

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Σχολή Επιστήμης της Πληροφορίας & Πληροφορικής

Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Μουσειολογίας

***«Σχεδιασμός Ανάπτυξης και Λειτουργίας Βιβλιοθηκών και Υπηρεσιών
Πληροφόρησης Δικαιοσύνης»***

Πτυχιακή εργασία
Παπαϊωάννου Παναγιώτας
ΑΜ Β2016084

Επιβλέπων καθηγητής:
κ. Πέτρος Κωσταγιόλας
Επίκουρος Καθηγητής Οργάνωσης και Διοίκησης Υπηρεσιών Πληροφόρησης

ΚΕΡΚΥΡΑ

2021

Η παρούσα πτυχιακή εργασία, αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του φοιτητή (συγγραφέας/δημιουργός), που την εκπόνησε.

Σχεδιασμός Ανάπτυξης και Λειτουργίας Βιβλιοθηκών και Υπηρεσιών Πληροφόρησης Δικαιοσύνης, Παπαϊωάννου Παναγιώτα, που διανέμεται με την άδεια Creative Commons Attribution Non-commercial Non-Derivative 4.0 International license (CC BY-NC-ND 4.0).

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία είναι αφιερωμένη στους γονείς μου, για τον κόπο που κατέλαβαν όλα τα χρόνια των σπουδών μου, την στήριξη και την εμπιστοσύνη τους.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Επίκουρο καθηγητή κ. Πέτρο Κωσταγιόλα, ο οποίος με βοήθησε να διεκπεραιώσω την παρούσα πτυχιακή εργασία, με τις χρήσιμες συμβουλές του. Καθ' όλη την διάρκεια πραγματοποίησης της εργασίας ήταν παρών, με αποτέλεσμα να πιστέψω στις δυνατότητές μου και από κοινού, να περατωθεί η ακόλουθη μελέτη. Επιπλέον, θέλω να ευχαριστήσω όλους τους διδάσκοντες του Τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας του Ιονίου Πανεπιστημίου για τις ειδικές, αλλά και γενικές γνώσεις, που μου πρόσφεραν όλα αυτά τα χρόνια και ξεχωριστά, την κ. Μαρία Κανελλοπούλου-Μπότη, η οποία ήταν παρούσα στην παρουσίαση της πτυχιακής μου εργασίας. Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω την οικογένειά μου, για την υπομονή, την στήριξη και την εμπιστοσύνη που μου έδειξε, κυρίως όλων αυτών των χρόνων φοίτησής μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία, αναφέρονται κυρίως οι έννοιες και η σημασία της ανάπτυξης και λειτουργίας των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης δικαιοσύνης. Ειδικότερα, μελέτη περίπτωσης αποτελεί, η συμβολή της παραγωγής, οργάνωσης και διακίνησης της πληροφορίας στις βιβλιοθήκες και τις υπηρεσίες πληροφόρησης στον 21^ο αιώνα στην Ελλάδα, οι οποίες διαχειρίζονται νομικά θέματα. Επιπλέον, επισημαίνεται ο ρόλος και οι νέες τάσεις των προαναφερθέντων υπηρεσιών, καθώς και ο ρόλος των επιστημόνων της πληροφόρησης, στη σύγχρονη και διαρκώς μεταβαλλόμενη κοινωνία, λόγω της τεχνολογικής, κοινωνικής και οικονομικής εξέλιξης. Ακολουθώντας, γίνεται μία συσχέτιση των παραπάνω, με τις νομικές βιβλιοθήκες και τους δρώντες παράγοντες της δικαιοσύνης, ενώ παράλληλα παραθέτονται ορισμένα παραδείγματα υπηρεσιών πληροφόρησης, όπως είναι τα δικαστήρια και οι δικηγορικοί σύλλογοι. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται, στην πρόταση σχεδιασμού ανάπτυξης και λειτουργίας βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης και συγκεκριμένα της Βιβλιοθήκης της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Συνοψίζοντας, σκοπός της εργασίας είναι, η ανάλυση των ρόλων των Βιβλιοθηκονόμων και των Επιστημόνων και των Υπηρεσιών Πληροφόρησης, που ασχολούνται με νομικά θέματα και πληροφορίες, με στόχο την προβολή διαγνωστικής ανάλυσης και στρατηγική ανάπτυξης του περιβάλλοντος των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης. Για την ανάπτυξη και σύνταξη του θέματος, της συγκεκριμένης εργασίας, χρησιμοποιήθηκε ελληνική και ξένη βιβλιογραφία. Τέλος, συμπεριλαμβάνονται πρακτικές, οι οποίες θα μπορούσαν να εφαρμοστούν στον ελληνικό χώρο, μετά από κατάλληλες προσαρμογές.

Λέξεις κλειδιά: νομικές βιβλιοθήκες, υπηρεσίες πληροφόρησης δικαιοσύνης, πληροφορία, λειτουργία, διαγνωστική ανάλυση, στρατηγική ανάπτυξης περιβάλλοντος.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

<i>ΑΦΙΕΡΩΣΗ</i>	3
<i>ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ</i>	4
<i>ΠΕΡΙΛΗΨΗ</i>	5
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ</i>	8
<i>1.1 ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</i>	10
<i>1.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ</i>	12
<i>1.3 ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ</i>	13
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ</i>	15
<i>2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ: ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ-ΝΕΟΤΕΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ</i>	16
<i>2.2 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΤΟΝ 21^Ο ΑΙΩΝΑ</i>	18
<i>2.3 ΤΑ ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΤΟΝ 21^Ο ΑΙΩΝΑ</i>	22
<i>2.3.1 Η ΒΑΘΥΤΕΡΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΤΟΝ 21^Ο ΑΙΩΝΑ</i>	24
<i>2.4 ΝΟΜΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ</i>	32
<i>2.4.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΟΥ</i>	34
<i>2.4.2 ΝΟΜΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ</i>	39
<i>2.5 ΔΡΩΝΤΕΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ</i>	44
<i>2.6 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ</i>	47
<i>2.6.1 ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ (IFLA)</i>	50
<i>2.6.2 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ (EUROPEANA)</i>	51
<i>2.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</i>	52
<i>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΙΣΑΓΩΓΗ (ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑ)</i>	55
<i>3.1 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ</i>	58
<i>3.1.1 Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ</i>	59
<i>3.1.2 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ</i>	60
<i>3.1.3 ΔΩΡΕΕΣ – ΝΕΑ ΑΠΟΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ</i>	61
<i>3.1.4 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ</i>	62

3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ..	65
3.2.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	67
3.2.2 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΤΗ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.....	71
3.3 ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ	76
3.3.1 ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ (SWOT ANALYSIS).....	79
3.4 ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑ.....	82
3.5 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ	85
3.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	89
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	91
4.1 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	93
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	96

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη σύγχρονη κοινωνία, παρατηρείται έντονα το φαινόμενο του καταγιγισμού πληροφοριών. Με τον όρο, πληροφορία, ορίζεται το σύνολο των στοιχείων ή μηνυμάτων, τα οποία ανασύστανται είτε συνειδητά, είτε ασυνείδητα, από τον άνθρωπο. Οι πληροφορίες αυτές, θεωρούνται δεδομένα, τα οποία προσλαμβάνει ο ανθρώπινος νους και τα χρησιμοποιεί μετέπειτα, για την συνεχή ανάπτυξη των γνώσεών του, για οποιοδήποτε θέμα, που μπορεί να αφορά τόσο, διάφορες πληροφορίες, οι οποίες αποτελούν απόρροια των καθημερινών ερεθισμάτων του και δεν τον αφορούν άμεσα, όσο και πιο ειδικές πληροφορίες, που ο ίδιος επιλέγει να εντάξει στην γνωστική του διαδικασία, με συγκεκριμένο τρόπο, καθώς και για συγκεκριμένο σκοπό.

Σημαντικό παράγοντα που συνέβαλε στην πυροδότηση των πληροφοριών, αποτελεί η εφεύρεση της Τυπογραφίας στην Ευρώπη, από τον Ιωάννη Γουτεμβέργιο τον 15^ο αιώνα μ. Χ. Ειδικότερα, το 1821, που η Ελλάδα αποτελεί πια ένα ανεξάρτητο κράτος (Καζάκου, 2016), ιδρύονται τα πρώτα τυπογραφεία, από τις Ελληνικές Κυβερνήσεις, ωστόσο η πλήρης ανάπτυξή της ευνοήθηκε, μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Από αυτό το γεγονός, διαπιστώνεται ότι, δημιουργείται στους ανθρώπους η ανάγκη της παραγωγής, της διάδοσης και της διακίνησης των πληροφοριών, με έναν πιο αξιόλογο και αξιόπιστο τρόπο. Έτσι, με την πάροδο του χρόνου, άρχισαν να κάνουν την εμφάνισή τους, νέα τεχνολογικά μηχανήματα και συστήματα πληροφόρησης, τα οποία είχαν ως στόχο την διάδοση των πληροφοριών, αλλά ταυτόχρονα αποσκοπούσαν στην εγκυρότητα, ακεραιότητα και αξιοπιστία τους.

Με αφετηρία την θέση αυτή, δηλαδή την ανάπτυξη της τεχνολογίας, σε συνδυασμό με την αναγκαιότητα για άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες, γεννιέται και ένας νέος όρος, αυτός των υπηρεσιών πληροφόρησης, με αποτέλεσμα όλες αυτές οι εξελίξεις, να οδηγήσουν στην ανάπτυξη της Επιστήμης της Πληροφορίας. Αρχικά, αξίζει να σημειωθεί ότι, η επιστήμη της πληροφορίας, συχνά θεωρείται ότι, είναι ένα επιστημονικό πεδίο έρευνας, το οποίο χρησιμοποιεί τις θεωρίες και τις μεθόδους του, από άλλους επιστημονικούς τομείς. Η συγκεκριμένη διαπίστωση ισχύει στο μέτρο, που απαιτείται η σύνδεση μεταξύ της επιστήμης της πληροφορίας και άλλων επιστημονικών κλάδων, προς όφελος μιας ολοκληρωμένης ερευνητικής βιβλιογραφίας. Εξάλλου, ο κύριος στόχος μιας επιστήμης είναι, να προσφέρει στην επιστημονική κοινότητα, μια ιδανική βιβλιογραφία, που θα μπορεί να την χρησιμοποιεί, ως βάση, για μελλοντική έρευνα.

Συμπληρωματικά, θα αποτελούσε παράλειψη να μην αναφερθεί ότι, οι έννοιες της πληροφορίας είναι απαραίτητες για την επιστήμη της πληροφορίας με βάση την χρησιμότητά τους. Ειδικότερα, αυτό μπορεί να εξηγηθεί με την προσέγγιση του Brookes, που αφορά την «θεμελιώδη εξίσωση της Επιστήμης της Πληροφορίας» (Vakkari, 1994), δηλαδή η υπάρχουσα κατάσταση της γνώσης, επηρεάζεται από κάποια αύξηση των πληροφοριών, με αποτέλεσμα μια νέα κατάσταση γνώσης. Παρατηρείται λοιπόν ότι, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι έννοιες της πληροφορίας, δηλαδή ο τρόπος ερμηνείας των πληροφοριών και όχι οι ορισμοί, προκειμένου να γίνει αντιληπτός ο ρόλος της Επιστήμης της Πληροφορίας. Επιπροσθέτως, η Επιστήμη της Πληροφορίας εξαρτάται από την συμπεριφορά των χρηστών. Αυτό σημαίνει ότι, η επίδραση της πληροφορίας εξαρτάται από τις γνώσεις, που έχει ο κάθε άνθρωπος μεμονωμένα, ή επειδή κανένα

άτομο δεν έχει τις ίδιες γνώσεις με κάποιο άλλο και παράλληλα, οι ίδιες πληροφορίες δεν έχουν την ίδια επίδραση σε όλα τα άτομα, δεδομένου ότι, η κατάσταση των γνώσεων κάποιου ατόμου, αλλάζει συνεχώς με την εμπειρία. Από την άλλη μεριά, είναι κατανοητό ότι, ένας παραλήπτης θα επηρεαστεί πολύ περισσότερο από τις πληροφορίες, που μεταφέρονται από κάποιον που αναγνωρίζεται, ως ειδικός, στον τομέα που διερευνά, σε σχέση με τις πληροφορίες που θα αντλήσει από οποιαδήποτε άλλη πηγή. Συνεπάγεται λοιπόν ότι, η πειστικότητα της πηγής των πληροφοριών, επηρεάζει άμεσα την ανταπόκριση των ερευνητών. Έτσι, οι συγκεκριμένες παρατηρήσεις οδηγούν σε δύο σχέσεις (Belkin, 1978), που πρέπει να ληφθούν υπόψη για την επιστήμη της πληροφορίας: η σχέση μεταξύ της πληροφορίας και της κατάστασης γνώσης του παραλήπτη και η σχέση μεταξύ της πηγής της πληροφορίας και της κατάστασης γνώσης του παραλήπτη.

Εκείνο που πρέπει οπωσδήποτε να επισημανθεί στο σημείο αυτό, προκειμένου να διευκρινισθεί η σπουδαιότητα του Σχεδιασμού Ανάπτυξης και Λειτουργίας των Νομικών Βιβλιοθηκών και άλλων Υπηρεσιών Πληροφόρησης είναι η σχέση μεταξύ της Επιστήμης της Βιβλιοθηκονομίας και της Επιστήμης της Πληροφόρησης. Ο Wilson (1983) χρησιμοποιεί τη φράση βιβλιογραφικός τομέας, για να ορίσει το σύνολο των ιδρυμάτων και οργανισμών που λαμβάνουν συλλογικά το προϊόν της εκδοτικής βιομηχανίας και προσπαθούν να το κάνουν προσβάσιμο για δημόσια χρήση. Ισχυρίζεται ότι (Vakkari, 1994), η Επιστήμη της Βιβλιοθηκονομίας επικεντρώνεται στα προβλήματα του βιβλιογραφικού τομέα και κυρίως στα προβλήματα των βιβλιοθηκών και των υπηρεσιών παραγωγής βιβλιογραφίας, με εξαίρεση το εμπόριο βιβλίων. Κατά τον Wilson (1983), η Επιστήμη της Βιβλιοθηκονομίας περιλαμβάνει εργασίες που στοχεύουν στη βελτίωση των μέσων αποθήκευσης, χειρισμού, μετάδοσης και εμφάνισης βιβλιογραφικών πληροφοριών, με βάση την εφαρμογή της τεχνολογίας πληροφοριών. Επιπλέον, περιλαμβάνει εργασίες που στοχεύουν στη βελτίωση τεχνολογιών, για τη δημιουργία των βιβλιογραφικών πληροφοριών που πρέπει να χειραγωγούνται, να αποθηκεύονται, να μεταφέρονται και να εμφανίζονται.

Το βασικό επιχείρημα του Wilson είναι ότι, εάν γίνει αποδεκτός ο ισχυρισμός του, είναι αδύνατο να γίνει διάκριση μεταξύ της Επιστήμης της Βιβλιοθηκονομίας και της Επιστήμης της Πληροφορίας. Τονίζει όμως ότι, οι εργασίες που πραγματοποιούνται γίνονται, τόσο από άτομα που αποκαλούνται επιστήμονες της πληροφορίας, όσο και από άτομα που αποκαλούνται βιβλιοθηκονόμοι (Vakkari, 1994). Έτσι, η Επιστήμη της Πληροφορίας δεν μπορεί να διακριθεί από την Επιστήμη της Βιβλιοθήκης. Στο πλαίσιο αυτό γίνεται κατανοητό ότι, ο σκοπός των δύο αυτών επιστημών είναι, να διευκολύνουν την πρόσβαση στις επιθυμητές πληροφορίες και να στοχεύουν στον σχεδιασμό οδηγιών, μέσω των οποίων μπορεί να ενισχυθεί η πρόσβαση στις πληροφορίες. Η επιστήμη της πληροφορίας έχει επίσης, διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της με την πάροδο των ετών, σε πληροφορίες που διευκολύνουν διαφορετικά περιβάλλοντα, εκτός από τις βιβλιοθήκες.

Επεκτείνοντας, το συγκεκριμένο συλλογισμό, γίνονται εύκολα αντιληπτοί, οι λόγοι για τους οποίους, θα εξετασθεί το θέμα του «Σχεδιασμού Ανάπτυξης και Λειτουργίας Βιβλιοθηκών και Υπηρεσιών Πληροφόρησης Δικαιοσύνης». Αναλυτικότερα, ο κλάδος της Νομικής Επιστήμης απαιτεί, αδιαμφισβήτητα, εγκυρότητα, πιστότητα, ακεραιότητα, των περιεχομένων των πληροφοριών, που παράγει, αλλά και που διαδίδει και διαθέτει

προσβάσιμες στο κοινό, μέσω της παροχής υπηρεσιών της. Με δεδομένα τα παραπάνω δεν εκπλήσσει το γεγονός ότι, η Επιστήμη της Πληροφορίας και η Επιστήμη της Βιβλιοθηκονομίας, μπορούν να εφαρμοσθούν και να συνεργαστούν με άλλους κλάδους, που απαιτούν την σωστή διαχείριση, οργάνωση και εν τέλει την πρόσβαση σε πληροφορίες, όπως είναι οι νομικές πληροφορίες.

Αποτελεί κοινό τόπο, ότι τα νομικά θέματα, όπως και η πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες, απαιτούν ειδική καθοδήγηση για την ερευνητική διαδικασία, δεδομένου ότι, ο κλάδος της νομικής περιβάλλεται από εξειδικευμένες έννοιες και γνώσεις, που ενδεχομένως ο απλός πολίτης να μην κατανοεί με μεγάλη ευκολία. Ο ρόλος λοιπόν, των επιστημόνων πληροφόρησης, καθώς και των βιβλιοθηκονόμων είναι, να παρέχουν στους πολίτες ποιοτικές και σχετικές νομικές πληροφορίες. Στο σημείο αυτό αξίζει να επισημανθεί ότι, είναι ευρύτατα διαδεδομένη η άποψη πως, όλες οι απαντήσεις μπορούν να βρεθούν μέσω μιας σύντομης αναζήτησης στο διαδίκτυο. Στην πραγματικότητα, η αυξημένη προσβασιμότητα σε διαδικτυακές πληροφορίες, σε συνδυασμό με την ποικιλία των αμφισβητούμενων πηγών που βρίσκονται στο διαδίκτυο, επιδεινώνει τη σύγχυση των ανθρώπων. Έτσι, οι βιβλιοθηκονόμοι αντιμετωπίζουν τακτικά θέματα, όπως η υπερφόρτωση πληροφοριών και η έλλειψη γνώσης (Aippersbach, 2015). Στη νομική έρευνα συγκεκριμένα, οι εσφαλμένες αντιλήψεις σχετικά με το νόμο, επηρεάζουν συχνά τους όρους αναζήτησης των χρηστών, οδηγώντας τους σε άσχετα ή παραμορφωμένα αποτελέσματα, λόγω αβεβαιότητας της πληροφορίας. Από την άλλη μεριά, οι πάροχοι δημόσιων νομικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των βιβλιοθηκονόμων, έχουν συχνά γνώση μόνο των διαδικασιών και προσεγγίσεων στους δικούς τους άμεσους τομείς. Ως αποτέλεσμα, οι προσπάθειες οργάνωσης και διαχείρισης νομικών πληροφοριών, να οδηγήσουν σε ανακρίβειες τους ανθρώπους που χρειάζονται περισσότερο τις συγκεκριμένες πληροφορίες.

Αβίαστα λοιπόν, συνάγεται το συμπέρασμα ότι, για την άμεση εξυπηρέτηση και ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών σε νομικά ζητήματα, απαιτείται από τους βιβλιοθηκονόμους και επιστήμονες της πληροφόρησης, να δρουν με συλλογικότητα και μεθοδικότητα, ώστε να προωθούν την καινοτομία και εφαρμογή πρακτικών, για την επίλυση των οργανωτικών και λειτουργικών προβλημάτων, που σχετίζονται με την δημιουργία και απόκτηση των πληροφοριών. Τέλος, τόσο η ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων, από το ανθρώπινο δυναμικό, όσο και ο κατάλληλος σχεδιασμός διοίκησης, αποτελούν παράγοντες πρωταρχικής σημασίας, για την μετέπειτα οργάνωση και υλοποίηση των στόχων, των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης της δικαιοσύνης.

1.1 ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αντικείμενο της εργασίας είναι, ο «Σχεδιασμός Ανάπτυξης και Λειτουργίας Βιβλιοθηκών και Υπηρεσιών Πληροφόρησης Δικαιοσύνης». Στο σημείο αυτό, προκειμένου να καταστεί το θέμα πιο σαφές, θα ήταν σκόπιμο, να γίνει μία ανάλυση των εννοιών, του σχεδιασμού ανάπτυξης και λειτουργίας όλων των ειδών βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, καθώς επίσης, να γίνει μία σύντομη επισκόπηση των θεμάτων

που θα αναλυθούν στην παρούσα εργασία. Αρχικά, αυτό που πρέπει οπωσδήποτε να τονισθεί είναι ότι, η στρατηγική και ο σχεδιασμός, θεωρούνται πρακτικές, υψίστης σημασίας σε έναν οργανισμό, διότι μέσω αυτών, μπορούν να προωθηθούν, η καινοτομία και η αποτελεσματικότητα, τόσο σε ό, τι αφορά την εφαρμογή των διεργασιών που απαιτούνται, για την ανάπτυξη των μεθόδων διαχείρισης των συλλογών των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, όσο και σε οργανωτικό επίπεδο, που αφορά τον προγραμματισμό, την στελέχωση, την ανάπτυξη και απόκτηση, ποικίλων δεξιοτήτων και ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, των συγκεκριμένων φορέων παραγωγής και διαχείρισης πληροφοριών.

Αναλυτικότερα, ο στρατηγικός σχεδιασμός, ορίζει ένα σύνολο στόχων, που θα ικανοποιούν την αποστολή, το όραμα και τις αξίες της μητρικής βιβλιοθήκης ή άλλης υπηρεσίας πληροφόρησης. Με λίγα λόγια, ο στρατηγικός σχεδιασμός καθορίζει (McGee, 2006), τον τελικό σκοπό των υπηρεσιών, ή τους τρόπους και τις μεθόδους που απαιτούνται, προκειμένου να επιτύχουν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Για να είναι αποτελεσματικοί αυτοί οι οργανισμοί παροχής υπηρεσιών στον 21^ο αιώνα, θα πρέπει και το ανθρώπινο δυναμικό να είναι καλά εκπαιδευμένο και εξοπλισμένο, ώστε να παρέχει την καλύτερη δυνατή υπηρεσία και είναι έτοιμο, να κυριαρχήσει στην αλλαγή και να παρέχει νέες τεχνολογικές υπηρεσίες. Εκτός των άλλων, το προσωπικό πρέπει να παρακινείται και να αισθάνεται ότι, στο επαγγελματικό του περιβάλλον, οφείλει να συνεισφέρει και να καινοτομεί, ως προς την υλοποίηση των σκέψεων, ιδεών και πρακτικών. Αναντίρρητα, οφείλει να είναι εξοικειωμένο με τις νέες τεχνολογίες πληροφόρησης και να γνωρίζει τις δυνατότητες της υπηρεσίας. Για παράδειγμα, στόχος των βιβλιοθηκών, πρέπει να είναι η προσφορά νέων και βελτιωμένων υπηρεσιών, η ανάληψη των απαραίτητων οικονομικών δεσμεύσεων, για τη συνεχή ενίσχυση των υποδομών παροχής των πληροφοριών, καθώς και η προσαρμογή και αναδιοργάνωσή τους, με αποτέλεσμα να παρέχουν δυνατότητες, οι οποίες θα ανταποκρίνονται στην νέα και διαρκώς μεταβαλλόμενη πραγματικότητα.

Κατά συνέπεια, με δεδομένα τα παραπάνω, είναι ανάγκη να αναλυθούν οι έννοιες της ανάπτυξης και της διαχείρισης των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης. Ο ορισμός της ανάπτυξης, αφορά εκτός από το εργασιακό περιβάλλον, την συλλογή αυτών των υπηρεσιών, που περιλαμβάνει δραστηριότητες, οι οποίες σχετίζονται με την απόκτηση υλικού, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής, της παραγγελίας και της πληρωμής. Στην ουσία πρόκειται για μια σειρά διεργασιών, που περιλαμβάνουν τον κατάλληλο σχεδιασμό, τον έλεγχο και σωστές αποφάσεις της διοίκησης της υπηρεσίας. Το κυριότερο είναι ότι, η ανάπτυξη της συλλογής χρησιμεύει ως θεμέλιο, πάνω στο οποίο βασίζονται άλλες υπηρεσίες της βιβλιοθήκης (Olatunji Olatunjo, 2006). Με άλλα λόγια, μια πολιτική ανάπτυξης συλλογών θεσπίζει βασικούς κανόνες για τον σχεδιασμό, τον προϋπολογισμό, την επιλογή και την απόκτηση υλικού των υπηρεσιών πληροφόρησης. Αυτό σημαίνει ότι, το ανθρώπινο δυναμικό πρέπει να γνωρίζει τους πιθανούς χρήστες της βιβλιοθήκης ή της υπηρεσίας πληροφόρησης, όπου εργάζεται, με σκοπό να ικανοποιεί τις διάφορες ανάγκες των χρηστών. Στην περίπτωση ανάπτυξης συλλογής μιας βιβλιοθήκης, ο αρμόδιος φορέας διαχείρισης, οφείλει να διαμορφώσει μια πολιτική ανάπτυξης, η οποία θα στοχεύει στην ποιότητα των τεκμηρίων.

Από την άλλη πλευρά, η διαχείριση της συλλογής (Filson, 2018), ασχολείται με τον συντονισμό των δραστηριοτήτων, που περιλαμβάνονται στην διαδικασία ανάπτυξης της συλλογής, όπως είναι η πρόσβαση, η κοινή χρήση πόρων, η αξιολόγηση, η διατήρηση, αλλά και η συστηματική διαχείριση της υπάρχουσας συλλογής. Χρειάζεται επίσης να σημειωθεί ότι, η διαχείριση της συλλογής είναι η αποτελεσματική χρήση των εργαλείων της βιβλιοθήκης, από το ανθρώπινο δυναμικό, για την επιλογή, επεξεργασία, οργάνωση, διατήρηση, συντήρηση και διάδοση του πνευματικού περιεχομένου της. Αδιαμφισβήτητα, αυτό το σύνολο δραστηριοτήτων θα συνεχίσει να εξελίσσεται, καθώς νέα προϊόντα και υπηρεσίες πληροφόρησης, αυξάνουν το φάσμα των δυνατοτήτων πρόσβασης και διακίνησης των πληροφοριών. Η διαχείριση μιας βιβλιοθήκης σημαίνει, με απλά λόγια (Singh, 2004), αποτελεσματική διαχείριση των υλικών, των μηχανημάτων, του ανθρώπινου δυναμικού και των χρημάτων για την επίτευξη των στόχων της βιβλιοθήκης και επιτυγχάνεται μέσω ενός συνδυασμού ζωτικών λειτουργιών και δεξιοτήτων. Από όλα τα παραπάνω, γίνεται φανερό ότι, οι διαδικασίες υλοποίησης ενός στρατηγικού σχεδιασμού, εξαρτώνται και επηρεάζονται άμεσα από τις δραστηριότητες της ανάπτυξης και διαχείρισης της συλλογής των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης.

Με δεδομένα, την ανάλυση που προηγήθηκε σχετικά με τον ρόλο του στρατηγικού σχεδιασμού, καθώς και της ανάλυσης, των εννοιών, της ανάπτυξης και διαχείρισης συλλογών, θα εξετασθεί σε επόμενα κεφάλαια, ο ρόλος των δραστηριοτήτων, των προαναφερθέντων εννοιών, στο πλαίσιο των Βιβλιοθηκών και Υπηρεσιών Πληροφόρησης της Δικαιοσύνης. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, που αφετέρου, η πρόσβαση για τα νομικά θέματα και τις νομικές πληροφορίες στις βιβλιοθήκες και σε άλλες υπηρεσίες πληροφόρησης είναι πολύ πιο περιορισμένη και ακατέργαστη, σε σχέση με άλλα γνωστικά αντικείμενα και αφενός, πολλές νομικές πληροφορίες μπορούν να βρεθούν ελεύθερα στο διαδίκτυο, θα δοθεί έμφαση στην σημασία των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης στον 21^ο αιώνα. Κατά συνέπεια, θα αναφερθούν εκτενέστερα οι πρακτικές, οι οποίες πρέπει να εφαρμοσθούν στις νομικές βιβλιοθήκες και άλλες υπηρεσίες πληροφόρησης δικαιοσύνης, ώστε να επιτευχθεί η αποτελεσματικότερη λειτουργία τους, τόσο σε ό, τι αφορά το περιεχόμενο των συλλογών τους, όσο και τον τρόπο οργάνωσης και διοίκησής τους.

1.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Στην παρούσα εργασία, όπως προαναφέρθηκε, γίνεται μία ανάλυση των εννοιών της πληροφορίας, της Επιστήμης της Πληροφορίας, της Επιστήμης της Βιβλιοθηκονομίας, αλλά και του στρατηγικού σχεδιασμού ανάπτυξης και λειτουργίας των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης της δικαιοσύνης, με σκοπό να συσχετισθούν με το ερευνητικό ζητούμενο, που είναι ο «Σχεδιασμός Ανάπτυξης και Λειτουργίας Βιβλιοθηκών και Υπηρεσιών Πληροφόρησης Δικαιοσύνης». Με δεδομένα τα παραπάνω, και βάση των προκλήσεων που απορρέουν από την τεχνολογική, κοινωνική ανάπτυξη και εξέλιξη, γίνεται μία προσέγγιση επαναπροσδιορισμού των ρόλων των βιβλιοθηκονόμων, των βιβλιοθηκών και των υπηρεσιών πληροφόρησης στον 21^ο αιώνα και ειδικότερα των

νομικών βιβλιοθηκών, των υπηρεσιών πληροφόρησης, καθώς και των δρώντων παραγόντων της δικαιοσύνης, ώστε να παρατεθούν ορισμένα συμπεράσματα, ως προς τις ανάγκες των συγκεκριμένων φορέων, τις ανάγκες των χρηστών τους και τέλος, την σπουδαιότητα της λειτουργίας τους. Επομένως σε πρώτο στάδιο, σκοπός της εργασίας είναι να διατυπωθεί η ανάγκη ύπαρξης και λειτουργίας των νομικών βιβλιοθηκών στην χώρα μας, είτε ως φορείς του ιδιωτικού τομέα, είτε ως φορείς διαχείρισης των νομικών θεμάτων και πληροφοριών που υπάγονται σε κάποιο δημόσιο οργανισμό, που ασχολείται με θέματα δικαιοσύνης.

Σε δεύτερο στάδιο, αφού διευκρινισθεί η αναγκαιότητα ύπαρξης των προαναφερθέντων φορέων και οργανισμών, και παράλληλα, προκύψουν εύλογοι προβληματισμοί και συμπεράσματα, προτάσσεται ένας σχεδιασμός ανάπτυξης και λειτουργίας νομικών βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης δικαιοσύνης και ειδικότερα μέσα στο πλαίσιο των Δικαστηρίων. Κατά συνέπεια, γίνεται ένας συνδυασμός της θεωρητικής με την πρακτική προσέγγιση του θέματος, με σκοπό να αναλυθεί το περιβάλλον της διοίκησης των συγκεκριμένων οργανισμών. Για να καταστεί αυτό πιο σαφές, στόχος της εργασίας είναι να προσδιοριστούν οι έννοιες της ποιότητας και των προσδοκιών των χρηστών σχετικά με τις νομικές πληροφορίες, οι οποίες επηρεάζουν άμεσα τον τρόπο λειτουργίας της διοίκησης.

Με αφετηρία τη θέση αυτή, θα προκύψει η απαιτούμενη διαγνωστική ανάλυση, οι ενέργειες και τα βήματα που πρέπει να εφαρμοσθούν, με αποτέλεσμα να διαμορφωθούν αφενός, οι κατάλληλες διοικητικές σχέσεις μεταξύ των νομικών βιβλιοθηκών, με τον οργανισμό όπου υπάγονται, αφετέρου οι σχέσεις και η κατάσταση που ισχύει μεταξύ του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της διοίκησης του ανάλογου οργανισμού. Αβίαστα, λοιπόν συνάγεται το συμπέρασμα ότι, στην παρούσα πτυχιακή εργασία σκοπός είναι τόσο, η αποτύπωση του μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος πληροφόρησης, με στόχο την ανάδειξη της σημασίας, της ύπαρξης και του επαναπροσδιορισμού του ρόλου των υπηρεσιών πληροφόρησης δικαιοσύνης και των νομικών βιβλιοθηκονόμων στον 21^ο αιώνα, όσο και η περιγραφή ανάπτυξης και λειτουργίας του διοικητικού σχεδιασμού των συγκεκριμένων υπηρεσιών, για την ικανοποιητική ανάλυση και κατανόηση του γνωστικού αντικειμένου.

1.3 ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας, όπως διαπιστώνεται από τα παραπάνω, γίνεται μία ανάλυση της βασικής ιδέας, για την διεξαγωγή του θέματος που επέλεξα να ασχοληθώ, δηλαδή την περιγραφή των κύριων στοιχείων και χαρακτηριστικών της έννοιας, της πληροφορίας στην σύγχρονη εποχή, καθώς και των επιστημονικών κλάδων που ασχολούνται με την παραγωγή και διακίνηση των πληροφοριών, όπως είναι η Επιστήμη της Πληροφόρησης και η Επιστήμη της Βιβλιοθηκονομίας. Αυτό συμβαίνει, ώστε να μπορέσουν να συνδεθούν οι συγκεκριμένες έννοιες και τομείς με το ειδικό θέμα της εργασίας, που μελετά την ανάπτυξη και την λειτουργία των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, οι οποίες υπάγονται σε ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς, που διαχειρίζονται νομικά θέματα και πληροφορίες. Επιπροσθέτως, αναλύονται οι έννοιες της

ανάπτυξης και της διαχείρισης των συλλογών, με σκοπό να παρατεθεί σε επόμενο κεφάλαιο, η σημασία της ποιότητας και της οργάνωσης, του περιεχομένου των νομικών βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης της δικαιοσύνης. Κατόπιν, δίνεται έμφαση, στην συμβολή και την σημασία του σχεδιασμού ανάπτυξης και λειτουργίας της διοίκησης, αυτών των φορέων, έτσι ώστε να αναπτυχθούν στη συνέχεια, προτάσεις και στρατηγικές, οι οποίες αφορούν το σχεδιασμό του οργανωτικού εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος των προαναφερθέντων οργανισμών.

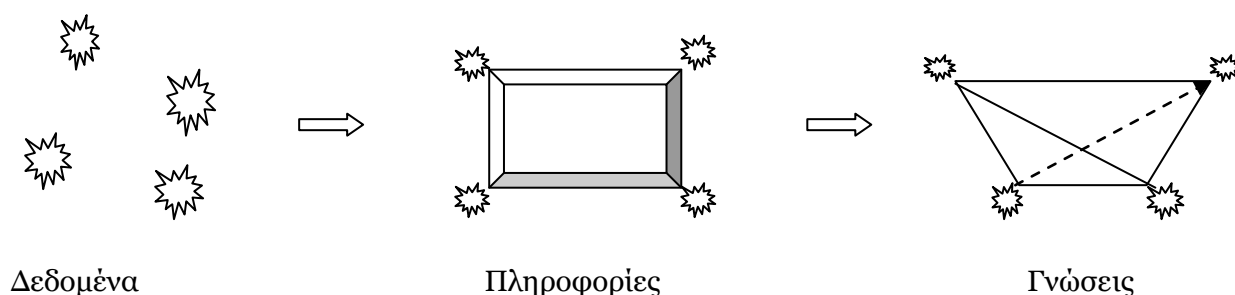
Στο αμέσως επόμενο κεφάλαιο, γίνεται αρχικά, μία εισαγωγή των θεμάτων που περιλαμβάνονται στο σημείο αυτό, καθώς επίσης και μία σύντομη ιστορική αναδρομή των βιβλιοθηκών, για να μπορέσει να αναπτυχθεί σε επόμενη ενότητα, η σημασία και η αναγκαιότητα της λειτουργίας των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης στον 21^ο αιώνα. Επισημαίνεται, ο κύριος στόχος των υπηρεσιών πληροφόρησης, λαμβάνοντας υπόψη, τη νέα και διαρκώς μεταβαλλόμενη πραγματικότητα, που απορρέει από την τεχνολογική, οικονομική, κοινωνική ανάπτυξη και εξέλιξη, η οποία αναδιαμορφώνει και τις ανάγκες των χρηστών μιας βιβλιοθήκης ή υπηρεσίας πληροφόρησης. Έχοντας ως βάση αυτούς τους παράγοντες, αναπτύσσεται ο ρόλος των συγκεκριμένων υπηρεσιών, παράλληλα με τους νέους ρόλους που πρέπει να υιοθετήσει το ανθρώπινο δυναμικό, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις νέες προκλήσεις και ανάγκες. Επιπλέον, επισημαίνεται ο ρόλος των νομικών βιβλιοθηκών, αλλά και των δρώντων παραγόντων της δικαιοσύνης, υπολογίζοντας τη σημασία των νέων τάσεων, που κυριαρχούν στην βιβλιοθηκονομία, όπως επίσης και των απαιτήσεων των χρηστών που ασχολούνται με νομικά ζητήματα. Τελειώνοντας αυτό το κεφάλαιο, παραθέτονται ορισμένα παραδείγματα υπηρεσιών πληροφόρησης δικαιοσύνης, ώστε να διατυπωθεί μία ολοκληρωμένη άποψη της κατάστασης που επικρατεί στην Ελλάδα, όσον αφορά το γνωστικό αντικείμενο της εργασίας, με σκοπό να δημιουργηθούν ενδεχόμενοι προβληματισμοί και να διεξέλθουν τα αντίστοιχα συμπεράσματα.

Αφότου γίνει μία θεωρητική επισκόπηση του θέματος, στο τρίτο κεφάλαιο παραθέτονται ορισμένες προτάσεις σχεδιασμού ανάπτυξης και λειτουργίας βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης στη βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, αλλά και γενικότερα στις νομικές βιβλιοθήκες της χώρας. Έπειτα, αφού επεξηγηθεί η έννοια και η σημασία του σχεδιασμού ανάπτυξης και λειτουργίας βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, γίνεται μία παρουσίαση της Νομικής Βιβλιοθήκης του ΕΚΠΑ, δηλαδή παρατίθεται το ιστορικό της βιβλιοθήκης, ο τρόπος οργάνωσης της συλλογής της και οι κανόνες που ισχύουν για την πρόσβαση στο υλικό, όπως και οι γενικές διατάξεις που περιλαμβάνονται στον κανονισμό της βιβλιοθήκης. Ακολούθως, παραχωρούνται οι διαδικασίες ανάπτυξης του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της εν λόγω βιβλιοθήκης, οι οποίες όμως μπορούν να υιοθετηθούν και σε άλλες βιβλιοθήκες, προσαρμόζοντας πάντα τις διαδικασίες αυτές, λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες και τα δεδομένα τους. Από τις διαδικασίες ανάπτυξης του περιβάλλοντος, προκύπτει η διαγνωστική ανάλυση, που αφορά τα πλεονεκτήματα, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές, που παρουσιάζονται στη βιβλιοθήκη και τέλος, αναλύεται η στρατηγική ανάπτυξης βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, παραχωρώντας συγκεκριμένα βήματα, ενέργειες και προτάσεις βελτίωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αρχικά, εκείνο που προέχει να επισημανθεί, προκειμένου να γίνει αντιληπτή η σημασία και ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι, να παρατεθούν οι ορισμοί των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, ώστε να αναλυθεί το ειδικό θέμα, βάση των αναγκών και απαιτήσεων των χρηστών, των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων, που προκύπτουν από το συγκεκριμένο εργασιακό περιβάλλον, αλλά και από την ευρύτερη κοινωνική και τεχνολογική πραγματικότητα της Ελλάδας, του 21^{ου} αιώνα. Αποτελεί κοινό τόπο ότι, οι βιβλιοθήκες αποτελούν μέρος του πολιτισμού. Κάθε ανεπτυγμένη ή αναπτυσσόμενη κοινωνία διαθέτει τόσο επίσημα, όσο και ανεπίσημα συστήματα πληροφοριών. Ο ορισμός των βιβλιοθηκών περιλαμβάνει ποικίλες έννοιες και αυτό οφείλεται στο γεγονός πως, μπορούν να αναγνωρισθούν εξ ολοκλήρου (Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ, 2000), ως κτήρια ή χώρους αποθήκευσης συλλογών, οργάνωσης, διαχείρισης και ταξιθέτησης βιβλίων και αρχείων, αλλά πέρα από αυτό, οι βιβλιοθήκες, ως πνευματικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα έχουν στόχο, να καλλιεργήσουν την παιδεία και τον πολιτισμό σε μία κοινωνία.

Οι υπηρεσίες πληροφόρησης, οι οποίες σχετίζονται με τον επιστημονικό κλάδο της βιβλιοθηκονομίας, είναι επίσης, βασισμένες στον ορισμό των βιβλιοθηκών, διότι στηρίζονται και αναπτύσσονται στην κοινότητα οποιασδήποτε βιβλιοθήκης. Ειδικότερα (Oldman, 1977), οι υπηρεσίες πληροφόρησης είναι περιβάλλοντα που αποτελούνται από ανθρώπους, εξοπλισμό και διαδικασίες που οργανώνονται, για την επίτευξη της διαχείρισης, οργάνωσης, προσβασιμότητας και διάδοσης των πληροφοριών. Με άλλα λόγια, μπορούν να περιγραφούν απλά ως, ένας συνδυασμός πληροφοριών, τεχνολογίας και ανθρώπων, καθώς και ως, ένα σύνολο δραστηριοτήτων, (Ju, 2006) που παρέχουν στα άτομα σχετικά εύκολη πρόσβαση σε δεδομένα ή πληροφορίες. Επιπλέον, με την εμφάνιση των νέων τεχνολογιών, οι υπηρεσίες πληροφόρησης των βιβλιοθηκών, έχουν αναδιαμορφωθεί και εξελιχθεί, με αποτέλεσμα να ανταποκρίνονται με μεγαλύτερη ακρίβεια, στις απαιτήσεις αναγκών των χρηστών. Παράλληλα, ο όρος «υπηρεσία πληροφόρησης», αναφέρεται και στην πρόσβαση σε πληροφορίες, μέσω του διαδικτύου. Συγκεκριμένα, οι βιβλιοθηκονόμοι, χρησιμοποιώντας συστήματα πληροφόρησης και τεχνολογικά μέσα, σε συνδυασμό με την εμπειρογνωμοσύνη τους, μπορούν να δημιουργούν έγκυρα αποθετήρια πληροφοριών (Σχήμα 1.).

Σχήμα 1. Μια ιεραρχική δομή: παροχή γνώσεων.

2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ: ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ-ΝΕΟΤΕΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Στην πρώτη αυτή ενότητα της πτυχιακής μου εργασίας, θεωρώ ιδιαίτερα σημαντικό, να γίνει μία ιστορική ανασκόπηση των βιβλιοθηκών της Ελλάδας, από την αρχαιότητα μέχρι τους νεότερους χρόνους. Αρχικά, αξίζει να αναφέρω το γεγονός ότι, η αξία των βιβλιοθηκών είναι συνυφασμένη με την καλλιέργεια της ηθικής, την πνευματική ανάπτυξη και την αφύπνιση της συνείδησης του ανθρώπου (ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ- ΔΕΕ Α'ΑΘΗΝΑΣ, 1990), έννοιες οι οποίες αποδεικνύονται πρωταρχικής σημασίας ανά τους αιώνες, διότι αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του πολιτισμού. Συνεπάγεται λοιπόν ότι, η ανάπτυξη των βιβλιοθηκών, συνδέεται άμεσα με τον πολιτισμό, ανάλογα πάντα, με τις αξίες και τις συνήθειες της κάθε κοινότητας και εποχής. Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να προσθέσω ότι, δίχως την ύπαρξη των βιβλιοθηκών, η κάθε κοινωνία με τον πολιτισμό που την διακατέχει, δεν θα ήταν εφικτό να φθάσει σε ένα ολοκληρωμένο επίπεδο οργάνωσης, διαχείρισης και ανάπτυξης της ιστορίας, της ίδιας της κοινωνίας και του πολιτισμού της, καθώς και ολόκληρης της χώρας. Εν κατακλείδι, η ιστορία των βιβλιοθηκών συνεπάγεται σε τρεις περιόδους: αρχαία, μεσαιωνική, νεότερη.

Οι πρώτες αναφορές για την παρουσία βιβλιοθηκών στον ελληνικό χώρο, προέρχονται από την Μινωική και Μυκηναϊκή εποχή, περίπου το 3.000 π. Χ. Τότε, θα ήταν ίσως πιο ορθός, ο χαρακτηρισμός της βιβλιοθήκης, ως συλλογής εγγράφων (Σεμερτζάκη, 2006), η οποία περιελάμβανε κυρίως έγγραφα, τα οποία περιείχαν πληροφορίες, σχετικές με την διοικητική διάρθρωση της κάθε περιοχής, τις εμπορικές και οικονομικές συναλλαγές, αλλά και τεκμήρια με θρησκευτικό περιεχόμενο. Αργότερα, κατά τον 5^ο αιώνα π. Χ. στην Αθήνα, η οποία υπήρξε από πολύ νωρίς το κέντρο της χώρας, διαπιστώνεται ότι, λόγω της δημιουργίας έργων από τους τραγικούς ποιητές, γινόταν παραγωγή βιβλίων. Σύμφωνα με τον Aulus Gellius, η πρώτη δημόσια βιβλιοθήκη στην Αθήνα, ανάγεται γύρω στο 560 π. Χ. Ταυτόχρονα, την ίδια περίοδο, ιδρύονται οι ιδιωτικές βιβλιοθήκες. Αξίζει βεβαίως να σημειωθεί ότι, το 325 π. Χ., την περίοδο δηλαδή που ίδρυσε ο Αριστοτέλης την σχολή του, για τις ανάγκες της συγκρότησε παράλληλα την μεγαλύτερη ιδιωτική βιβλιοθήκη, με σκοπό εκτός των άλλων, την έκδοση του έργου του. Επιπροσθέτως, εκείνη την εποχή, συγκεκριμένα το 309-246 π. Χ., ιδρύεται η πιο φημισμένη βιβλιοθήκη του αρχαίου κόσμου, η βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας. Ας σημειωθεί ακόμη ότι, ο Ζηνόδοτος, χαρακτηρίζεται, ως πρωτοπόρος της βιβλιοθηκονομίας και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι, καθιέρωσε ένα αλφαβητικό σύστημα ταξίθεσης των βιβλίων, ενώ ο Καλλίμαχος, θεωρείται ο πρώτος καταλογογράφος στην ιστορία της βιβλιοθηκονομίας. Βέβαια, κατά το 323-30 π. Χ., δηλαδή την ελληνιστική περίοδο, υπήρχαν αρκετές βιβλιοθήκες σε πολλές περιοχές της Ελλάδας, όπως στην Αθήνα, στους Δελφούς, στην Έφεσο, στην Επίδαυρο. Σημαντικός είναι ο ρόλος των ανθρώπων, εφόσον διαπιστώνεται ότι, αναγνώρισαν την χρησιμότητα της βιβλιοθήκης, από το γεγονός πως, της έχτισαν κοντά στο «γυμνάσιον».

Όσον αφορά χρονολογίες μετά Χριστόν, κατά τον 3^ο αιώνα, οι κοινότητες των Χριστιανών δημιούργησαν βιβλιοθήκες με βιβλία θεολογικά (Σεμερτζάκη, 2006), όπως είναι η βιβλιοθήκη των Ιεροσολύμων. Παρατηρείται μεγάλη άνθιση τέτοιου είδους βιβλιοθηκών, όπως και μοναστηριακών, σε αρκετές πόλεις της Βυζαντινής

Αυτοκρατορίας κατά την διάρκεια των επόμενων αιώνων. Στην Ελλάδα, γύρω στον 9^ο αι., το Άγιο Όρος ξεπέρασε όλες τις βιβλιοθήκες τέτοιου τύπου, λόγω του μεγέθους των βιβλιοθηκών του. Στο σημείο αυτό, θα αποτελούσε παράλειψη να μην αναφέρω τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των βιβλιοθηκών κατά τους αιώνες που επισημάνθηκαν παραπάνω. Καταρχήν, είναι κοινά παραδεκτό ότι, αρκετοί άνθρωποι επισκέπτονταν τις βιβλιοθήκες, για να περάσουν ευχάριστα τον χρόνο τους, είτε συνομιλώντας με άλλους ανθρώπους, είτε διαβάζοντας ή ψάχνοντας κάτι. Η πλειοψηφία όμως, του κοινού, που ήταν κατά κύριο λόγο άνδρες, προτιμούσαν να περάσουν με παραγωγικό τρόπο την ώρα τους, όπως για παράδειγμα είναι η συγγραφή κάποιου έργου. Συνεπώς, προκύπτει η παραγωγή βιβλίων κατά τον 5^ο αιώνα π. Χ.

Επιπλέον, είναι γνωστό ότι, κατά την διάρκεια των πολέμων, που διαπράχθηκαν λεηλασίες, πραγματοποιήθηκαν κατακρατήσεις τέτοιων τεκμηρίων, δηλαδή βιβλίων και εγγράφων διαφόρου περιεχομένου, τα οποία συνέβαλαν στην ανάπτυξη της συλλογής των βιβλιοθηκών. Ομοίως, μεγάλης σημασίας ήταν οι δωρεές των συγγραφέων στις βιβλιοθήκες, οι οποίοι μάλιστα, δεν ζητούσαν κανένα αντίτιμο προκειμένου να διαθέσουν το βιβλίο τους. Απεναντίας, ήταν ιδιαίτερα τιμητικό γι' αυτούς. Εκτός από τα παραπάνω, πραγματοποιούνταν δανεισμοί βιβλίων, οι οποίοι όμως, μόνο σε αυτούς που κατοικούσαν σε μοναστήρια και μονές. Σε αυτές τις μοναστηριακές βιβλιοθήκες, η ταξινόμηση γίνονταν πρώτα σύμφωνα με το θέμα, ύστερα με το μέγεθος και τέλος τον αριθμό εισαγωγής.

Επίσης, συλλέγοντας πληροφορίες σχετικά με το προσωπικό των βιβλιοθηκών (Σεμερτζάκη, 2006), μαθαίνουμε ότι υπήρχε ο διευθυντής, που ήταν ο ανώτερος υπάλληλος για τις δημόσιες βιβλιοθήκες, ακολουθούσε ο επιστάτης, ο οποίος ήταν υπεύθυνος για την φροντίδα των βιβλίων, ο βιβλιοφύλακας, που είχε την ιδιότητα να μεταφέρει βιβλία από την βιβλιοθήκη, ο γραφέας και το υπόλοιπο προσωπικό με αρμοδιότητες για μικρότερες εργασίες σε ό, τι αφορά την βιβλιοθήκη στο σύνολό της. Υπήρχε φυσικά ιατρός, ο οποίος φρόντιζε για την υγεία του προσωπικού, αλλά και ο συντηρητής του κτηρίου. Τέλος, όσον αφορά την αρχιτεκτονική των βιβλιοθηκών στην Ελλάδα, βιβλιοθήκες ορίζονταν τα δωμάτια που ήταν τοποθετημένα τα βιβλία και όχι τα αναγνωστήρια, όπως ίσχυε στην Ρώμη. Πρέπει οπωσδήποτε να τονισθεί ότι, στην παραγωγή και έκδοση βιβλίων, συνετέλεσε ένα υψίστης σημασίας γεγονός, η εφεύρεση της Τυπογραφίας από τον Ιωάννη Γουτεμβέργιο τον 15^ο αιώνα. Αργότερα, κατά τον 18^ο αι., ένα ακόμη γεγονός που έδρασε συμπληρωματικά με αυτό, ήταν η ίδρυση σχολών σε διάφορες πόλεις, όπως στην Κοζάνη, όπου ιδρύθηκε ταυτόχρονα και η βιβλιοθήκης της σχολής, στην Αθήνα, στα Ιωάννινα και σε πολλές ακόμη. Γίνεται επομένως εύκολα αντιληπτό ότι, η ύπαρξη των βιβλιοθηκών παράλληλα με την λειτουργία των σχολών ήταν απαραίτητη για την επιμόρφωση των εκπαιδευομένων.

Κατά τους νεότερους χρόνους, συγκεκριμένα από τον 19^ο αιώνα, ο ορισμός των δημοσίων βιβλιοθηκών, ως συλλογής εγγράφων, επαναπροσδιορίζεται με τον ορισμό, ως μιας ευρύτερης συλλογής (Σεμερτζάκη, 2006), την οποία μπορούσε ο καθένας να την επισκέπτεται και να την χρησιμοποιεί. Κατά την διάρκεια του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα, οι βιβλιοθήκες αρχίζουν πλέον να χρησιμοποιούνται για εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς σκοπούς και όχι τόσο για ψυχαγωγικούς, όπως συνέβαινε στην αρχαιότητα. Αυτά τα χρόνια ορίστηκε και ο κύριος στόχος των βιβλιοθηκών, που είναι η κάλυψη των αναγκών

των χρηστών, ιδίως σε ό, τι αφορά την απόκτηση της γνώσης. Σε αντίθεση με αυτό, στις ειδικές βιβλιοθήκες παρατηρούνται περιορισμοί, σχετικά με τις κατηγορίες των χρηστών και την κάλυψη θεμάτων. Εύκολα, λοιπόν, μπορεί ο καθένας να συμπεράνει ότι, από την αρχαιότητα μέχρι τους νεότερους χρόνους, οι βιβλιοθήκες παρουσιάζουν μεγάλη άνθιση και εξέλιξη, τόσο σε ό, τι αφορά την συλλογή τους, όσο και την λειτουργικότητα και οργάνωσή τους. Το πιο σημαντικό απ' όλα είναι ότι, οι άνθρωποι συνειδητοποίησαν από πολύ νωρίς τον ρόλο, τη σημασία και την αξία της βιβλιοθήκης, ασχέτως του τρόπου που την προσέγγισαν τα πρώτα χρόνια της δημιουργίας της.

2.2 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ

Οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες πληροφόρησης, αντιμετωπίζουν πολλές προκλήσεις, οι οποίες απορρέουν από τις αλλαγές στο περιβάλλον της πληροφορίας, οι περισσότερες από τις οποίες έχουν συμβεί, λόγω της εξέλιξης της «ψηφιακής εποχής». Συγκεκριμένα, τα κύρια χαρακτηριστικά της κοινωνίας της πληροφορίας, στον 21^ο αιώνα, έχουν διαμορφωθεί βάση της ανάπτυξης των ηλεκτρονικών πόρων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα (Tam, 2002), την αλλαγή των αντιλήψεων για τη σημασία της πληροφορίας, την αύξηση του αριθμού των πληροφοριών, που είναι τώρα διαθέσιμες, σε συνδυασμό με την μεγάλη ποικιλομορφία τους, καθώς και τον αντίκτυπο που φέρει η τεχνολογία στον τομέα της Επιστήμης της Πληροφορίας και της Βιβλιοθηκονομίας.

Αναλυτικότερα, η πρόσβαση σε πληροφορίες, μέσω του Διαδικτύου, είναι πλέον πανταχού παρούσα. Είναι αλήθεια ότι, η νέα τεχνολογία διευκόλυνε την ταχεία μετατροπή δεδομένων, πληροφοριών και γνώσεων σε ψηφιακή μορφή, (Jain, 2013) ενώ η εξέλιξη στην ανάπτυξη του λογισμικού βοήθησαν στην παροχή νέων και ισχυρών μεθόδων διαχείρισης γνώσης. Οι σημαντικότερες αλλαγές στη βιβλιοθηκονομία ξεκίνησαν τη δεκαετία του 1980. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι δημόσιας πρόσβασης (OPAC), δημιουργήθηκαν στο κρατικό πανεπιστήμιο του Οχάιο το 1975 και στη Δημόσια Βιβλιοθήκη του Ντάλλας το 1978. Κατά τα μέσα της δεκαετίας του 1990 εμφανίστηκαν CD-ROM. Στα τέλη της δεκαετίας του 1990, το Διαδίκτυο έγινε το σημείο ζωής της ανταλλαγής πληροφοριών και της ανάγνωσης ηλεκτρονικών βιβλίων. Σήμερα βρισκόμαστε στην ψηφιακή εποχή, με την εμφάνιση του Web 2.0, των Blogs, των SMS, περάσαμε δηλαδή από την τυπωμένη εποχή, στην ψηφιακή εποχή. Κατά συνέπεια, υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στους τρόπους, με τους οποίους τα έγγραφα και οι πληροφορίες εισάγονται, αποθηκεύονται, οργανώνονται, και ανακτώνται.

Είναι αλήθεια ότι, η ψηφιακή επανάσταση άλλαξε ριζικά την χρησιμότητα και τον ρόλο των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης στον 21^ο αιώνα. Αυτό γίνεται αντιληπτό και από τον τρόπο και τις μεθόδους, με τις οποίες εκτελούνταν οι διάφορες διεργασίες στο χώρο της βιβλιοθήκης, αλλά και από τις υπηρεσίες που μπορούσε να παρέχει τόσο στους χρήστες, όσο και στο ανθρώπινο δυναμικό, κατά τα προηγούμενα έτη. Κατά κοινή ομολογία, παλαιότερα, η επιλογή και η απόκτηση πληροφοριακού υλικού στη βιβλιοθήκη προέρχονταν από τους καταλόγους των περιοδικών, ενώ στον 21^ο αι. η επιλογή βασίζεται

στις απαιτήσεις των χρηστών. Επιπλέον, η κύρια συλλογή περιελάμβανε βιβλία και περιοδικά και οι βιβλιοθηκονόμοι εργάζονταν, ως ειδικοί συλλογής. Σήμερα υπάρχουν θεσμικά αποθετήρια, ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, πληροφορίες πολυμέσων και οι βιβλιοθηκονόμοι εργάζονται ως σύνδεσμοι διδασκόντων.

Εκτός από τα παραπάνω, η διαχείριση των συστημάτων πληροφόρησης ήταν περιορισμένη σε φυσική βιβλιοθήκη. Στη σύγχρονη εποχή, (Jain, 2013) υπάρχουν ψηφιακές βιβλιοθήκες, ψηφιακά αποθετήρια καθώς και ένα σύνολο συστημάτων διαχείρισης πληροφοριών. Επίσης, αναφορικά με τον διαδανεισμό υπήρχε χειροκίνητο σύστημα, το οποίο στις μέρες μας, έχει αντικατασταθεί από το ηλεκτρονικό σύστημα διαδανεισμού. Ας σημειωθεί ακόμη ότι, οι υπηρεσίες της βιβλιοθήκης ήταν διαθέσιμες μόνο τις ώρες λειτουργίας της, απεναντίας σήμερα, οι περισσότερες υπηρεσίες είναι διαθέσιμες όλο το 24ωρο. Τέλος, ιδιαίτερα σημαντικό θεωρείται το γεγονός ότι, μια βιβλιοθήκη χρησιμοποιούνταν, ως ένα ήσυχο σημείο ανάγνωσης και ταυτόχρονα οι χρήστες της βιβλιοθήκης εντόπιζαν εύκολα της ανάγκες πληροφόρησης τους. Σήμερα, οι βιβλιοθήκες μπορούν να θεωρηθούν ως πολυχρηστικές. Από τη μία πλευρά, χρησιμοποιούνται για πληροφόρηση και γνώση και έχουν ενσωματώσει ψηφιακούς τρόπους εκμάθησης. Από την άλλη, οι χρήστες της βιβλιοθήκης έχουν ποικίλες ανάγκες πληροφόρησης (Πίνακας 1.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΤΟΥ 21^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ (Jain, 2013).

BIBΛΙΟΘΗΚΕΣ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΩΝ ΕΤΩΝ	BIBΛΙΟΘΗΚΕΣ 21^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ
Η επιλογή και η απόκτηση πληροφοριακού υλικού βιβλιοθήκης (βιβλία και περιοδικά), γινόταν από τους καταλόγους εκδοτών.	Η επιλογή βασίζεται στις απαιτήσεις των χρηστών και στην αντιμετώπιση θεμάτων όπως, προσφορές μεγάλων εκδοτών για περιοδικά ανοιχτής πρόσβασης.
Η κύρια συλλογή περιελάμβανε βιβλία και περιοδικά.	Σήμερα υπάρχουν θεσμικά αποθετήρια, διαδικτυακές βάσεις δεδομένων.
Η διαχείριση των συστημάτων πληροφοριών περιορίστηκε σε μια φυσική βιβλιοθήκη.	Στη σύγχρονη εποχή, υπάρχουν ψηφιακές βιβλιοθήκες, ψηφιακά αποθετήρια και συστήματα διαχείρισης πληροφοριών cloud.
Το μοντέλο πληροφόρησης ήταν περιορισμένο, σε ό, τι αφορά την πρόσβαση στις πληροφορίες.	Υπάρχει έκρηξη πληροφοριών, τόσο σε ποσότητα, όσο και σε μορφές και τύπους πληροφοριών.
Χειροκίνητο σύστημα δανεισμού βιβλιοθηκών.	Ηλεκτροκίνητο σύστημα δανεισμού μεταξύ βιβλιοθηκών.
Διαθεσιμότητα υπηρεσιών μόνο στις ώρες λειτουργίας της βιβλιοθήκης.	Οι περισσότερες υπηρεσίες είναι διαθέσιμες 24/7.
Χρήση καρτών, ως κατάλογοι, για ανάκτηση πληροφοριών.	Χρήση του διαδικτυακού καταλόγου δημόσιας πρόσβασης (OPAC), για ανάκτηση πληροφοριών.

Μια παραδοσιακή υπηρεσία γραφείου αναφοράς.	24/7 διαδικτυακές και εικονικές υπηρεσίες αναφοράς.
Παραδοσιακή καταλογογράφηση.	Περιγραφή πόρων και πρόσβαση.
Μια βιβλιοθήκη ως ένα ήσυχο μέρος ανάγνωσης.	Πληροφορίες / γνώσεις / ψηφιακά τεκμήρια, για να κάνουν τη μάθηση και την έρευνα ευκολότερη.
Οι χρήστες της βιβλιοθήκης δεν είχαν ιδιαίτερες απαιτήσεις.	Οι χρήστες της βιβλιοθήκης έχουν διαφορετικές και αυξανόμενες ανάγκες, για πληροφόρηση.
Χρήση προϋπολογισμού βιβλιοθήκης κυρίως, για την αγορά βιβλίων.	Χρήση προϋπολογισμού βιβλιοθήκης κυρίως, για την αγορά ηλεκτρονικών πόρων.
Αναζήτηση πληροφοριών μέσω του βιβλιοθηκονόμου.	Αναζήτηση πόρων μέσω του Παγκόσμιου Ιστού.
Εκτύπωση έντυπων περιοδικών.	Ηλεκτρονικά περιοδικά ανοιχτής πρόσβασης.
Επιμέλεια βιβλίων.	Ψηφιακή επιμέλεια.
Παραδοσιακός τρόπος marketing.	Marketing μέσω των μέσων ενημέρωσης.
Παραδοσιακοί χρήστες βιβλιοθηκών, που δεν είχαν άλλη επιλογή, από το να επισκεφτούν βιβλιοθήκες.	Διαφορετικοί χρήστες βιβλιοθηκών και διάφορες επιλογές για πρόσβαση σε πληροφορίες.
Από το MARC.	Σε μεταδεδομένα και πληροφορίες ιστού.
Οι βιβλιοθηκονόμοι εργάζονταν μόνο, ως ειδικοί της συλλογής.	Οι βιβλιοθηκονόμοι διεκπεραιώνουν ποικίλες και διαφορετικές εργασίες και λειτουργούν, ως σύνδεσμοι.

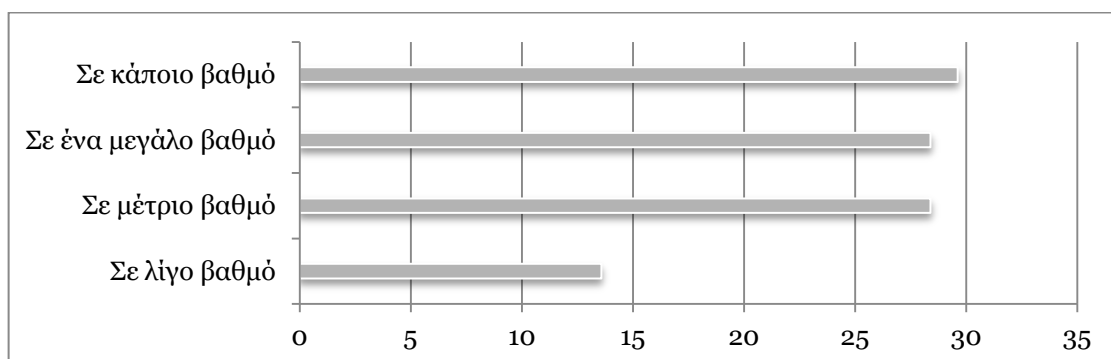
Στο πλαίσιο αυτό κατανοούμε ότι, η βιβλιοθήκη χρειάζεται να αναπτύξει ένα στρατηγικό σχέδιο, ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις. Το όραμά της βιβλιοθήκης, θα πρέπει να αξιολογηθεί και να επανασχεδιαστεί με βάση τους σημαντικούς παράγοντες επιτυχίας. Συγκεκριμένα, οφείλουν να περιλαμβάνουν καινοτόμες υπηρεσίες και τεχνολογικά συστήματα. Προκειμένου να δημιουργηθεί μια αίσθηση ενότητας εντός του οργανισμού (Tam, 2002), οι βιβλιοθήκες πρέπει να αλλάξουν το πλαίσιο διαχείρισης και διάθεσης της γνώσης προς τους χρήστες της, καθώς επίσης, να στοχεύουν στην ενθάρρυνση και ενδυνάμωση του προσωπικού. Εξάλλου, η διοίκηση των υπηρεσιών πληροφόρησης, πρέπει να εμπλέκει το ανθρώπινο δυναμικό στις διάφορες δραστηριότητές της, μέσω της ανάπτυξης των κινήτρων, παρά να το αρνείται. Με άλλα λόγια η διοίκηση πρέπει να εξηγήσει τους λόγους της αλλαγής, να γνωρίζει τα τυχόν προβλήματα, που ενδέχεται να προκύψουν, να προσδιορίσει τα αναμενόμενα οφέλη και τον σκοπό του εκάστοτε μητρικού οργανισμού, και να προσελκύσει το προσωπικό, ώστε να συμμετέχει στην οποιαδήποτε διαδικασία.

Στο σημείο αυτό, κρίνεται απαραίτητο να υπογραμμισθεί το γεγονός ότι, με την παγκόσμια οικονομική ύφεση, η οποία εμφανίστηκε στην Ελλάδα το 2009, η ελληνική κοινωνία υφίσταται μια τεράστια κοινωνικοοικονομική κρίση (Γιαννακόπουλος, 2014), η οποία έφερε δραματικές περικοπές σε ζωτικούς τομείς, όπως η εκπαίδευση και ο πολιτισμός. Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα επηρέασε τους κρατικούς πόρους και τους προϋπολογισμούς, για όλους τους ελληνικούς δημόσιους οργανισμούς. Καθώς ο δημόσιος τομέας έχει πληγεί, κυρίως, από την κρίση, οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες πληροφόρησης έγιναν θύματα των μέτρων σκληρής λιτότητας που ακολούθησαν. Οι κυβερνήσεις είχαν αναγκαστεί, όχι μόνο να μειώσουν τους προϋπολογισμούς, αλλά και να μειώσουν σημαντικά τους μισθούς. Στον τομέα της βιβλιοθήκης υπάρχουν ομοιότητες και διαφορές. Ωστόσο, η παγκόσμια οικονομική ύφεση αποκάλυψε ότι, ο ρόλος των βιβλιοθηκών στο περιβάλλον της κρίσης δημιουργεί, τόσο απειλές, όσο και ευκαιρίες.

Οι προσπάθειες των βιβλιοθηκών να προσαρμοστούν στις συνεχιζόμενες αλλαγές και να διαμορφώσουν ένα σχέδιο ανάπτυξης-επιβίωσης μέσα στη νέα πραγματικότητα, είναι παγκόσμιο φαινόμενο. Ταυτόχρονα και ανεξάρτητα από την κρίση, οι αλλαγές στον τομέα της πληροφορίας αύξησαν την ψηφιοποίηση και τις διεργασίες που αφορούν τόσο τα βιβλία, όσο και τα αρχεία. Η αυξανόμενη σημασία της πληροφόρησης σε όλες τις κοινωνικοοικονομικές πτυχές αναμένεται να επιβάλει τις απαραίτητες προσαρμογές στις βιβλιοθήκες που θα δημιουργήσουν τη βάση για την επιβίωσή τους και θα θέσουν τα μέσα για την ανάκαμψή τους από την ύφεση. Με πολλούς τρόπους αναμένεται ότι η κρίση, σε αυτόν τον τομέα θα δημιουργήσει ευκαιρίες και οι βιβλιοθήκες θα λειτουργήσουν ως θερμοκοιτίδες για καινοτομία εντός του πληροφοριακού περιβάλλοντος. Στο διάγραμμα 1. και 2., απεικονίζονται τα αποτελέσματα ενός ερωτηματολογίου, το οποίο αναπτύχθηκε και κυκλοφόρησε σε ελληνικές δημόσιες, αλλά και ειδικές βιβλιοθήκες, του οποίου οι ερωτήσεις σχετίζονται με τον βαθμό, που η οικονομική κρίση επηρέασε την απόδοση, τον προϋπολογισμό, τον μισθό, την πρόσληψη προσωπικού κ.λπ.

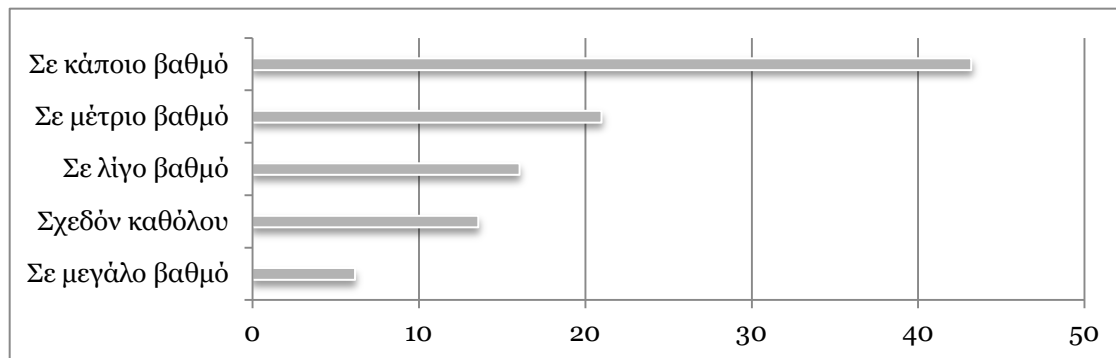
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.

Η ΚΡΙΣΗ ΕΠΗΡΕΑΣΕ ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ ΤΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ (Γιαννακόπουλος, 2014).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.

ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΗΣΗΣ: Η ΚΡΙΣΗ ΕΧΕΙ ΕΠΗΡΕΑΣΕΙ ΤΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ (Γιαννακόπουλος, 2014).

Αναμφίβολα, οι βιβλιοθήκες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη της μάθησης και της έρευνας. Αναλυτικότερα, παρέχουν ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών σε διάφορες κοινότητες και χρήστες. Ανάλογα με το είδος και το περιεχόμενο που διαθέτει η βιβλιοθήκη, αναζητά κύρος, επεκτείνοντας τις συλλογές της (Γιαννακόπουλος, 2014), με σκοπό την υποστήριξη της μάθησης. Ανεξάρτητα από τον τύπο και το περιεχόμενο, το οποίο προσβέβουν οι βιβλιοθήκες, οφείλουν να δίνουν έμφαση στις συλλογές και τις υπηρεσίες, με σκοπό να ανταποκριθούν ανταγωνιστικά στις αυξανόμενες ανάγκες των χρηστών τους. Με άλλα λόγια, έχουν την αποστολή να προωθήσουν τη γνώση, τη μάθηση, την έρευνα και τον πολιτισμό στο κοινό. Βέβαια, αξίζει να επισημανθεί ότι, αλλάζει και ο ρόλος των βιβλιοθηκονόμων και επιστημόνων της πληροφόρησης. Σήμερα, οι βιβλιοθήκες πρέπει να αναζητήσουν τρόπους συνεργασίας με εκδότες, ιδρύματα και οργανισμούς προκειμένου να υποστηρίξουν αποτελεσματικά τον ρόλο τους και να εκπληρώσουν τις αυξανόμενες προσδοκίες των χρηστών.

2.3 ΤΑ ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΣΤΟΝ 21^Ο ΑΙΩΝΑ

Είναι γεγονός ότι, η εξέλιξη των σύγχρονων βιβλιοθηκών έχει στενή σχέση με την ανάπτυξη του εκσυγχρονισμού στις δυτικές κοινωνίες (Dahlkild, 2011), τόσο σε σχέση με την ανάπτυξη της κοινωνικής ζωής τους τελευταίους αιώνες, όσο και με την αυξανόμενη ανάγκη της ανάγνωσης, της πληροφόρησης και της γνώσης, λόγω των ιδεών που βασίζονται στην έννοια και τη σημασία του Διαφωτισμού, της δημοκρατίας και της ανοιχτής κοινωνίας. Οι νέες και αυξανόμενες ανάγκες, αλλά και απαιτήσεις των χρηστών των βιβλιοθηκών, αποτέλεσαν την ανάγκη δημιουργίας διαφορετικών ειδών βιβλιοθηκών, οι οποίες κατηγοριοποιούνται, βάση τεσσάρων παραγόντων.

Αναλυτικότερα, οι βιβλιοθήκες διακρίνονται στα διάφορα είδη (Μαντά, 2017), σύμφωνα με το ίδρυμα ή τον οργανισμό στον οποίο ανήκουν, όπως είναι οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, οι οποίες οφείλουν να στηρίζουν τους στόχους και το όραμα των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, καθώς και να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων. Μία άλλη διάκριση, γίνεται βάση του θέματος που καλύπτει η εκάστοτε βιβλιοθήκη, όπως είναι οι νομικές βιβλιοθήκες, των οποίων η συλλογή, έχει αναπτυχθεί, στηριζόμενη στις απαιτήσεις των δρώντων παραγόντων της δικαιοσύνης, όπως είναι οι δικαστές, οι δικηγόροι, αλλά και όλοι οι υπάλληλοι που εργάζονται σε κάποιο νομικό τμήμα. Επίσης, υπάρχει και η κατηγορία των εθνικών βιβλιοθηκών, οι οποίες όμως κάνουν την εμφάνισή τους στις μεγάλες χώρες, όπως είναι οι ΗΠΑ, με την βιβλιοθήκη του Κογκρέσου. Η επόμενη, κατηγορία, η οποία οφείλεται στην εξέλιξη και ανάπτυξη της τεχνολογίας των τελευταίων δεκαετιών, γίνεται σύμφωνα με το είδος του υποστρώματος του υλικού, που διαθέτουν οι βιβλιοθήκες, όπως είναι οι βιβλιοθήκες φωτογραφιών και τέλος, υπάρχει η διάκριση των βιβλιοθηκών, βάση των χρηστών που απευθύνονται, που μπορεί να είναι είτε μια σχολική, νοσοκομειακή ή άλλη ειδική βιβλιοθήκη.

Εκτός όμως, από την παραπάνω διάκριση των βιβλιοθηκών στις επιμέρους κατηγορίες, μπορεί να γίνει διάκριση ανεξάρτητα από το θέμα, τους χρήστες στους οποίους απευθύνεται ή τον οργανισμό στον οποίο υπάγεται. Συγκεκριμένα, ανάλογα με την μορφή του περιεχόμενου της συλλογής, μια βιβλιοθήκη μπορεί να χαρακτηριστεί ψηφιακή ή συμβατική (παραδοσιακή μορφή) ή υβριδική. Όσον αφορά την πρώτη κατηγορία, μια ψηφιακή βιβλιοθήκη είναι ουσιαστικά ένας πόρος που ανακατασκευάζει την συμβατική μορφή και τις υπηρεσίες μιας παραδοσιακής βιβλιοθήκης σε ψηφιακή μορφή. Ειδικότερα, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες αποτελούνται από ψηφιακό περιεχόμενο, από απλά ή σύνθετα μεταδεδομένα και λογισμικό, που μπορεί να αποτελείται από συστήματα διαχείρισης βάσεων δεδομένων HTML.

Το κυριότερο είναι ότι, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες δεν αντικαθιστούν τις παραδοσιακές βιβλιοθήκες, αλλά είναι το μέλλον των παραδοσιακών βιβλιοθηκών, καθώς οι μεσαιωνικές βιβλιοθήκες χειρόγραφων, έγιναν απλά ένα εξειδικευμένο και πολύ σεβαστό μέρος, που βασίζονται σε έντυπη μορφή που έχουμε σήμερα (Seadle, 2007). Επιπλέον, η ψηφιακή βιβλιοθήκη δεν είναι μία οντότητα. Η ψηφιακή βιβλιοθήκη απαιτεί τεχνολογία για τη σύνδεση πηγών και πολλών υπηρεσιών που είναι διαφανείς στους τελικούς χρήστες. Στην ουσία πρόκειται, για πηγές πληροφοριών, όπως είναι τα περιοδικά ή τα βιβλία, που όταν συνδεθούν ηλεκτρονικά μέσω ενός δικτύου, αποτελούν συντελεστές μιας προσβάσιμης ψηφιακής βιβλιοθήκης. Συνεπώς, γίνεται λόγος για πληροφορίες, οι οποίες έχουν ενταχθεί σε συλλογές και παράλληλα, έχουν αποθηκευτεί σε ψηφιακά μέσα και συστήματα, με σκοπό να μπορούν οι χρήστες να περιηγηθούν σε αυτές μέσω του δικτύου. (Arms, 2000).

Όπως προαναφέρθηκε, η ψηφιακή βιβλιοθήκη είναι μια υπηρεσία πληροφοριών, στην οποία όλοι οι πόροι είναι διαθέσιμοι σε μορφή επεξεργάσιμη από τον υπολογιστή και οι λειτουργίες απόκτησης, αποθήκευσης, συντήρησης, ανάκτησης, πρόσβασης και εμφάνισης πραγματοποιούνται μέσω της χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών. Ένα από τα πιο σημαντικά ζητήματα που εμπλέκονται στην ανάπτυξη της ψηφιακής βιβλιοθήκης, είναι η απόφαση που πρέπει να ληφθεί σχετικά με τις πληροφορίες που υπάρχουν ήδη σε μη

ψηφιακή μορφή στις βιβλιοθήκες. Έτσι, δεδομένου ότι, πολλές βιβλιοθήκες έχουν τώρα ένα στοιχείο ψηφιακής βιβλιοθήκης που υπάρχει παράλληλα, με την συμβατική παραδοσιακή βιβλιοθήκη (Oppenheim, 1998), δηλαδή δεν είναι ούτε καθαρά ψηφιακές, ούτε καθαρά παραδοσιακές, ονομάστηκαν «υβριδικές βιβλιοθήκες».

Με άλλα λόγια, η υβριδική βιβλιοθήκη βρίσκεται μεταξύ της συμβατικής και της ψηφιακής βιβλιοθήκης (Pinfield, 2009), όπου οι ηλεκτρονικές πηγές και οι πηγές πληροφοριών που βασίζονται σε χαρτί, χρησιμοποιούνται παράλληλα. Με βάση τη θέση αυτή, θα πρέπει να έχει σχεδιαστεί, για να συνδυάζει τόσο, μια σειρά τεχνολογιών όσο και, διαφορετικές πηγές μαζί, καθώς και να αρχίζει να εξερευνά ολοκληρωμένα συστήματα και υπηρεσίες, τόσο στο ηλεκτρονικό, όσο και στο έντυπο περιβάλλον. Επομένως, η υβριδική βιβλιοθήκη θα πρέπει να θεωρηθεί το μάλλον ενός αξιολόγου μοντέλου, το οποίο θα εκφράζει τα ιδανικά μιας βιβλιοθήκης.

2.3.1 Η ΒΑΘΥΤΕΡΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΤΟΝ 21^Ο ΑΙΩΝΑ

➤ Ο ρόλος των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης.

Ιστορικά, οι βιβλιοθήκες και οι επιστήμονες της πληροφόρησης, έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη δημιουργία, τη συγκέντρωση, την οργάνωση και τη διάδοση πληροφοριών. Αφενός, οι βιβλιοθήκες είναι οι βασικοί παράγοντες, για την προώθηση της κοινωνίας της πληροφορίας (Echezona, 2007), αφετέρου, η πρόοδος στον τομέα του υλικού και του λογισμικού υπολογιστών, καθώς και η σημαντική ανακάλυψη στον τομέα των επικοινωνιών, επέφερε μια μεγάλη επανάσταση στον τρόπο με τον οποίο οι βιβλιοθήκες παρέχουν τις υπηρεσίες πληροφόρησής τους σήμερα. Όλες οι βιβλιοθήκες του 21^{ου} αιώνα, οφείλουν να έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε, να σχετίζονται με τα μητρικά ιδρύματα και τις κοινότητές τους, καθώς επίσης και να εξυπηρετούν τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των χρηστών τους. Αυτό σημαίνει ότι, οι βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης του 21^{ου} αιώνα, πρέπει να περιλαμβάνουν στις πρακτικές τους, την ανάλυση των αναγκών πληροφοριών των πελατών, των οργανισμών και της κοινότητας, είτε αυτές οι ανάγκες είναι εκπαιδευτικές, είτε ψυχαγωγικές ή καθαρά ενημερωτικές.

Προκειμένου να γίνει αντιληπτή η σημασία και η αξία της βιβλιοθήκης στις μέρες μας, κρίνεται απαραίτητη η ανάπτυξη των συλλογών της, καθώς και η ανάπτυξη των κατάλληλων εργαλείων εύρεσης πόρων, όπως καταλόγους βιβλιοθηκών, τα οποία θα ικανοποιούν τις ανάγκες ενημέρωσης των πελατών της. Με αυτόν τον τρόπο, θα μπορούν οι χρήστες να βρουν πληροφορίες που μπορεί να τους είναι χρήσιμες, σύμφωνα με την περιγραφή τους. Μία εξίσου σημαντική δραστηριότητα των βιβλιοθηκών, είναι η διαχείριση των συλλογών τους, συμπεριλαμβανομένης της αποθήκευσης, της οργάνωσης, της διάδοσης, της διατήρησης και τέλος, της αξιολόγησης των υπηρεσιών πληροφόριών, προϊόντων και συστημάτων, που έχουν αποκτήσει ή αναπτύξει. Οι συγκεκριμένες λειτουργίες, αποτελούν τον κεντρικό παράγοντα, ο οποίος προσδίδει την απαιτούμενη αξία στις βιβλιοθήκες και τις υπηρεσίες πληροφόρησης, εφόσον φυσικά, εκτελούνται με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο.

Αυτό που πρέπει, αρχικά, να κάνουν οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες πληροφόρησης στον 21^ο αιώνα είναι, να παρέχει μια διαφορετική και ενημερωμένη προοπτική, σχετικά με τις τρέχουσες εξελίξεις, οι οποίες επηρεάζουν την λειτουργία και τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης και των υπηρεσιών πληροφόρησης, με σκοπό την καταγραφή των τρεχουσών και μελλοντικών οδηγιών, οι οποίες αφορούν το συγκεκριμένο επάγγελμα. Αναμφίβολα, υπάρχουν αρκετές προκλήσεις, αλλά αυτό που είναι ιδιαίτερα αξιοσημείωτο, είναι ο τρόπος με τον οποίο έχουν προσαρμοστεί οι προαναφερόμενες υπηρεσίες, στο μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Ειδικότερα (Ferguson, 2007), οι βιβλιοθήκες και οι σχετικές υπηρεσίες πληροφόρησης, έχουν περάσει για πολλά χρόνια μια εκτεταμένη διαδικασία αλλαγής και αυτή η διαδικασία, είναι πιθανό να συνεχιστεί και στο μέλλον. Για παράδειγμα, οι βιβλιοθήκες, όλων των τύπων, έχουν προσαρμοστεί, και συνεχίζουν να προσαρμόζονται, σε μεταβαλλόμενους ρόλους, σε τεχνολογίες που προσπαθούν να ωθήσουν και να εντάξουν περισσότερες και αποτελεσματικότερες παροχές υπηρεσιών και, σε πολλές χώρες, με απώτερο σκοπό την ανάδειξη των αξιών της βιβλιοθήκης και του επαγγέλματος της πληροφόρησης.

Επιπροσθέτως, είναι αξιοπρόσεκτο ότι, η ανάπτυξη της Επιστήμης της Βιβλιοθηκονομίας και της Επιστήμης της Πληροφόρησης, επηρεάζεται από διάφορες πολιτιστικές, κοινωνικό-δημογραφικές, πολιτικές, οικονομικές και τεχνολογικές τάσεις. Οι τεχνολογικές εξελίξεις (The 21st Century Library, 2016), η οποίες σηματοδοτούν την αφετηρία δημιουργίας ψηφιοποίησης των συμβατικών τεκμηρίων και που λαμβάνουν χώρα κατά τον 21^ο αιώνα, σημαίνουν ότι, η αξία των δεξιοτήτων του ψηφιακού μοντέλου θα αναπτυχθεί και ο ρόλος των βιβλιοθηκών, θα προσανατολιστεί σε αυτό το πεδίο, για να βοηθήσει τους χρήστες που δεν έχουν την ικανότητα, να χειριστούν τα ψηφιακά εργαλεία. Με αυτόν τον τρόπο, είναι επίσης σημαντικό, να γίνουν κατανοητές οι ικανότητες, που πρέπει να αναπτύξουν οι βιβλιοθήκες, ώστε να είναι ικανές, να καθοδηγούν τους χρήστες στην κοινωνία της πληροφορίας.

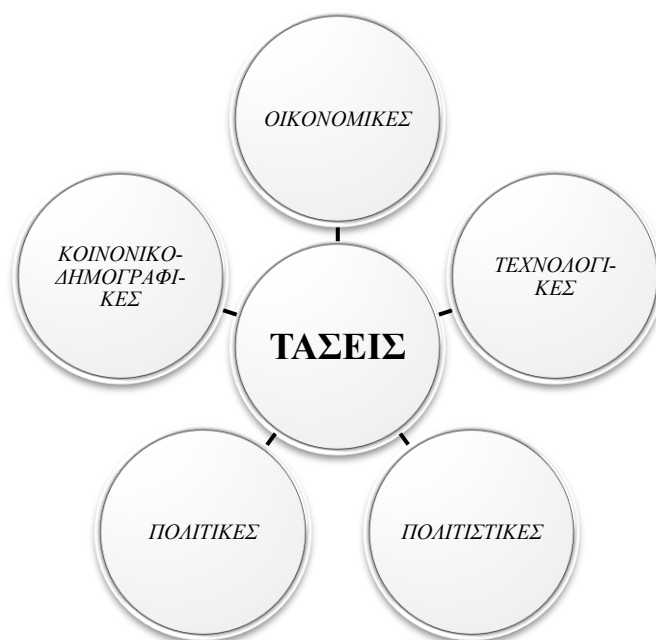
Επίσης, ιδιαίτερα κατά τον 21^ο αιώνα, η ταχεία επέκταση των διαδικτυακών πόρων και προγραμμάτων εκπαίδευσης, έχουν φέρει ως συνέπεια, οι ευκαιρίες μάθησης να είναι πιο προσιτές. Ο πλούτος των διαδικτυακών πόρων μάθησης, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της ανοικτής πρόσβασης σε υλικό, επηρεάζει παράλληλα, και την ανάπτυξη υπηρεσιών που παρέχονται από τις βιβλιοθήκες. Βεβαίως, ο επαναπροσδιορισμός του ρόλου της βιβλιοθήκης, φέρει τόσο πλεονεκτήματα, όσο και μειονεκτήματα. Για παράδειγμα, η υιοθέτηση των νέων τεχνολογιών και υπηρεσιών, έχουν προκαλέσει ζητήματα προστασίας των προσωπικών δεδομένων και για τις βιβλιοθήκες, τα θέματα συλλογής, χρήσης και προστασίας των δεδομένων των χρηστών, γίνονται όλο και πιο σημαντικά. Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι, οι βιβλιοθήκες, ήδη από την αρχαιότητα, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην κοινωνία, διότι πρωταρχικός τους στόχος είναι, να βοηθηθούν τους ανθρώπους, να προσανατολιστούν στη σύγχρονη κοινωνία της πληροφορίας. Αν και είναι δύσκολο, να προβλέψουμε σήμερα, πώς θα μοιάζει ο κόσμος της πληροφόρησης σε 10-20 χρόνια, είναι σημαντικό να υπάρχει ευελιξία και ετοιμότητα, με αποτέλεσμα, να μειωθεί ο αντίκτυπος των αρνητικών τάσεων στην κοινωνία και να εστιάσουμε στα καίρια σημεία, που προσφέρει το συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο.

Για να καταστεί το παραπάνω επιχείρημα σαφές, οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες πληροφόρησης του 21^{ου} αιώνα (The 21st Century Library, 2016), προκειμένου να

αναδιαμορφώσουν τον ρόλους τους και να γίνει ιδιαίτερα αντιληπτή η σημασία και η συμβολή τους, οφείλουν να ικανοποιούν τις ανάγκες των χρηστών τους, αξιοποιώντας με αποτελεσματικότητα τους πόρους, τα εργαλεία και τις υπηρεσίες τους, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη, της νέες τάσεις. Αναλυτικότερα, οι βιβλιοθήκες, πρέπει να εστιάσουν στις πολιτιστικές διαδικασίες, δηλαδή, τους τρόπους, με τους οποίους αλλάζουν οι συνήθειες και οι τρόποι ανάγνωσης των ανθρώπων. Για παράδειγμα, το διαδίκτυο και οι νέες τεχνολογίες, που έχουν εισέλθει στον τομέα της Επιστήμης της Πληροφόρησης, ενδεχομένως, προκαλούν μείωση της κατανόησης ενός πολύπλοκου και μακροσκελές κειμένου. Επιπλέον, οφείλουν να αποδίδουν σημασία στις κοινωνικό-δημογραφικές τάσεις, λόγω του ότι, οι βιβλιοθήκες μπορούν, να επηρεαστούν από την αύξηση του προσδόκιμου ζωής και τη συνοδευτική τάση προς μια γηράσκουσα κοινωνία. Έτσι, καθίσταται όλο και πιο σημαντικό, να προσφέρονται υπηρεσίες στους ηλικιωμένους, αλλά και στα παιδιά, καθώς και να υποστηρίζεται η διά βίου μάθηση.

Εκτός από τα παραπάνω, η ανάπτυξη και η εξέλιξη σε μια βιβλιοθήκη, επηρεάζονται και από τις διαφορετικές πολιτικές, δηλαδή, τις κρατικές, εκπαιδευτικές, κοινωνικό-πολιτικές μεταρρυθμίσεις. Αυτό σημαίνει, ότι η συμβολή της, γίνεται φανερή και στις πολιτικές δραστηριότητες, διότι αποκτά την δυνατότητα, να επηρεάζει θετικά τους τρόπους επίτευξης, των πολιτικών στόχων. Το συγκεκριμένο επιχείρημα, σχετίζεται και με τον οικονομικό παράγοντα και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι, οι βιβλιοθήκες και οι προϋπολογισμοί τους, επηρεάζονται άμεσα από την οικονομική κατάσταση του κράτους και των τοπικών κυβερνήσεων. Γι' αυτόν τον λόγο (The 21st Century Library, 2016), πρέπει να μεριμνούν για τους οικονομικούς τους πόρους, καθώς η πρόσθετη πίεση, για μείωση του κόστους, εμποδίζει την ικανότητα υλοποίησης αναπτυξιακών δραστηριοτήτων, ιδιαίτερα σε περιόδους οικονομικής κρίσης. Τέλος, ο τρόπος λειτουργίας των βιβλιοθηκών, που η διαθεσιμότητα και η προσβασιμότητα των πληροφοριών επηρεάζεται άμεσα από την τεχνολογική πρόοδο και η ικανότητα των βιβλιοθηκών να προσαρμόζονται στις αλλαγές είναι καθοριστικής σημασίας, για την ανάπτυξη της κοινωνίας. Αυτό σημαίνει ότι, οι βιβλιοθήκες πρέπει να είναι έτοιμες να συμβουλεύουν τους ανθρώπους σχετικά με τις υπηρεσίες τους, εφόσον οι μελλοντικές τεχνολογίες, ενδέχεται να επηρεάσουν τον τρόπο με τον οποίο, οι βιβλιοθήκες προσφέρουν τις υπηρεσίες τους (Σχεδιάγραμμα 1.).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.
ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΒΑΣΗ ΤΩΝ ΤΑΣΕΩΝ.

Το κυριότερο όμως είναι, ότι η βιβλιοθήκη και οι υπηρεσίες πληροφόρησης του 21^{ου} αιώνα αποτελούν ένα πολιτιστικό κέντρο, το οποίο καθοδηγείται από τις ανάγκες του χρήστη, ενώ ταυτόχρονα προσπαθούν να συμβαδίσουν με τα νέα δεδομένα και να αντιδρούν με ευελιξία, στις κοινωνικές και τεχνολογικές αλλαγές. Όπως προκύπτει, οι βιβλιοθήκες βασίζουν την καθημερινή τους εργασία και την ανάπτυξη των υπηρεσιών τους σε βασικές αξίες, όπως την αξιοπιστία, τις ανάγκες των χρηστών, δηλαδή προσπαθούν να φιλοξενούν διαφορετικές ηλικιακές ομάδες και ομάδες ενδιαφέροντος, την προσβασιμότητα, η οποία επιτυγχάνεται με την παροχή ίσων ευκαιριών πρόσβασης σε ενημερωτικό και πολιτιστικό περιεχόμενο, την ελκυστικότητα και τέλος, την ευελιξία στις σχετικές αλλαγές, (σχεδιάγραμμα 2.). Από όλα τα παραπάνω συνεπάγεται λοιπόν ότι, η ανάπτυξη των βιβλιοθηκών βασίζεται σε τέσσερις βασικούς τομείς δραστηριότητας, οι οποίοι αλληλεξαρτώνται και αποτελούν ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης, με σκοπό να αναδειχθούν οι αξίες και η συμβολή τους στη σημερινή κοινωνία (διάγραμμα 3.).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.
ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.
ΒΑΣΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.

➤ **Ο ρόλος των βιβλιοθηκονόμων και επιστημόνων πληροφόρησης στον 21^ο αιώνα.**

Οι βιβλιοθηκονόμοι και οι επιστήμονες της πληροφόρησης του 21^{ου} αιώνα, παίζουν σημαντικό ρόλο στη σημερινή κοινωνία, η οποία χαρακτηρίζεται, ως κοινωνία της πληροφορίας, παρέχοντας υπηρεσίες σε όλες τις πτυχές της (Sherman, 2007). Οι δημόσιοι βιβλιοθηκονόμοι διευκολύνουν την πολιτιστική εξέλιξη και προάγουν τον θεσμό της δημοκρατίας στη μάθηση, παρέχοντας δωρεάν πρόσβαση στη γνώση (με τη

μορφή βιβλίων, οπτικοακουστικού υλικού και ψηφιακών συσκευών), προσφέροντας δωρεάν πρόσβαση στο διαδίκτυο και στον υπολογιστή και γεφυρώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο, το ψηφιακό χάσμα.

Με αφετηρία τη θέση αυτή, αξίζει να σημειωθεί ότι, το περιβάλλον της βιβλιοθηκονομίας στις αρχές του 21^{ου} αιώνα, είναι αδιανόητα διαφορετικό, από αυτό του προηγούμενου αιώνα. Η εμφάνιση των υπολογιστών και του αυτοματισμού, άλλαξε αμετάκλητα τις πρακτικές των βιβλιοθηκονόμων, όπως και η άφιξη του διαδικτύου προκάλεσε περαιτέρω αλλαγές (Burke, 2013). Είναι σαφές λοιπόν ότι, οι ανάγκες των χρηστών βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, έχουν αλλάξει και τείνουν να γίνουν, ακόμη πιο απαιτητικές, καθώς ενθαρρύνονται να είναι ανεξάρτητοι ερευνητές, με ανοιχτές συλλογές πρόσβασης και υπηρεσίες αυτό-πρόσβασης στη διάθεσή τους. Επομένως, λόγω των ραγδαίων εξελίξεων, τόσο στον τομέα της βιβλιοθηκονομίας, όσο και της τεχνολογίας, οι σημερινοί βιβλιοθηκονόμοι έχουν να εκπληρώσουν ποικίλες δραστηριότητες, όσον αφορά το εργασιακό τους περιβάλλον, αλλά ταυτόχρονα οφείλουν να αναπτύξουν και να καλλιεργήσουν νέες ικανότητες και δεξιότητες, που σχετίζονται με το επάγγελμά τους, προκειμένου να ανταποκριθούν στη νέα πραγματικότητα.

Αρχικά, για να γίνει κατανοητός ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου στον 21^ο αιώνα, εκείνο που προέχει είναι, να εξεταστεί ο ρόλος, που είχαν διαδραματίσει οι βιβλιοθηκονόμοι στο παρελθόν. Στην αρχαιότητα, υπήρχε ελάχιστη διαφορά μεταξύ ενός αρχείου και μιας βιβλιοθήκης (Burke, 2013). Μόνο, κατά τον 19^ο αιώνα, οι συλλογές βιβλιοθηκών έγιναν περισσότερο διαθέσιμες και η επιστήμη της βιβλιοθηκονομίας άρχισε να κωδικοποιεί πρότυπα, για την περιγραφή και οργάνωση πόρων, όπως επίσης και οι βιβλιοθηκονόμοι, άρχισαν να κινούνται πέρα από την απλή φύλαξη και συντήρηση βιβλίων. Με άλλα λόγια, ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου αναπτύχθηκε, από έναν συλλέκτη και συντηρητή πληροφοριακών πηγών, σε έναν επαγγελματία, που εμπλέκεται σε πολύ περίπλοκα ζητήματα οργάνωσης, διάδοσης και πρόσβασης σε πληροφορίες.

Όσον αφορά τη διάρκεια των τελευταίων δύο δεκαετιών, ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου, εξελίχθηκε περαιτέρω, για να καλύψει τις αυξανόμενες τεχνολογικές εξελίξεις. Μολονότι, οι βιβλιοθήκες αφορούν τη διατήρηση, τη διάδοση και τη χρήση της καταγεγραμμένης γνώσης σε οποιαδήποτε μορφή, από την οποία μπορεί να προέλθει, οι βιβλιοθηκονόμοι, έχουν χρέος να προστατεύσουν τους διάφορους φορείς της γνώσης και των πληροφοριών, σε όλες τις μορφές και να παρέχουν οδηγίες και βοήθεια, σχετικές με τη χρήση των συλλογών, στις οποίες έχουν πρόσβαση οι χρήστες τους (Crawford, 1995). Προχωρώντας, στον 21^ο αιώνα, ο οποίος εμπίπτει στην εποχή, που ονομάζεται Εποχή της Πληροφορίας, μια εποχή που καθοδηγείται από την τεχνολογία και την παγκοσμιοποίηση (Oladele, 2008), οι επαγγελματίες της πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των βιβλιοθηκονόμων, έχουν χρέος να δραστηριοποιηθούν ενεργά, εκτός των άλλων, στην εξερεύνηση νέων τεχνολογιών και να καλλιεργήσουν δεξιότητες στον τομέα της πληροφορικής, αποκτώντας γνώσεις, σχετικές, με τις νέες τεχνολογίες, όπως είναι η διαχείριση βάσεων δεδομένων ή ο σχεδιασμός ιστοσελίδων. Επιπλέον, μπορούν να αποκτήσουν και να καλλιεργήσουν γενικές δεξιότητες, όσον αφορά την διοίκηση της βιβλιοθήκης, με απώτερο σκοπό, να κινητοποιήσουν και το λοιπό προσωπικό και παράλληλα να προωθήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, τους στόχους των

βιβλιοθηκών, για να οδηγήσουν το συγκεκριμένο επάγγελμα στην επιτυχία (Σεμερζάκη, 2008).

Είναι χρήσιμο να τονισθεί επίσης ότι, οι ραγδαίες αλλαγές σε αυτήν την εποχή, επηρεάζουν τους ρόλους, τις ευκαιρίες, δηλαδή την επιβίωση των βιβλιοθηκονόμων και των επιστημόνων της πληροφόρησης (Hashim, 2012). Για παράδειγμα, οι παραδοσιακές δεξιότητες και η εμπειρογνωμοσύνη, του επαγγέλματος του βιβλιοθηκονόμου τις τελευταίες δεκαετίες, φαίνονται ανεπαρκείς, επί του παρόντος, με βάση τη σύγχρονη τάση. Γι' αυτό λοιπόν, ένας σύγχρονος βιβλιοθηκονόμος θα πρέπει να διαθέτει προσόντα και να καλλιεργεί ικανότητες και δεξιότητες, προκειμένου να μπορέσει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις ενός αδιάκοπτου μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος. Αυτό σημαίνει ότι, οφείλει να ικανοποιεί τις ανάγκες των χρηστών της βιβλιοθήκης στην οποία εργάζεται, λαμβάνοντας υπόψη αυτή τη νέα πραγματικότητα, δηλαδή την κοινωνική και τεχνολογική εξέλιξη, ιδίως την τεχνολογική, λόγω της φύσης του επαγγέλματός τους. Η αλλαγή αυτή μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με την ανάληψη νέων ρόλων από βιβλιοθηκονόμους. Αυτό συμβαίνει, για να μπορέσουν να επιβιώσουν στο ψηφιακό περιβάλλον (Γερόλιμος, 2008). Επιπλέον, μπορούν να αποκτήσουν και να καλλιεργήσουν γενικές δεξιότητες, όσον αφορά την διοίκηση της βιβλιοθήκης, με απώτερο σκοπό, να κινητοποιήσουν και το λοιπό προσωπικό και παράλληλα να προωθήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, τους στόχους των βιβλιοθηκών. Εύκολα, λοιπόν, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι, για να πραγματοποιηθούν όλα τα παραπάνω, απαιτείται από τους βιβλιοθηκονόμους να αναπτύσσουν δημιουργική σκέψη, ώστε να επιφέρουν καινοτόμες ιδέες στον εργασιακό τους χώρο.

Ως παραδοσιακοί θεματοφύλακες της πληροφορίας, οι βιβλιοθηκονόμοι του 21^{ου} αιώνα, πρέπει να γνωρίζουν τις σημαντικές αλλαγές, που έχουν εισέλθει στο περιβάλλον της βιβλιοθηκονομίας και της πληροφορίας και ως εκ τούτου, να χρησιμοποιούν την τεχνογνωσία τους, προκειμένου να διατηρήσουν τον ηγετικό ρόλο των βιβλιοθηκών στην υποστήριξη της διδασκαλίας, της μάθησης και της έρευνας. Σύμφωνα με τον παραπάνω συλλογισμό, ο βιβλιοθηκονόμος του 21^{ου} αιώνα, θα πρέπει να είναι εξοπλισμένος με ικανές δεξιότητες, που θα ενισχύσουν την παροχή αποτελεσματικών υπηρεσιών στις βιβλιοθήκες, για την κάλυψη των μεταβαλλόμενων αναγκών πληροφόρησης του χρήστη. Συγκεκριμένα, οφείλει να αναπτύξει σημαντικά προσωπικά χαρακτηριστικά όπως, την ικανότητα να μαθαίνει συνεχώς και γρήγορα, να είναι σε ετοιμότητα για ανάληψη των κινδύνων, καθώς και την ικανότητα και την επιθυμία για εργασία (Emezie, 2013). Στόχος λοιπόν, όλων των βιβλιοθηκονόμων, αλλά και των υπόλοιπων εργαζομένων των υπηρεσιών πληροφόρησης, πρέπει να είναι η ανάπτυξη δημιουργικών ιδεών, που θα χρησιμοποιούνται και θα εξασφαλίζουν ότι, μπορούν να αντιμετωπιστούν τα διάφορα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν στο πλαίσιο της διοίκησης και παροχής υπηρεσιών των βιβλιοθηκών.

Επίσης, μερικές από τις δεξιότητες που οφείλουν να καλλιεργήσουν οι επιστήμονες της πληροφόρησης, περιλαμβάνουν την επικοινωνία, τη συνεργασία, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία. Θα αποτελούσε παράλειψη να μην αναφερθεί ότι, η δημιουργικότητα αποτελείται από κάποιες παραμέτρους, από τις οποίες ορισμένες αφορούν την γνωστική ικανότητα του ατόμου, ενώ άλλες αφορούν εξ ολοκλήρου την προσωπικότητά του. Ειδικότερα, για να καλλιεργηθεί η δημιουργικότητα στους Επιστήμονες της

Πληροφόρησης, απαιτείται η ανάπτυξη της αποκλίνουσας σκέψης, δηλαδή η ικανότητα να μπορούν να βρουν διαφορετικούς τρόπους επίλυσης μιας κατάστασης. Επίσης, πέρα από τις γενικές γνώσεις που έχει ένας βιβλιοθηκονόμος (Σιούτας, 2008), η απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων, δηλαδή η ανάπτυξη δεξιοτήτων, όπως για παράδειγμα, η σωστή χρήση και εξερεύνηση των νέων τεχνολογιών, θα βοηθούσε στην καλλιέργεια της δημιουργικότητας, τόσο σε προσωπικό επίπεδο, όσο και σε εργασιακό. Ας σημειωθεί ακόμη ότι, στην συγκεκριμένη περίπτωση, η ικανότητα της δεκτικότητας των νέων τάσεων, αποτελεί πρωταρχικής σημασίας χαρακτηριστικό, ώστε να προωθηθεί η δημιουργικότητα.

Σε οργανωτικό επίπεδο, η δημιουργικότητα αφορά στη δημιουργία πολύτιμων, χρήσιμων νέων υπηρεσιών, ιδεών, διαδικασιών από τα άτομα που εργάζονται στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Οι διαχειριστές βιβλιοθηκών πρέπει επίσης, να αναλάβουν ειδική ευθύνη για να ενισχύσουν τη δημιουργικότητα που υπάρχει στο χώρο εργασίας. Παράλληλα, ένας σημαντικός παράγοντας, που συμβάλλει στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας σε μια βιβλιοθήκη είναι να δημιουργηθούν ομάδες εργασίας που να περιλαμβάνουν ανθρώπους με ποικίλες δεξιότητες και εμπειρία. Οι άνθρωποι αυτοί (Walton, 2008), οφείλουν να αντιλαμβάνονται τα καθήκοντά τους, να μοιράζονται τους ίδιους στόχους, και να συνεργάζονται για να συνδέουν τις ιδέες τους, με αποτέλεσμα να ανακαλύπτουν νέους τρόπους εργασίας.

Η πρόκληση ωστόσο έγκειται, στο πώς θα αξιοποιηθούν αυτές οι δεξιότητες, για να καταστούν αποτελεσματικές, οι υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Γι' αυτό λοιπόν, η σημασία της καινοτομίας, έχει μεταβληθεί από μια θεωρία, σε μια αναγκαιότητα, καθώς ο κύριος παράγοντας που επιδρά στην προώθηση καινοτόμων ιδεών, είναι τα χαρακτηριστικά των ομάδων εργασίας και οι συμπεριφορές των μελών αυτών ξεχωριστά. Αυτά τα μέλη, πρέπει να ενδιαφέρονται για μία συνεχή μάθηση, είτε σαν σύνολο, είτε μεμονωμένα, αλλά κυρίως, να έχουν κοινό όραμα. Για να επιτευχθεί αυτό, απαιτείται συλλογικότητα και συνεργασιμότητα. Επιπροσθέτως, το ιδανικό θα ήταν, να αξιολογούν πρώτα τους πόρους που διαθέτουν, ώστε να αναπτύξουν δραστηριότητες, οι οποίες θα είναι παραγωγικές και αποτελεσματικές με βάση τα δεδομένα που έχουν, ως προς την τελική εφαρμογή της ιδέας τους (Walton, 2008). Εξίσου σημαντική είναι, η ανάπτυξη των βιβλιοθηκών, ως υπηρεσιών πληροφόρησης, η οποία μπορεί να επιτευχθεί, μέσω νέων προσλήψεων ή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, του ήδη υπάρχοντος ανθρώπινου δυναμικού, με στόχο την ανάταξη του ηθικού και την δημιουργία κινήτρων.

Αβίαστα, λοιπόν, συνάγεται το συμπέρασμα ότι, οι ρόλοι του βιβλιοθηκονόμου και του επιστήμονα της πληροφόρησης στον 21^ο αιώνα, είναι απαιτητικοί και ποικίλουν. Ο βιβλιοθηκονόμος, πρέπει να αναζητήσει ευκαιρίες σύνδεσης και αλληλεπίδρασης με τους ποικίλους χρήστες του και ως εκ τούτου, να χρησιμοποιεί τις διαπροσωπικές στρατηγικές δεξιοτήτων του. Οφείλουν, να καταβάλουν προσωπικές προσπάθειες για τη βελτίωση των δεξιοτήτων τους, προκειμένου να υπερασπιστούν το επάγγελμά τους και ως πάροχοι πληροφοριών στον 21^ο αιώνα, αναμένεται να είναι ικανοί και γνώστες του αντικειμένου (Emezie, 2013). Επομένως, συνιστάται η απόκτηση διάφορων δεξιοτήτων, και άλλων επιστημονικών κλάδων, συμπεριλαμβανομένων της πληροφορικής, μεταδεδομένων, κ.λπ. Αυτές οι δεξιότητες απαιτούνται, για την αποτελεσματική εξυπηρέτηση των χρηστών,

αλλά και την ανάπτυξη και ικανότερη επίτευξη των στόχων του βιβλιοθηκονόμου, στο εργασιακό του περιβάλλον.

2.4 ΝΟΜΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Ο νόμος ήταν πάντα βασισμένος σε πληροφορίες. Καθώς, οι οργανισμοί επιδιώκουν να αξιοποιήσουν και να αποκομίσουν την αξία από τις πληροφορίες, με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο, το βάρος, για την απόκτηση σχετικών νομικών πληροφοριών, ρίχνεται ευρύτερα, ιδίως σε δικαστικά μέγαρα και δικηγορικά γραφεία. Εκεί, οι σχετικές νομικές πληροφορίες (Hazelton, 1993), δεν περιλαμβάνονται πλέον αποκλειστικά, σε δημοσιευμένα έγγραφα, γνώσεις και πληροφορίες, που προέρχονται από την πρακτική του νόμου και από διακριτές νομικές συναλλαγές. Πολλοί τύποι πληροφοριών προσελκύονται τώρα, σε πιο επίσημα συστήματα πληροφοριών και ανταγωνιστικών περιβαλλόντων, όπως του συστήματος της βιβλιοθήκης.

Παρόλο, που η βασική δραστηριότητα και οι υπηρεσίες των νομικών βιβλιοθηκών, είναι παρόμοιες με εκείνες, άλλων τύπων βιβλιοθηκών, υπάρχουν αρκετές διαφορές, ως προς την αποστολή τους. Αναντίρρητα, οι νομικές βιβλιοθήκες, διαδραματίζουν μοναδικό και αναπόσπαστο ρόλο στη διαμόρφωση της ποιότητας του νομικού συστήματος σε όλα τα επίπεδα, χάρη στη μοναδική συλλογή και τις υπηρεσίες τους, προστατεύοντας τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα των νομικών πληροφοριών και εξασφαλίζοντας ανοιχτή και ίση πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες για όλους. Συνήθως, οι νομικές βιβλιοθήκες, συγκροτούνται σε χώρους, όπου στεγάζονται δικαστήρια, δικηγορικά γραφεία, πανεπιστήμια και νομικές εταιρείες. Υπάρχουν επίσης (Yemisi, 2015), βιβλιοθήκες εγκληματολογίας και αστυνομίας, και ορισμένες κυβερνητικές υπηρεσίες και εταιρείες, οι οποίες έχουν νομικές συλλογές, που αφορούν άμεσα τους συμβούλους των συγκεκριμένων υπηρεσιών. Βέβαια, οι βιβλιοθήκες νομικού ενδιαφέροντος, διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στην προώθηση της νομικής εκπαίδευσης. Αυτές οι βιβλιοθήκες, αποτελούν εξειδικευμένα ιδρύματα, που υποστηρίζουν τη νομική γνώση, τη μάθηση και τη δημιουργία ικανοτήτων, απαραίτητων για την προώθηση δημιουργικών νομικών επαγγελματιών, καθώς και ποιοτικών υπηρεσιών υποστήριξης νομικής μάθησης σε νομικά, εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα οποία προωθούν τη νομική γνώση.

Αν και οι ομάδες χρηστών και οι ανάγκες τους ενδέχεται να διαφέρουν, οι παραπάνω βιβλιοθήκες έχουν μια υπογραμμισμένη ομοιότητα, και αυτή είναι οι συλλογές τους. Οι συλλογές νομικών βιβλιοθηκών, περιλαμβάνουν πρωτογενές υλικό, το οποίο σχετίζεται με νομοθεσίες, νομολογίες, και διάφορες άλλες συνθήκες νομικού ενδιαφέροντος και δευτερεύον υλικό, όπως είναι τα βιβλία, τα λιτά έγγραφα, τα περιοδικά, τα νομικά λεξικά, οι κατάλογοι και οι εγκυκλοπαίδειες. Εκτός από αυτά όμως, υπάρχει και ένας αριθμός νομικών ευρετηρίων, που βοηθούν στη νομική ερευνητική διαδικασία. Σημαντικοί είναι ακόμη, οι ιστορικοί τόμοι και οι δημοσιεύσεις, που θα περιέχουν, είτε μια συγκεκριμένη υπόθεση, είτε τροποποιήσεις μιας νομοθεσίας, ή κοινοβουλευτικές συζητήσεις, εκθέσεις και επεξηγηματικές σημειώσεις. Επιπροσθέτως, πρέπει να τονισθεί ότι (Darkey, 2008),

λόγω των ιδιαίτερων απαιτήσεων της νομικής έρευνας και του υλικού που την συνθέτουν, οι νομικές βιβλιοθήκες, είναι το κύριο κέντρο νομικών πληροφοριών, που συμβάλλουν άμεσα στην εκπαίδευση των μελλοντικών δικαστικών υπαλλήλων.

Στην πραγματικότητα, δεν θα ήταν δυνατή η διδασκαλία, η μελέτη και η νομική έρευνα, χωρίς τη χρήση μιας νομικής βιβλιοθήκης (Kasalu, 2012). Η οικοδόμηση μιας αποτελεσματικής συλλογής σύμφωνα με τις ανάγκες, που έχει μια κοινότητα χρηστών είναι, από τις πιο σημαντικές λειτουργίες μιας βιβλιοθήκης. Ως εκ τούτου, η ανάπτυξη της συλλογής είναι δυνατή μόνο, όταν βασίζεται στις απαιτήσεις των χρηστών, που εξυπηρετούνται. Γι' αυτό το λόγο, η περιοδική αξιολόγηση των υπηρεσιών της νομικής βιβλιοθήκης και των συλλογών της, με βάση τα σχόλια των χρηστών, είναι σημαντική για τη βελτίωση της ποιότητας και την ικανοποιητική κάλυψη των πληροφοριακών αναγκών τους. Έτσι, το έργο ανάπτυξης μιας νομικής συλλογής, βασίζεται στις νομικές ερευνητικές δεξιότητες των βιβλιοθηκονόμων, την ικανότητα οργάνωσης της σκέψης τους, την ικανότητα ορθής κρίσης, κατά την αξιολόγηση της αξίας των πηγών, καθώς και την ικανότητα να διατυπώνουν, το σκεπτικό πίσω από τις επιλογές τους, ώστε να παρέχεται ένα πλαίσιο, για τη μελλοντική λήψη αποφάσεων.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να τονισθεί ότι, για την οικοδόμηση και τη συντήρηση μιας συλλογής νομικού περιεχομένου, πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην Πολιτική Ανάπτυξης Συλλογών, με άλλα λόγια, στο σχεδιάγραμμα ή αλλιώς, στο «αρχιτεκτονικό σχέδιο» δημιουργίας μιας νομικής συλλογής. Η διαμόρφωση μιας πολιτικής ανάπτυξης συλλογών (Hazen, 1995), απαιτεί πρώτα από τους βιβλιοθηκονόμους, να κατηγοριοποιήσουν τις ανάγκες των χρηστών. Με αυτόν τον τρόπο, ταξινομούνται οι πληροφορίες ανά θέμα, μορφή, γλώσσα, μέγεθος, αντοχή στο χρόνο και ούτω καθεξής. Επίσης, απαραίτητη κρίνεται η κατανόηση διαφορετικών τύπων νομικών συστημάτων και του περιεχομένου τους, καθώς και του πεδίου εφαρμογής του διεθνούς δικαίου και των διεθνών οργανισμών, όπως είναι τα συστήματα αστικού, κοινού και θρησκευτικού δικαίου. Ταυτόχρονα, οι βιβλιοθηκονόμοι, προκειμένου να προβούν στη δραστηριότητα ανάπτυξης μιας νομικής συλλογής (Garavaglia, 2007), οφείλουν να αποκτήσουν γνώσεις, που αφορούν το διεθνές δίκαιο, το οποίο καλύπτει μια σειρά συστημάτων και διεθνών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένου του δημόσιου διεθνούς δικαίου, του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, τα οποία αναφέρονται σε πληροφορίες, που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα, το διεθνές εμπόριο, τα έγγραφα για τη λειτουργία διεθνών και υπερεθνικών οργανισμών, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Μόλις, εξοικειωθούν οι βιβλιοθηκονόμοι με τους προαναφερθέντες ορισμούς, οφείλουν να αποκτήσουν γνώσεις, σχετικά με το τι δημοσιεύεται, σε ποια μορφή, με ποιον τρόπο και πού, για τον εκάστοτε διεθνή οργανισμό ή τον τομέα του διεθνούς δικαίου, για παράδειγμα, σημαντικές πηγές πρωτογενούς δικαίου, όπως είναι η εύρεση βοηθημάτων και δευτερεύουσες πηγές, όπως είναι τα βιβλία και περιοδικά. Με άλλα λόγια, χρειάζεται γνώση, σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής της νομικής έρευνας, στη δικαιοδοσία ή το νομικό σύστημα ή με ένα σώμα διεθνούς δικαίου ή έναν διεθνή οργανισμό. Αυτό το βήμα είναι σημαντικό γιατί (Garavaglia, 2007), θα επηρεάσει τις επιλογές, για την διαμόρφωση και την ανάπτυξη της νομικής συλλογής, με σκοπό να υποστηριχθούν διαφορετικά επίπεδα έρευνας. Για παράδειγμα, σε ό, τι αφορά τις δικαιοδοσίες του αστικού δικαίου, η νομοθεσία είναι υποχρεωτική αρχή, αλλά οι δικαστικές γνώμες

θεωρούνται πειστική αρχή, επειδή αποφασίζονται ατομικά. Το «δόγμα» (πραγματείες, μονογραφίες σε συγκεκριμένα θέματα, άρθρα περιοδικών), έχει επίσης πειστική εξουσία στις δικαιοδοσίες του αστικού δικαίου.

Αυτή η διαφορά στη νομική αρχή, που παρέχεται στις δικαστικές γνώμες, στο αστικό δίκαιο και στα νομικά συστήματα κοινού δικαίου, οδήγησε στον διαφορετικό τρόπο δημοσίευσης των δικαστικών γνωμοδοτήσεων στα διάφορα συστήματα (Haugen, 2005). Πιο συγκεκριμένα, η δημοσίευση των δικαστικών γνωμοδοτήσεων, μπορεί να είναι λιγότερο συστηματική και περιεκτική στις δικαιοδοσίες του αστικού δικαίου και οι δικαστικές γνώμες βρίσκονται συχνά, σε περιοδικά και όχι σε δικαστικές εκθέσεις. Ακόμη, η συγκεκριμένη διαφορά, επηρεάζει τον τρόπο αρχειοθέτησης, ταξινόμησης και δημοσίευσης των υποθέσεων, που θα αποφασιστεί να συμπεριληφθούν στη συλλογή της νομικής βιβλιοθήκης. Επομένως, είναι απαραίτητη η γνώση της νομικής ορολογίας, που χρησιμοποιείται στο διεθνές δίκαιο, καθώς και ο τρόπος, που κατηγοριοποιούνται οι τομείς δικαίου, δηλαδή τα νομικά θέματα. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό διότι, η εκμάθηση της ορολογίας, θα βοηθήσει τους βιβλιοθηκονόμους, στην αναζήτηση και επιλογή των πιο χρήσιμων βιβλίων, για ένα θέμα το οποίο υπάγεται, είτε στο εσωτερικό δίκαιο, είτε το ιδιωτικό, είτε το διεθνές. Αυτές οι πληροφορίες είναι συνήθως διαθέσιμες σε οδηγούς νομικής έρευνας ή βιβλία για φοιτητές νομικής, τα οποία περιλαμβάνουν τις βασικές αρχές της νομικής έρευνας.

Στόχος λοιπόν, των νομικών βιβλιοθηκών, είναι μια πολιτική ανάπτυξης συλλογών, η οποία θα ικανοποιεί τις ερευνητικές ανάγκες των δικαστικών υπαλλήλων, καθώς και τις μαθησιακές ανάγκες των σπουδαστών, της νομικής επιστήμης. Επιπροσθέτως, η δημιουργία και η συγκρότηση μιας νομικής βιβλιοθήκης, στηρίζει την υλοποίησή της, στην έννοια της πρόσβασης στη δικαιοσύνη. Αυτό σημαίνει ότι, τα δικαστήρια, οι δικηγορικοί σύλλογοι, οι κυβερνητικοί φορείς και άλλες υποστηρικτικές νομικές υπηρεσίες, πρέπει να είναι οργανωμένες, έτσι ώστε να μην εμφανίζονται εμπόδια κατά την αναζήτηση πληροφοριών από τους χρήστες. Προκειμένου το κοινό να έχει εμπιστοσύνη στο σύστημα δικαιοσύνης (Orr, 2014), και μάλιστα στο κράτος δικαίου, ο σκοπός των νομικών βιβλιοθηκών πρέπει να είναι, η διευκόλυνση στην πρόσβαση νομικών πληροφοριών, αλλά και η επέκταση παροχής νομικών υπηρεσιών, κυρίως σε δικαστές, νομοθέτες και δικηγόρους.

2.4.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΟΥ

Ένας βιβλιοθηκονόμος νόμου, είναι ο νομικός επαγγελματίας, ο οποίος είναι υπεύθυνος, για τη διαχείριση και τη διατήρηση νομικών πληροφοριών. Όπως υποδηλώνει το όνομά τους, συνήθως εργάζονται σε βιβλιοθήκες, η οποίες στεγάζονται σε νομικές σχολές, δικηγορικά γραφεία, δικαστήρια, δικηγορικούς συλλόγους, κολέγια και νομικά τμήματα, που υπάγονται σε επιχειρήσεις, κυβερνητικούς φορείς και άλλους οργανισμούς. Εν τω μεταξύ, λόγω της προόδου της εποχής της πληροφορίας και της ανοικτής βάσης δεδομένων (Orijnen, 2017), ο αριθμός των νομικών πληροφοριών, που δημοσιεύονται στο διαδίκτυο αυξάνεται εκθετικά, αλλά η προσβασιμότητα και η δυνατότητα αναζήτησης, δεν συμβαδίζουν με αυτόν τον ρυθμό ανάπτυξης. Αυτό σημαίνει ότι,

σχετικά ασήμαντες νομικές πληροφορίες είναι πλέον διαθέσιμες, με αποτέλεσμα την υπερφόρτωση πληροφοριών, η οποία ενέχει τον κίνδυνο υπονόμησης των δυνατοτήτων απόκτησης γνώσεων και ακόμη και πρόσβασης στη δικαιοσύνη.

Η υπερφόρτωση πληροφοριών είναι ένα πρόβλημα, που επηρεάζει την δημιουργία και την διαχείριση των νομικών βιβλιοθηκών, καθώς και τον ρόλο του βιβλιοθηκονόμου, που ασχολείται με τις νομικές πληροφορίες, λόγω των χαρακτηριστικών του επαγγέλματός του, το οποίο σχετίζεται με τις νομικές επιστήμες (Hensiak, 2003). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, να λαμβάνει ο δέκτης τόσα πολλά δεδομένα, τα οποία δεν μπορεί να επεξεργαστεί με μεγάλη ευκολία. Σε αυτό το σημείο πρέπει να επισημανθεί ότι, η τεχνολογία και οι πολιτιστικές επιρροές, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην υπερφόρτωση των πληροφοριών, διότι έχει διαρκείς αρνητικές συνέπειες για το συγκεκριμένο επάγγελμα και γι' αυτό το λόγο, ο βιβλιοθηκονόμος του νόμου, έχει πολλές και διαφορετικές ευθύνες, καθώς και πολλαπλά καθήκοντα, που πρέπει να ανταποκριθεί.

Πριν όμως, αποσαφηνιστεί ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου, που διαχειρίζεται νομικές πληροφορίες, θα ήταν σκόπιμο να επεξηγηθεί η έννοια της υπερφόρτωσης των πληροφοριών γενικότερα, προκειμένου να γίνει αντιληπτή η σημασία και η κρισιμότητα των ρόλων του, σε μια νομική βιβλιοθήκη. Για να γίνει κατανοητή η έννοια της υπερφόρτωσης, θα γίνει αναφορά σε ένα μοντέλο, που αναπτύχθηκε από τον Robert Taylor. Σύμφωνα με τον Taylor, τα δεδομένα, οι πληροφορίες και οι γνώσεις είναι ξεχωριστά σημεία, κατά μήκος ενός φάσματος προστιθέμενης αξίας, που υπάρχει σε οποιοδήποτε σύστημα πληροφοριών (Taylor, 1986). Για να πραγματοποιηθεί η εξέλιξη κατά μήκος του φάσματος, ο δέκτης, πρέπει να συμμετάσχει ενεργά στην διαδικασία της επεξεργασίας. Το πρώτο «πράγμα» που εισέρχεται σε ένα σύστημα πληροφοριών, είναι τα δεδομένα. Τα δεδομένα ορίζονται ως οι «πραγματικές πληροφορίες» και όχι απλά ως πληροφορίες, διότι τα δεδομένα γίνονται πληροφορίες, μόνο όταν ο παραλήπτης αλληλεπιδρά με αυτά. Για να εισέλθουν τα δεδομένα στο φάσμα των πληροφοριών, ο δέκτης πρέπει να συμμετέχει σε αυτά, μέσω της διαδικασίας της επεξεργασίας, όπως είναι η ταξινόμηση και η μορφοποίηση. Για παράδειγμα, όταν ένα άτομο διαβάζει ένα βιβλίο νομικού περιεχομένου, τότε αυτομάτως βομβαρδίζεται από πολλά δεδομένα, όπως είναι ο τίτλος, οι εικόνες, το περιεχόμενο και όχι πληροφορίες, έως ότου ο αναγνώστης να επεξεργαστεί αυτά τα δεδομένα. Το τελευταίο βήμα είναι η μετάβαση από τη πληροφορία στη γνώση, που απαιτεί από τον χρήστη να αξιολογήσει, να επικυρώσει, να συνθέσει και να ερμηνεύσει τις πληροφορίες. Όταν οι πληροφορίες γίνονται γνώσεις, ο χρήστης αναπτύσσει μια κρίση, ως προς τις πληροφορίες.

Συμπληρωματικά, θα λέγαμε ότι, η υπερφόρτωση πληροφοριών επηρεάζει περισσότερο τους βιβλιοθηκονόμους νομικών υπηρεσιών και βιβλιοθηκών, από άλλους, που εργάζονται σε κάποια μη ειδική βιβλιοθήκη και αυτό γιατί, είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι ως προς αυτό, λόγω της φύσης του επαγγέλματός τους και του συνεχώς μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος, που υπάρχει στις βιβλιοθήκες (Placzek, 2008). Σε σύγκριση με πριν από είκοσι χρόνια, οι νομικές βιβλιοθήκες φαίνονται ριζικά διαφορετικές, λόγω των αλλαγών στο νόμο, την κοινωνία και την τεχνολογία. Επιπλέον, σήμερα, οι βιβλιοθηκονόμοι νομικών υπηρεσιών, εκτελούν περισσότερες λειτουργίες, όπως είναι για παράδειγμα, οι απαντήσεις σε ερωτήσεις αναφοράς, χρησιμοποιώντας το Διαδίκτυο ή το ηλεκτρονικό

ταχυδρομείο, η δημιουργία ιστοσελίδων για χρήση του κοινού, η χρήση των νέων τεχνολογιών, για την ευαισθητοποίηση των χρηστών, αλλά και του ανθρώπινου δυναμικού, παράλληλα με την ασχολία της διαχείρισης των γνώσεων. Επίσης, είναι ειδικοί στην εύρεση ειδήσεων και επιχειρηματικών πληροφοριών, διότι οι πρόσφατες αλλαγές, περιλαμβάνουν επίσης, αυξημένη έμφαση στο νομοθετικό και διοικητικό δίκαιο σε ομοσπονδιακό και πολιτειακό επίπεδο, μεγαλύτερη έμφαση στη διεπιστημονική έρευνα, για την επίλυση νομικών προβλημάτων, την ανάπτυξη ειδικοτήτων στο νομικό επάγγελμα και περισσότερη έμφαση στο διεθνές δίκαιο. Κατά συνέπεια, οι βιβλιοθηκονόμοι του νόμου στον 21^ο αιώνα (Cohen, 1990), αντιμετωπίζουν αυξημένα επίπεδα υπερφόρτωσης πληροφοριών, προσπαθώντας να κυριαρχήσουν όλα αυτά τα καθήκοντά τους, σε μια προσπάθεια να ανταποκριθούν στις αυξημένες προσδοκίες των πελατών τους.

Για τους παραπάνω λόγους, οι κύριες ευθύνες των βιβλιοθηκονόμων των νομικών υπηρεσιών και βιβλιοθηκών, περιλαμβάνουν έρευνα, ανάλυση και αξιολόγηση της ακρίβειας, της ποιότητας και της εγκυρότητας των νομικών πληροφοριών. Εξίσου απαραίτητη κρίνεται, η εκπαίδευση άλλων νομικών επαγγελματιών, καθώς και η οργάνωση, ταξινόμηση, διατήρηση και εύρεση πόρων και υλικού, για τις νομικές βιβλιοθήκες. Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι, υπάρχουν δύο κατηγορίες, στις οποίες συνήθως, εμπίπτουν οι θέσεις εργασίας σε νομικούς βιβλιοθηκονόμους. Αυτές περιλαμβάνουν δημόσιες υπηρεσίες και τεχνικές υπηρεσίες. Από την μια μεριά, οι βιβλιοθηκονόμοι, που πληρούν θέσεις εργασίας σε δημόσιες υπηρεσίες, ασχολούνται άμεσα με άτομα, σε καθημερινή βάση. Για παράδειγμα, βοηθούν τους ανθρώπους να βρουν απαντήσεις σε νομικές ερωτήσεις. Από την άλλη μεριά, εμπλέκονται σε τεχνικές υπηρεσίες και δεν ξοδεύουν, τόσο πολύ χρόνο απευθείας με ανθρώπους, όσο και εκείνοι που εργάζονται στον τομέα των δημοσίων υπηρεσιών. Απεναντίας, εστιάζουν στη διαχείριση της ηλεκτρονικής πρόσβασης σε νομικές πληροφορίες και στο υλικό της βιβλιοθήκης. Ωστόσο, πολλές θέσεις εργασίας, ειδικά εκείνες σε μικρότερους οργανισμούς, απαιτούν από τους βιβλιοθηκονόμους του νόμου να εκπληρώνουν, τόσο ρόλους τεχνικής, όσο και δημόσιας υπηρεσίας.

Αδιαμφισβήτητα, τη σημερινή εποχή, κανείς δεν μπορεί να είναι επιστήμονας της πληροφορίας και της πληροφόρησης, χωρίς να έχει γνώσεις στον τομέα της τεχνολογίας, επειδή οι δύο κλάδοι αλληλεπικαλύπτονται σχεδόν με κάθε τρόπο. Για το λόγο αυτό, οι βιβλιοθηκονόμοι των νομικών υπηρεσιών, έχουν αρχίσει να αποκτούν ικανότητες και δεξιότητες, που αφορούν τον επιστημονικό κλάδο της πληροφορικής και της τεχνολογίας και να τις ενσωματώνουν στις διεργασίες των οργανισμών τους (Ambrogì, 2020). Ειδικότερα, αυτό παρατηρείται σε δικηγορικά γραφεία, όπου οι βιβλιοθηκονόμοι του νόμου είναι συχνά, οι ελεγκτές για τη νέα τεχνολογία, βοηθώντας στον έλεγχο και την αξιολόγηση των πόρων και των τεκμηρίων, σε σχολές νομικής, όπου οι βιβλιοθηκονόμοι είναι συχνά στην πρώτη γραμμή, πιέζοντας για διδασκαλία και προγράμματα, τα οποία σχετίζονται με την τεχνολογική καινοτομία και ικανότητα, σε δικαστικά μέγαρα και κυβερνητικές υπηρεσίες, όπου συχνά ηγούνται της ευθύνης, για την επέκταση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη.

Με αυτόν τον τρόπο, οι βιβλιοθηκονόμοι, παίζουν έναν απαραίτητο ρόλο, στο νομικό επάγγελμα. Μολονότι, οι εξελισσόμενες ηθικές προσδοκίες, σχετικά με την κατανόηση

και τη χρήση της τεχνολογίας από τους δικαστικούς υπαλλήλους, συμπεριλαμβανομένης της τεχνητής νοημοσύνης, δημιουργούν πιθανές παγίδες για τους νομικούς επαγγελματίες, οι βιβλιοθηκονόμοι διαδραματίζουν πολύτιμο ρόλο, ως μέλη νομικών ομάδων, για να βοηθήσουν τους δικηγόρους, τους δικαστές και τους σπουδαστές νομικής επιστήμης, να πλοηγηθούν σε νέες τεχνολογίες. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι βιβλιοθηκονόμοι των νομικών υπηρεσιών είναι ιδιαίτερα πολύτιμοι, διότι ως επαγγελματίες, οφείλουν να εκπαιδεύονται τόσο στα νομικά, όσο και στα πληροφοριακά και τεχνολογικά συστήματα και γι' αυτό το λόγο, κρίνονται όλο και περισσότερο, απαραίτητα μέλη νομικών ομάδων, οι οποίοι έχουν γνώσεις και δεξιότητες, που καλύπτουν το νόμο και την τεχνολογία (Ambrogi, 2020). Έτσι, μπορούν να βοηθήσουν τους δικηγόρους, να κατανοήσουν τις ηθικές υποχρεώσεις που εμπλέκονται σε ορισμένες τεχνολογίες και στη συνέχεια, τους βοηθούν, να κατανοήσουν τις βέλτιστες πρακτικές, στην επιλογή και την ανάπτυξη αυτών των τεχνολογιών.

Το κυριότερο όμως είναι ότι, η πιο σημαντική πτυχή, της ύπαρξης βιβλιοθηκονόμου σε μια νομική βιβλιοθήκη, υπηρεσία ή οργανισμό, είναι η γνώση της νομικής βιβλιογραφίας. Καθώς οι επαγγελματίες, επιφορτίζονται με τη δημιουργία μιας συλλογής νομικού υλικού, για την εξυπηρέτηση των αναγκών των χρηστών τους, αυτή η γνώση είναι απολύτως απαραίτητη (Leiter, 2015). Αυτή η γνώση, είναι ζωτικής σημασίας για τη δημιουργία μιας χρήσιμης συλλογής και για την παροχή βοήθειας στους ερευνητές, προκειμένου να προβούν στην εύρεση του κατάλληλου υλικού, που απαιτείται για την έρευνά τους. Επιπλέον, η γνώση της νομικής βιβλιογραφίας, εξυπηρετεί βιβλιοθηκονόμους με δύο βασικούς τρόπους. Πρώτον, ενημερώνει και καθοδηγεί τις αποφάσεις τους, σχετικά με το υλικό που θα συλλέξει, σε ποιες μορφές και πώς θα τα οργανώσει για χρήση. Τεχνικά, αυτό είναι γνωστό ως δραστηριότητα και, παρόλο που παραδοσιακά αναφέρεται σε έναν συγκεκριμένο τρόπο εργασίας του βιβλιοθηκονόμου, μέσω της διαχείρισης των βιβλίων, στην πραγματικότητα, είναι ακόμη πιο σύνθετο, όπως εφαρμόζεται σε ψηφιακό υλικό, επειδή, ενώ τα βιβλία μπορούν να τακτοποιηθούν φυσικά σε ράφια, σε λογική σειρά, τα ψηφιακά υλικά είναι σχεδόν αόρατα.

Δεύτερον, η γνώση της νόμιμης βιβλιογραφίας, βοηθά τους βιβλιοθηκονόμους να οργανώνουν συλλογές με τρόπους, που είναι χρήσιμοι για τους χρήστες και το ανθρώπινο δυναμικό. Αυτό μπορεί να ακούγεται ασήμαντο, αλλά όταν θεωρείται ότι, μια μεσαίου μεγέθους ερευνητική βιβλιοθήκη, η οποία αποτελείται από περισσότερους από 50.000 τίτλους, οι οποίοι μεταφράζονται σε περισσότερους από 300.000 τόμους, το έργο της οργάνωσής τους σε μια χρήσιμη λογική σειρά δεν είναι απλή, είτε οι βιβλιοθηκονόμοι ασχολούνται με βιβλία, είτε με βάσεις δεδομένων (Leiter, 2015). Η ικανότητα με την οποία γίνεται αυτό, αποτελεί βασικό συστατικό, για να καταστεί χρήσιμη μια βιβλιοθήκη και είναι ένα παράδειγμα του, πώς η γνώση του βιβλιοθηκονόμου για τη νομική βιβλιογραφία έχει πρακτική αξία ανά πάσα στιγμή και με οποιαδήποτε τεχνολογία. Η εφαρμογή αυτής της αρχής σε ψηφιακό υλικό, σημαίνει την οργάνωση συνδέσμων ιστοτόπων, με τρόπους που βοηθούν τους χρήστες, να ανακαλύψουν ψηφιακό υλικό που επιλέγεται και συλλέγεται από τη βιβλιοθήκη. Εκτός από την κατοχή των δεξιοτήτων, για την επιμέλεια συλλογών νομικού υλικού, οι βιβλιοθηκονόμοι, είναι επίσης ειδικοί στον τρόπο χρήσης αυτών των υλικών. Οι βιβλιοθηκονόμοι, ως εμπειρογνώμονες στη χρήση

των έντυπων και ψηφιακών υλικών, είναι οι μόνοι επαγγελματίες, που διαθέτουν τα προσόντα, για να επιβλέπουν τη συνεχή διαχείριση και συντήρησή τους.

Είναι αξιοπρόσεκτο ότι, σε αυτούς τους καιρούς της οικονομικής αναδιάρθρωσης, οι ευθύνες των βιβλιοθηκονόμων μετατοπίζονται στο δικηγορικό γραφείο, στα δικαστήρια, στις βιβλιοθήκες πανεπιστημίων νομικής, αναλαμβάνοντας πρόσθετες ευθύνες, όπως την διαχείριση αρχείων, τον έλεγχο συγκρούσεων και την ανάπτυξη των οργανισμών/ιδρυμάτων. Οι βιβλιοθηκονόμοι δικαίου, μπορούν επίσης να εκτελούν τοπική έρευνα, με σκοπό να δημιουργούν ιστολόγια δικηγόρων, ενημερωτικά δελτία, εταιρικούς ιστότοπους και άλλα μέσα. Μπορούν ακόμη, να παρακολουθούν τους ανταγωνιστές, τις τάσεις αγοράς και να δημιουργούν ανταγωνιστικές αναφορές πληροφοριών, για τις προσπάθειες ανάπτυξης της βιβλιοθήκης. Με αυτόν τον τρόπο, μπορούν να αναπτύξουν και να διατηρήσουν, ένα χαρτοφυλάκιο με οικονομικές, πελατειακές υπηρεσίες, που θα ευθυγραμμίζονται με τις στρατηγικές κατευθύνσεις του οργανισμού και των ομάδων χρηστών (Kanne, 2019). Ως επί το πλείστον, κύρια ευθύνη των βιβλιοθηκονόμων είναι, η παροχή νομικών υπηρεσιών στους δικαστικούς υπαλλήλους, στους φοιτητές νομικής και στους γενικούς χρήστες, βασισμένων σε μια δυναμική συλλογή πληροφοριακών πόρων, που θα στηρίζονται στις ανάγκες του εκάστοτε οργανισμού και των πελατών του. Επιπλέον, σημαντική κρίνεται και η έρευνα και παρακολούθηση νομοθετικών και κανονιστικών θεμάτων, που ενδέχεται να επηρεάσουν την πολιτική λειτουργίας της βιβλιοθήκης ή του ιδρύματος. Τέλος, σημαντικός είναι ο ρόλος που μπορεί να διαδραματίσουν στην εκπαίδευση δικηγόρων, φοιτητών, προσωπικού και άλλων, για τη χρήση νομικών ερευνητικών προγραμμάτων και αναδυόμενων ηλεκτρονικών πόρων, που βασίζονται στο Διαδίκτυο.

Συμπερασματικά, η τάση της νέας βιβλιοθήκης δείχνει ότι (Kasalu, 2016), στο μέλλον θα υπάρξει μεγαλύτερη προτίμηση στους ηλεκτρονικούς πόρους και αυτό είναι ένα νέο φαινόμενο, στο οποίο οι βιβλιοθηκονόμοι, θα είναι εξοπλισμένοι με δεξιότητες και γνώσεις. Γι' αυτό το λόγο, οι βιβλιοθηκονόμοι, τώρα και στο μέλλον πρέπει να υποστηρίξουν, να προωθήσουν και να επιτρέψουν τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, για τους χρήστες στην έρευνα. Ορισμένες από τις προωθητικές προσεγγίσεις, που θα υιοθετήσουν περιλαμβάνουν ψηφιακά μέσα και περισσότερα εργαστήρια βιβλιοθηκών, για την προώθηση ψηφιακού περιεχομένου. Εξάλλου, οι μελλοντικοί βιβλιοθηκονόμοι, θα πρέπει να κατανοήσουν την ηλεκτρονική βάση δεδομένων, να είναι σε θέση να μετρήσουν τις διαδικτυακές δραστηριότητες των χρηστών, που σχετίζονται με τα ηλεκτρονικά συστήματα διαχείρισης πόρων. Σε περιπτώσεις όπου οι χρήστες της βάσης δεδομένων δεν έχουν διαχείριση ψηφιακών δικαιωμάτων, οι βιβλιοθηκονόμοι θα τους βοηθήσουν να έχουν διαδικτυακή πρόσβαση σε περιεχόμενο βιβλίου, όπου μπορούν να κατεβάσουν κεφάλαια βιβλίων, άρθρα και άλλα τεκμήρια. Θα χρειαστεί να αναπτυχθούν δεξιότητες, ικανότητες και γνώσεις, που απαιτούνται για τις πρακτικές και μεταβαλλόμενες τεχνικές ηλεκτρονικής διαχείρισης πόρων.

Οι μελλοντικοί βιβλιοθηκονόμοι θα χρειαστούν επίσης, εξαντλητικές γνώσεις και δεξιότητες για την κατανόηση των δραστηριοτήτων, των νέων χρηστών στο ηλεκτρονικό περιβάλλον, τον έλεγχο ταυτότητας των ηλεκτρονικών πόρων στη βιβλιοθήκη και τους χρήστες της. Ειδικότερα, θα πρέπει να καταλάβουν ποιες είναι οι υποχρεώσεις και οι

περιορισμοί των χρηστών βάσει των συμβολαίων παραχώρησης αδειών χρήσης και των νομικών συμβάσεων. Ήρθε η ώρα, δημιουργούν τη νέα θέση του βιβλιοθηκονόμου, όπως οι συντονιστές ηλεκτρονικών πόρων, ενώ συνεργάζονται με άλλους συντονιστές βάσεων δεδομένων ηλεκτρονικών πόρων για την αξιολόγηση προμηθευτών / προμηθευτών και εκδοτών ηλεκτρονικών πόρων και αυτή θα είναι μια νέα περιγραφή εργασίας. Αυτό απαιτεί περισσότερη κατάρτιση και επαγγελματική ανάπτυξη σε θέματα ηλεκτρονικής διαχείρισης πόρων και καινοτομιών (England, 2017). Με άλλα λόγια, οι βιβλιοθηκονόμοι των νομικών υπηρεσιών, λόγω της φύσης του επαγγέλματός τους, πρέπει να προωθούν συνεχώς τις επαγγελματικές τους δεξιότητες, ώστε να συμβαδίζουν με την τεχνολογική πρόοδο. Θα πρέπει να γίνουν ριζικές αλλαγές στις δεξιότητες των βιβλιοθηκονόμων και στην εκπαιδευτική τους ανάπτυξη.

Συνεπάγεται λοιπόν ότι, το μέλλον κοιτάζει σε μια εποχή, που οι βιβλιοθηκονόμοι και άλλοι επαγγελματίες της πληροφόρησης, θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στον ψηφιακό χώρο για να ταξινομήσουν, να οργανώσουν, να αναλύσουν και να κατηγοριοποιήσουν πληροφορίες από το διαδίκτυο, ώστε να βοηθήσουν τους χρήστες στην έρευνά τους (Mwaniki, 2017). Θα πρέπει επίσης, να αξιολογήσουν το ρόλο τους μέσω της παροχής συγκεκριμένων γνώσεων από άλλους κλάδους, για να συμπεριλάβουν στις διεργασίες τους, την αναζήτηση πληροφοριών, την αρχειοθέτηση και την παρακολούθηση των εξελίξεων στον εκδοτικό κόσμο. Έτσι, οι βιβλιοθηκονόμοι παίζουν ενεργό καταλύτη, για να συνδέσουν τους χρήστες με τους πόρους, διότι, η τεχνολογική πρόοδος, θα συνεχίσει να αποτελεί σημαντικό παράγοντα, στο μέλλον του επαγγέλματος του επιστήμονα της πληροφόρησης.

2.4.2 ΝΟΜΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου (European Public Law Organization).

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου (EPLO), είναι ένας διεθνής οργανισμός, ο οποίος εδρεύει στην Αθήνα και αποτελεί συνέχεια, του Ευρωπαϊκού Κέντρου Δημοσίου Δικαίου, που ιδρύθηκε το 1995. Η δημιουργία του οργανισμού οφείλεται στη συμφωνία για την ίδρυση και το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου, η οποία υπογράφηκε στις 27 Οκτωβρίου του 2004, από το Υπουργείο Εξωτερικών. Ιδρύθηκε, στις 21 Ιουνίου 2007, με όραμα την διεύρυνση γνώσεων, που σχετίζονται με το δημόσιο δίκαιο και την διακυβέρνηση, όπως είναι για παράδειγμα το δίκαιο, που ασχολείται με τα δικαιώματα των ανθρώπων, το Εθνικό, Ευρωπαϊκό Δημόσιο δίκαιο κ.ά., καθώς και την διάδοση των Ευρωπαϊκών αξιών. Ο συγκεκριμένος οργανισμός, για να πετύχει το όραμα και τους σκοπούς του, αναπτύσσει ορισμένες δραστηριότητες, στηριζόμενες σε ερευνητικές και διδακτικές πρακτικές και επιστημονικά προγράμματα, παρέχοντας με αυτόν τον τρόπο, τη βελτίωση των δημοκρατικών θεσμών σε παγκόσμιο επίπεδο. Στην ουσία πρόκειται για έναν οργανισμό, ο οποίο στοχεύει στην ανάδειξη ικανότατων νομικών επιστημόνων και δημοκρατικών θεσμών, σε παγκόσμιο επίπεδο (European Public Law Organization, 2020).

Η βιβλιοθήκη του οργανισμού, ιδρύθηκε το 1995 και περιλαμβάνει συλλογές, σε πολλές γλώσσες, όπως τα Αγγλικά, τα Γερμανικά, τα Ρώσικα, τα Τούρκικα κ.ά., οι οποίες βρίσκονται στην διάθεση των χρηστών σε έντυπη μορφή. Επιπλέον, ο κατάλογος των βιβλίων της συλλογής, υπάρχει και online στο «<http://eplolib.openabekt.gr/>» και αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες εξειδικευμένες βιβλιοθήκες δικαίου στην Ευρώπη (European Public Law Organization, 2019). Συγκεκριμένα, περιλαμβάνει έναν κατάλογο με χιλιάδες τόμους, που αφορούν το Δημόσιο, Διεθνές, Συγκριτικό και Ευρωπαϊκό Δίκαιο, καθώς και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των πολιτών, τα βιβλία των οποίων καλύπτουν το νομικό σύστημα περισσότερων από 50 χωρών στον κόσμο. Την συλλογή, την συμπληρώνουν διάφορες προσκτήσεις από δωρεές, τόσο ιδιωτών, όσο και οργανισμών, ενημερώσεις από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τέλος, μια συλλογή από 100 διδακτορικές διατριβές. Το πιο σημαντικό είναι ότι, διαθέτει αρκετές βάσεις δεδομένων, που ικανοποιούν την εξυπηρέτηση των χρηστών, είτε πρόκειται για φοιτητές, είτε δικαστικούς υπαλλήλους, που στην ουσία πρόκειται για ψηφιακά αρχεία, τα οποία παρέχουν υπηρεσίες αρχειοθέτησης.

Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου (Ίδρυμα Θεμιστοκλή & Δημήτρη Τσάτσου).

Το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου (ΚΕΣΔ)-Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου, ιδρύθηκε το 1995 και εδρεύει στην Αθήνα (Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, 2020). Λειτουργεί, ως ένα κοινωφελές ευρωπαϊκό και ερευνητικό ίδρυμα, με σπουδαία δράση, στην προώθηση των δημοκρατικών θεσμών, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και του κοινωνικού κράτους δικαίου, στην ευρωπαϊκή ενοποίηση και στην ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες κάθε κράτους. Επιπροσθέτως, υπάγεται στην εποπτεία των Υπουργείων Οικονομικών, Εξωτερικών, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δικαιοσύνης, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Η βιβλιοθήκη του Ιδρύματος διαθέτει περίπου 10.000 τόμους βιβλίων και περιοδικών, που αναφέρονται στη φιλοσοφία και μεθοδολογία του δικαίου, στο ευρωπαϊκό δίκαιο και τους ευρωπαϊκούς θεσμούς, στο ελληνικό συνταγματικό και διοικητικό δίκαιο, στο γερμανικό δημόσιο δίκαιο, αλλά και στο συνταγματικό δίκαιο διαφόρων χωρών, όπως των Η.Π.Α., της Γαλλίας, της Μ. Βρετανίας κ.ά. Περιλαμβάνει επίσης, ελληνικά και γερμανικά περιοδικά και μερικά αμερικάνικα, γαλλικά και αγγλικά, δημοσίου δικαίου. Αξίζει να σημειωθεί ότι, δεν επιτρέπονται οι δανεισμοί από την εν λόγω βιβλιοθήκη και η πρόσβαση στα τεκμήρια που διαθέτει, είναι ανοιχτή μόνο σε μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας (Ο.ΜΕ.Δ.).

Ο συγκεκριμένος οργανισμός είναι ανεξάρτητο πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, που ιδρύθηκε το έτος 1990 και λειτούργησε το 1992, με έδρα την Αθήνα. Στοχεύει στις ελεύθερες διαπραγματεύσεις των οργανώσεων, μεταξύ των εργαζομένων και των εργοδοτών, οι οποίες στηρίζονται σε υπηρεσίες μεσολάβησης και διαιτησίας (Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας, 2014). Ωστόσο, περισσότερη βαρύτητα

δίνεται στη Μεσολάβηση, παρά στη Διαιτησία, η οποία έχει έναν πιο βοηθητικό και συμπληρωματικό ρόλο. Ουσιαστικά, πρόκειται για έναν οργανισμό, ο οποίος ασχολείται με θέματα που αφορούν κυρίως, συλλογικές ρυθμίσεις και κωδικοποιήσεις, επιχειρησιακές συλλογικές ρυθμίσεις, στατιστικά στοιχεία και νομοθεσίες, που σχετίζονται με τις διαπραγματεύσεις στην Ελλάδα, καθώς επίσης, έχει προβεί και σε κάποια σεμινάρια εκπαίδευσης. Ως επί το πλείστον, η βιβλιοθήκη του οργανισμού, διαθέτει εκδόσεις, που καλύπτουν τα παραπάνω θέματα, καθώς και ενημερωτικά έντυπα, μελέτες, έρευνες και πρακτικά συνεδρίων, όπως και τον απολογισμό του έργου, του Ο.ΜΕ.Δ.

Συνήγορος του Πολίτη.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, είναι ένα όργανο, το οποίο ασχολείται με θέματα που προκαλούν προβλήματα στον κοινό πολίτη, είτε αυτά προέρχονται από νομοθετικές, είτε από διοικητικές συγκρούσεις (Συνήγορος του Πολίτη, 1998). Ειδικότερα, επικεντρώνεται στη λύση αυτών των προβλημάτων και προσπαθεί να λειτουργήσει, ως διαμεσολαβητής, ανάμεσα τόσο, στις αποφάσεις της Κυβέρνησης, όσο και του νόμου, που αφορούν τον πολίτη, με κύριο στόχο την εξυπηρέτηση και ικανοποίηση και των δύο, χρησιμοποιώντας την τεχνογνωσία και τις αρμοδιότητες που διαθέτει. Επιπροσθέτως, δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών, είτε πρόκειται για τον δημόσιο τομέα, είτε τον ιδιωτικό, δίνοντας παράλληλα, ιδιαίτερη προσοχή, στην προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού και των ευπαθών ομάδων. Με άλλα λόγια, επικεντρώνεται στην παροχή υποστήριξης οικογενειών και εναλλακτικής φροντίδας στην κοινότητα.

Η βιβλιοθήκη του Συνηγόρου του Πολίτη, διαθέτει χιλιάδες τόμους βιβλίων και περιοδικών, που συμβάλλουν στην επιστημονική υποστήριξη και τεκμηρίωση, της προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών, περιλαμβάνοντας βιβλία που καλύπτουν το ευρωπαϊκό, διεθνές, δημόσιο, εργατικό, κοινωνικοασφαλιστικό και τέλος, το περιβαλλοντικό δίκαιο (Συνήγορος του Πολίτη, 1998). Υπάρχουν επίσης, αρκετές σειρές, στις οποίες η θεματολογία, επικεντρώνεται σε διάφορους τομείς, όπως την πολιτική, την κοινωνιολογία κ.ά. Επιπλέον, η βιβλιοθήκη διαθέτει νομικές βάσεις δεδομένων, όπου βρίσκονται καταχωρημένα σε ηλεκτρονική μορφή, μερικά έντυπα περιοδικά, καθώς και ολόκληρο το υλικό της, βρίσκεται στο σύστημα ΑΒΕΚΤ του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης. Τέλος, στις δραστηριότητες της βιβλιοθήκης, περιλαμβάνεται και η συνεργασία με άλλες επιστημονικές βιβλιοθήκες της Ελλάδας, μέσω της υπηρεσίας του διαδανεισμού, ενώ σε ό, τι αφορά τον δανεισμό, η πολιτική της βιβλιοθήκης είναι ιδιαίτερα περιοριστική, καθώς ο δανεισμός επιτρέπεται μόνο για το ανθρώπινο δυναμικό της, αλλά η επιτόπια έρευνα είναι επιτρεπτή, από όλους τους χρήστες.

Βιβλιοθήκη Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.

Η βιβλιοθήκη του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, ιδρύθηκε το 2012 και στεγάζεται στο κτήριο των γραφείων του συλλόγου. Η βιβλιοθήκη λειτουργεί, ως μία υπηρεσία, που προωθεί την νομική πληροφόρηση και τεκμηρίωση, με σκοπό να εξυπηρετεί τις ερευνητικές και εκπαιδευτικές ανάγκες των δικαστικών υπαλλήλων του συλλόγου, αλλά

και γενικότερα του νομικού κόσμου. Συγκεκριμένα, η συλλογή της βιβλιοθήκης, περιέχει έντυπες εκδόσεις βιβλίων και περιοδικών, ηλεκτρονικά τεκμήρια, όπως είναι τα ηλεκτρονικά περιοδικά και τα CD-ROM. Εκτός από την έντυπη και την ηλεκτρονική συλλογή, υπάρχει στη βιβλιοθήκη, ένα ψηφιακό αρχείο, μέσω του οποίου παρέχεται στους χρήστες, το ψηφιοποιημένο υλικό του συλλόγου. Το ψηφιακό αρχείο διαθέτει πρακτικά, συνεδριάσεις, φωτογραφικό υλικό και κάποιες σπάνιες εκδόσεις, που αφορούν το Διοικητικό Συμβούλιο του Δικηγορικού Συλλόγου, καθώς και την ιστορία του (Βιβλιοθήκη Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, 2012).

Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι, η έντυπη συλλογή, περιλαμβάνει τόμους βιβλίων που αναφέρονται στο δίκαιο, το οποίο ισχύει στην οικονομία, την υγεία, την παιδεία, κ.ά., όπως και κάποια βιβλία, που αναφέρονται στα συγκεκριμένα θέματα και χρονολογούνται κυρίως, τον 18^ο αιώνα. Εκτός από τα παραπάνω, περιλαμβάνει και αρκετούς τόμους βιβλίων, οι οποίοι καλύπτουν το Ποινικό, Αστικό και Εμπορικό δίκαιο. Κατά συνέπεια, οι δικαστικοί υπάλληλοι, αλλά και οι λοιποί ενδιαφερόμενοι, μπορούν να περιηγηθούν στους καταλόγους, το δελτίο νομοθεσίας, το βιβλιογραφικό δελτίο και τις τεκμηριωμένες εγγραφές της βιβλιοθήκης, προκειμένου να ενημερωθούν για επίκαιρα νομικά ζητήματα.

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών-Νομική Βιβλιοθήκη.

Η Νομική Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, ιδρύθηκε το 2017, με σκοπό την εξυπηρέτηση και ικανοποίηση των ερευνητικών και εκπαιδευτικών αναγκών των εκπαιδευομένων και εκπαιδευτών. Διαθέτει αρκετές παροχές υπηρεσιών, όπως είναι ο Ηλεκτρονικός Κατάλογος (OPAC), οι ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, ο δανεισμός και διαδανεισμός βιβλίων, οι νομικές βάσεις δεδομένων κ.ά. Η συλλογή της βιβλιοθήκης διαθέτει αρκετές χιλιάδες τόμους βιβλίων και περιοδικών, με ελληνική και ξένη βιβλιογραφία, που περιλαμβάνουν όλους τους κλάδους του Δικαίου. Κατά κύριο λόγο, η ανάπτυξη της συλλογής στηρίζεται από δωρεές ιδιωτών και των μελών ΔΕΠ.

Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνει βιβλία Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου/Διεθνών Συναλλαγών & Συγκριτικών Νομικών Σπουδών, Εργατικού Δικαίου, Περιβάλλοντος, Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου, Εγκληματολογίας, Ναυτικού, Εμπορικού Δικαίου, Δημόσιου Δικαίου, καθώς και Αστικού Δικαίου (Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης, Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2013). Εκτός από τα παραπάνω, η βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, διαθέτει και την ψηφιακή βιβλιοθήκη «Πέργαμος», η οποία ανταποκρίνεται κυρίως, στις ανάγκες των σπουδαστών της σχολής, διότι περιλαμβάνει πτυχιακές, διπλωματικές και διδακτορικές διατριβές, εκπαιδευτικό και ερευνητικό υλικό, επιστημονικές δημοσιεύσεις και ψηφιοποιημένο υλικό, στο οποίο περιλαμβάνονται σπάνια βιβλία και περιοδικά, πρακτικά των συνεδρίων του ΕΚΠΑ κ.ά. Συγχρόνως, όλες οι συλλογές της βιβλιοθήκης, έχουν καταχωριστεί στον ηλεκτρονικό κατάλογο των βιβλιοθηκών του ΕΚΠΑ, ικανοποιώντας έτσι, ολόκληρη την επιστημονική κοινότητα.

Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου (ΚΔΕΟΔ).

Το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου (ΚΔΕΟΔ), βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη και ιδρύθηκε το έτος 1977. Πρόκειται για έναν εθνικό φορέα τεκμηρίωσης και έρευνας, που από την στιγμή της ίδρυσής του, ορίστηκε ως "Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης". Είναι αυτοτελής στον οικονομικό και διοικητικό τομέα, ωστόσο εποπτεύεται από τον Υπουργό Οικονομίας και Ανάπτυξης. Σκοπός του ΚΔΕΟΔ είναι, προώθηση και διάδοση της γνώσης όλων των κλάδων του δικαίου, το οποίο εφαρμόζεται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η απόκτηση και διάχυση νομικών πληροφοριών, που αφορούν το Κράτος (Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, 2020). Αναλυτικότερα, εκτός από τον Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό δίκαιο, ασχολείται με το Διεθνές Εμπορικό δίκαιο, το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το δίκαιο των Κρατικών Ενισχύσεων, το δίκαιο της Προστασίας των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, το δίκαιο των Δημοσίων Συμβάσεων και το δίκαιο της Ενέργειας.

Η βιβλιοθήκη του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, διαθέτει στη συλλογή της ελληνικά και ξενόγλωσσα βιβλία, αλλά και περιοδικά νομικού περιεχομένου, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή, στην απόκτηση τεκμηρίων, που καλύπτουν το Ευρωπαϊκό και Διεθνές δίκαιο. Επίσης, διαθέτει υλικό με θέματα του Εθνικού, Συνταγματικού και Διοικητικού δικαίου, των Διεθνών Συναλλαγών και του Οικονομικού δικαίου, όπως επίσης και του Διεθνούς Δικαίου προστασίας των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και προστασίας του Περιβάλλοντος. Επιπροσθέτως, περιλαμβάνει και κάποιες ειδικές συλλογές, όπως είναι η συλλογή του Κέντρου Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης, η συλλογή εκδόσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης και η συλλογή εκδόσεων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Οι συγκεκριμένες συλλογές βρίσκονται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, ενώ παράλληλα, η βιβλιοθήκη προσφέρει ηλεκτρονική πρόσβαση μέσω της HEINonline σε αρκετές χιλιάδες περιοδικά.

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών-Κεντρική Βιβλιοθήκη Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών.

Η Κεντρική Βιβλιοθήκη των Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, ιδρύθηκε το 2005, ενώ άρχισε να λειτουργεί το 2008 μέχρι και το 2009, ενώ η επαναλειτουργία της, χρονολογείται τον Δεκέμβριο του 2014. Σκοπός της είναι, η διαθεσιμότητα και η παροχή εκπαιδευτικών και ερευνητικών πληροφοριών, οι οποίες εξυπηρετούν τις ανάγκες των σπουδαστών και των καθηγητών, των τμημάτων που απευθύνεται και γενικότερα των λοιπών χρηστών, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανάπτυξη της παιδείας και του πολιτισμού. Η Κεντρική βιβλιοθήκη, περιλαμβάνει επιμέρους βιβλιοθήκες, οι οποίες έχουν δημιουργηθεί και αναπτυχθεί, βάση των θεμάτων που ασχολούνται τα τμήματα, τα οποία υπάγονται σε αυτήν. Ειδικότερα διαθέτει την βιβλιοθήκη της Σχολής Επιστημών Υγείας, της Θεολογικής Σχολής, της Σχολής Θετικών Επιστημών, της Νομικής Σχολής, των Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, των Παιδαγωγικών Επιστημών, της Σχολής Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, της Φιλοσοφικής Σχολής και της Σχολής Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής & Αειφορίας.

Στις συλλογές των βιβλιοθηκών του ΕΚΠΑ, ανήκουν αρκετοί τόμοι μονογραφιών, περιοδικών, σπάνιων έντυπων και ηλεκτρονικών βιβλίων, συλλογές αρχαικού υλικού,

όπως και τίτλοι διδακτορικών διατριβών. Τα θέματα που καλύπτει το υλικό της βιβλιοθήκης, υποστηρίζει τις ανάγκες των εκάστοτε τμημάτων, της πανεπιστημιακής κοινότητας. Η συλλογή της βιβλιοθήκης της Νομικής Σχολής, περιλαμβάνει το Αστικό και Δικονομικό δίκαιο, το Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Δημόσιο δίκαιο, το Εκκλησιαστικό και Κανονικό, το Εμπορικό, το Εργατικό και Ασφαλιστικό, το Ποινικό δίκαιο και την Ποινική Δικονομία, την Πνευματική και Βιομηχανική Ιδιοκτησία, καθώς και την Ιστορία και Θεωρία του Δικαίου (Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών-Κεντρική Βιβλιοθήκη Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, 2016).

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης-Βιβλιοθήκη Νομικής Σχολής.

Η βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής Θεσσαλονίκης, άρχισε την λειτουργία της, το έτος 1998-1999. Διαθέτει πλήθος συλλογών σε έντυπη, ηλεκτρονική και ψηφιοποιημένη μορφή, ενώ συμπληρωματικά, υπάρχει μια ειδική ερευνητική συλλογή, στην οποία ανήκουν πτυχιακές, μεταπτυχιακές εργασίες και διδακτορικές διατριβές, η οποία εντάσσεται στη συλλογή της γκρίζας βιβλιογραφίας ΑΠΘ-ΙΚΕΕ. Επίσης, στην ερευνητική συλλογή, ανήκουν και οι επιστημονικές εργασίες των μελών ΔΕΠ του ΑΠΘ, online περιοδικά ανοικτής πρόσβασης και πρακτικά συνεδρίων, ημερίδων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων του Πανεπιστημίου. Στην έντυπη συλλογή περιλαμβάνεται ένας μεγάλος όγκος υλικού, μερικού στο οποίο ανήκουν, τα ανάτυπα, το Αρχείο Κέντρο Μελέτης & Ανάπτυξης του Ελληνικού Πολιτισμού της Μαύρης Θάλασσας του Κέντρου Πολιτισμού Θεσσαλονίκης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, το Αρχείο Μικροταινιών και Φωτογραφιών, εφημερίδες και ΦΕΚ, χειρόγραφα κ.ά. Ένα μεγάλο μέρος της έντυπης συλλογής, υπάρχει διαθέσιμο και σε ψηφιοποιημένη μορφή (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης-Βιβλιοθήκη Νομικής Σχολής., 1998).

2.5 ΔΡΩΝΤΕΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

1. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΔΡΩΝΤΕΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

- *Κυβέρνηση-Υπουργείο Δικαιοσύνης:* Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, είναι υπεύθυνο για την λειτουργία της δικαστικής αρχής του Κράτους Δικαίου, εποπτεύοντας διάφορα όργανα του κράτους, τα οποία είναι αρμόδια, να συνεισφέρουν στην κοινωνική τάξη (Pound, 1943). Σε αυτά τα όργανα περιλαμβάνονται η αστυνομική υπηρεσία, το δικαστικό σώμα, οι εισαγγελικές αρχές, οι φυλακές, καθώς και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πρόληψης του Εγκλήματος. Επιπλέον, το Υπουργείο Δικαιοσύνης είναι υπεύθυνο, για την κατάρτιση και την ψήφιση νομοθεσιών, οι οποίες προβλέπονται από την συνταγματική διαδικασία και γενικότερα, ασχολείται με νομοθεσίες, που αφορούν το γενικό διοικητικό δίκαιο, το αστικό δίκαιο, το δικονομικό δίκαιο και το ποινικό δίκαιο. Στο σημείο αυτό, αξίζει να επισημανθεί ότι, η νομοθεσία είναι μια διαδικασία διαμόρφωσης των διατάξεων, βάσει των οποίων πρέπει να καθοδηγούνται οι λειτουργίες των

δικαστικών και διοικητικών διαδικασιών. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, έχοντας κυρίως συμβουλευτική λειτουργία, κατέχει επίσης και την δικαστική λειτουργία, μέσω της οποίας γίνεται η εξακρίβωση των πραγματικών περιστατικών, η διαπίστωση και η εφαρμογή του δικαίου. Ωστόσο, η διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, στα οποία πρέπει να εφαρμοστεί ο νόμος, απαιτεί πληροφορίες, για μια μεγάλη ποικιλία θεμάτων.

- *Διοικήσεις Δικαστηρίων:* Έχουν θεσπιστεί διάφορα πρότυπα, τα οποία ορίζουν τον ρόλο, που οφείλει να καλύπτει ένας υπεύθυνος ή αλλιώς διαχειριστής δικαστηρίου. Ένας από τους βασικούς παράγοντες, για την ανάπτυξη της δικαστικής διοίκησης σε επίπεδο δικαστηρίου είναι πιθανό να είναι, οι στάσεις και οι αντιλήψεις του δικαστικού σώματος, ιδίως εκείνων του δικαστή (Bulter, 1977). Ο διαχειριστής/υπεύθυνος του δικαστηρίου, υπόκειται σχεδόν καθολικά, στην εποπτεία και τη διεύθυνση του προέδρου ή του δικαστή. Οι δικαστικές αποφάσεις, οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται, προκειμένου να αναπτύσσεται και να επιβάλλεται το διεθνές δίκαιο, εντάσσονται στις αρμοδιότητες των δικαστηρίων. Τα εθνικά δικαστήρια και άλλοι κυβερνητικοί φορείς, εδραιώνουν το διεθνές δίκαιο με διαφορετικούς τρόπους, δημιουργώντας έτσι, μια βάση για συγκριτική μελέτη. Αδιαμφισβήτητα, όλα τα δικαστήρια επιδιώκουν μια κοινή προσπάθεια ερμηνείας και επιβολής κοινών κανόνων. Από πλευράς εσωτερικού δικαίου, ο ρόλος των εθνικών δικαστηρίων, σε σχέση με το διεθνές δίκαιο και έναντι άλλων οργάνων διακυβέρνησης, ρυθμίζεται από το συνταγματικό και διοικητικό δίκαιο. Με άλλα λόγια (Roberts, 2011), οι διοικήσεις των δικαστηρίων είναι αυτές, που ευθύνονται για τους τρόπους με τους οποίους θα οργανωθούν και θα λειτουργήσουν τα δικαστήρια και θα ορίσουν τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των δικαστικών υπαλλήλων. Δημιουργείται έτσι, ένας εσωτερικός κανονισμός, που αποσκοπεί στην καλύτερη δυνατή λειτουργία των δικαστηρίων, τόσο σε ό, τι αφορά το εσωτερικό εργασιακό περιβάλλον, όσο και το εξωτερικό, με κατευθυντήρια αρχή, την επεξεργασία και ερμηνεία των νόμων και των πηγών.
- *Κοινοβούλιο:* Το Ελληνικό Κοινοβούλιο αποτελείται από 300 μέλη, τα οποία εκλέγονται για μια περίοδο τεσσάρων ετών, μέσω μυστικής ψηφοφορίας από τους πολίτες. Στο Κοινοβούλιο (Καρπαθάκης, 2016), στηρίζεται η εφαρμογή της δικαστικής εξουσίας, η οποία λειτουργεί και εφαρμόζεται, βάσει των κανόνων, που έχουν θεσπιστεί και αφορούν το δικονομικό δίκαιο, από την Βουλή. Σύμφωνα με το Σύνταγμα, το Κοινοβούλιο, είναι υπεύθυνο για την θέσπιση ή κατάργηση κανόνων δικαίου και την ψήφιση νόμων και διάφορων τροποποιήσεων, που σχετίζονται με την απονομή της δικαιοσύνης.

2. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΔΡΩΝΤΕΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

- *Δικηγόροι-Δικηγορικοί Σύλλογοι:* Οι δικηγόροι, είτε αυτοί ανήκουν σε κάποιο δικηγορικό σύλλογο, είτε ασκούν το επάγγελμά τους, ανεξαρτήτως συλλόγου,

παρέχουν ένα σύνολο πόρων, που συνδέονται με επαγγελματικές δεξιότητες και κύρος. Το λειτούργημα των δικηγόρων, συνδέεται άμεσα με την απονομή της δικαιοσύνης, διότι αυτοί, έχουν την ευθύνη της ανάλυσης των πληροφοριών, της ανακάλυψης της αλήθειας και τέλος, της εφαρμογής και της εκτέλεσης των αποφάσεών τους. Αναντίρρητα, αποτελούν το στήριγμα, στο οποίο θα αναπτυχθεί το κράτος δικαίου, υπερασπίζοντας τα δικαιώματα και την ελευθερία των πολιτών.

- *Διεθνείς και Ευρωπαϊκοί Οργανισμοί:* Κατά τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για την αποτελεσματικότητα της δικαιοσύνης (CEPEJ), στα τέλη του 2002, με πρωτοβουλία των ευρωπαϊκών υπουργών Δικαιοσύνης, η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης ήθελε να συγκροτήσει ένα καινοτόμο όργανο, για τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των ευρωπαϊκών δικαστικών συστημάτων και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των χρηστών του δικαστηρίου σε τέτοια συστήματα. Η CEPEJ (Council of Europe, 2008), αποτελείται από εκπροσώπους των 47 κρατών-μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης και στοχεύει στην πρόταση ρεαλιστικών λύσεων, όσον αφορά τη δικαστική οργάνωση, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τους χρήστες του δικαστηρίου. Επιπλέον, φροντίζει στο να καταστήσει δυνατή, την καλύτερη εφαρμογή των προτύπων του Συμβουλίου της Ευρώπης στον τομέα της δικαιοσύνης, καθώς και να συμβάλλει με αποτελεσματικές λύσεις, στην αποτροπή παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η CEPEJ είναι επίσης, εκπρόσωπος της ευρωπαϊκής και διεθνούς νομικής κοινότητας, μέσω της συνεργασίας της, με επαγγελματικές οργανώσεις, καθώς και με τα δίκτυα πιλοτικών δικαστηρίων και δικαστικών ιδρυμάτων. Συγκεκριμένα, στην 3^η Σύνοδο Κορυφής (Βαρσοβία, Μάιος 2005), οι αρχηγοί των κρατών-μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, αποφάσισαν να αναπτύξουν τις λειτουργίες αξιολόγησης της CEPEJ, προκειμένου να βοηθήσουν τα κράτη-μέλη, να αποδώσουν τη δικαιοσύνη με αποτελεσματικό, δίκαιο και γρήγορο τρόπο.
- *Ομοσπονδία Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδος:* Η Ομοσπονδία Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδος συγκροτείται από την Εκτελεστική Γραμματεία, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο, το Γενικό Γραμματέα, τον Αναπληρωτή Γενικό Γραμματέα και τον Ταμία, καθώς και από την Ολομέλεια, η οποία αποτελείται από το Σύλλογο Εφετείων Αθήνας-Πειραιά-Αιγαίου-Δωδεκανήσου-Λαμίας-Βορείου Αιγαίου και Ευβοίας, το Σύλλογο Εφετείου Θεσσαλονίκης, το Σύλλογο Εφετείου Θράκης, το Σύλλογο Εφετείων Ιωαννίνων-Κέρκυρας, το Σύλλογο Εφετείου Κρήτης και Ανατολικής Κρήτης, το Σύλλογο Εφετείων Λάρισας-Δυτικής Μακεδονίας, το Σύλλογο Εφετείου Ναυπλίου-Καλαμάτας και το Σύλλογο Εφετείων Πατρών και Δυτικής Στερεάς Ελλάδος. Η Ομοσπονδία Δικαστικών Επιμελητών Ελλάδος (European Commission, 2020), είναι μία ένωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, οι επαγγελματίες της οποίας ασκούν τα καθήκοντά τους με στόχο την προαγωγή της απονομής δικαιοσύνης. Στην ίδια κατηγορία ανήκουν και οι Συμβολαιογράφοι ή Υποθηκοφύλακες, οι

οποίοι μεριμνούν για την αυθεντικότητα, εγκυρότητα και αξιοπιστία των εγγράφων που συντάσσουν, ενώ παράλληλα είναι υπεύθυνοι να παρέχουν συμβουλές στα 22 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- *Δικαστικές Ενώσεις:* Η Ένωση Ελλήνων Δικαστών και Εισαγγελέων, ιδρύθηκε το 1958. Στόχος της ίδρυσης του συγκεκριμένου σωματείου ήταν, η διάκριση για την πρόοδο των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων των δικαστών, η άνοδος της αποτελεσματικότητας της δικαστηριακής οργάνωσης, με απώτερο σκοπό την απονομή δικαιοσύνης και η προφύλαξη της αυτονομίας της δικαστικής εξουσίας (Σακελλαροπούλου, 2017). Οι δικαστικές ενώσεις, συμπεριλαμβανομένων και της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών και της Ένωσης Εισαγγελέων Ελλάδος, συμβάλλουν στην αναδιοργάνωση του δικαιοδοτικού συστήματος και της έγκαιρης απονομής δικαιοσύνης.

2.6 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Οι υπηρεσίες πληροφόρησης, όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες ενότητες, είναι μονάδες πληροφόρησης, οι οποίες στελεχώνουν και ενισχύουν το έργο των οργανισμών και των ιδρυμάτων. Ως επί το πλείστον, οι οργανισμοί και τα ιδρύματα, ανεξαρτήτως από τον τομέα δραστηριοτήτων τους, οφείλουν να παρέχουν μία σειρά εκτεταμένων δυνατοτήτων και εργαλείων στο κοινό, το οποίο απευθύνονται, προκειμένου να διευκολύνουν την έρευνα, την αναζήτηση και κατά κύριο λόγο την εξυπηρέτησή τους, στην πρόσβαση των πληροφοριών που επιθυμούν. Στην ουσία όλα τα ιδρύματα και οι οργανισμοί, ακολουθούν σχεδόν τις ίδιες διαδικασίες διαχείρισης πληροφοριών (Μπώκος, 2001), προτού τις γνωστοποιήσουν στον τελικό χρήστη τους, αλλά τα εργαλεία και οι τεχνικές τους, διαφέρουν σε κάθε υπηρεσία, διότι η κάθε μία από αυτές συγκεντρώνει, επεξεργάζεται και διαχειρίζεται διαφορετικό είδος, ως προς το περιεχόμενο του πληροφοριακού υλικού της.

Σχετικά με τη δικαιοσύνη, οι πληροφορίες, οι οποίες παράγονται, αποθηκεύονται και μπορούν κάποιες από αυτές να αναζητηθούν και να χρησιμοποιηθούν από τους ενδιαφερόμενους, προέρχονται κυρίως, από τα δικαστήρια και τα δικηγορικά γραφεία. Αρχικά, εκείνο που αξίζει να σημειωθεί είναι ότι, όλες οι υπηρεσίες πληροφόρησης της δικαιοσύνης, αποτελούν συστατικό στοιχείο των δημόσιων υπηρεσιών, καθώς επίσης και την αρχή ενός κράτους δικαίου και γι' αυτό το λόγο, πρέπει να έχουν διαμορφώσει ποιοτικές και αποτελεσματικές παροχές υπηρεσιών πληροφόρησης, χρησιμοποιώντας αντικειμενικά δεδομένα (Afonso, 2006). Συγκεκριμένα, μία αποτελεσματική υπηρεσία πληροφόρησης δικαιοσύνης, είναι μία υπηρεσία, η οποία έχει προβλέψει τις αποφάσεις της, σε περίπτωση διαφόρων ζητημάτων, που μπορεί να δημιουργηθούν, με σκοπό να λύσουν τις συγκεκριμένες υποθέσεις σε εύλογο χρονικό διάστημα, ώστε να εξυπηρετούνται οι πληροφοριακές ανάγκες του εκάστοτε χρήστη. Κατά κύριο λόγο, η δυνατότητα παροχής υπηρεσιών πληροφόρησης δικαιοσύνης εξαρτάται (Buscaglia, 1997), όχι μόνο από τον προϋπολογισμό που διατίθεται στα δικαστήρια, το γενικό

εισαγγελέα και το προσωπικό των δικηγορικών γραφείων, αλλά και από παράγοντες όπως είναι, ο χρόνος εργασίας και η τεχνολογία υπάρχει ή διατίθεται στις προαναφερθέντες υπηρεσιακές μονάδες.

Οι Buscaglia και Ulen, ανέλυσαν τους παράγοντες, οι οποίοι είναι σημαντικοί για την αποτελεσματικότητα της παροχής υπηρεσιών πληροφόρησης στις δικαστικές υπηρεσίες. Αυτοί οι παράγοντες λοιπόν, που συμβάλλουν στην αποδοτικότητα των συστημάτων πληροφόρησης είναι, η διοίκηση των δικαστηρίων, οι πρακτικές που χρησιμοποιούνται για το management, το σύστημα νομικής εκπαίδευσης, οι μέθοδοι αδειοδότησης των δικηγόρων και των δικαστών, η εκπαίδευση του κοινού σχετικά με το νομικό σύστημα, τα μέσα πρόσβασης στη δικαιοσύνη, η διαθεσιμότητα εναλλακτικών μηχανισμών επίλυσης διαφορών, η δικαστική ανεξαρτησία και διαδικαστικές μεταρρυθμίσεις (Buscaglia, 1997). Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (CEPEJ), το σύστημα δικαιοσύνης, ορίζεται ως ένα σύστημα που αποτελείται από μια εισροή, μια παραγόμενη εργασία και ένα προϊόν, προκειμένου να αποδοθεί σωστά η δικαιοσύνη. Οι πόροι που προέρχονται από το προσωπικό, οι οικονομικοί πόροι, οι τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται για την αναζήτηση και την χρήση των πληροφοριών καθώς και οι υποθέσεις αξιολογούνται, ως εισροές. Οι δικαστές (επαγγελματίες, μέλη της κριτικής επιτροπής και αναπληρωτές), οι δικηγόροι και το λοιπό προσωπικό, όπως οι υπάλληλοι είναι οι ομάδες που αποτελούν τις βασικές μεταβλητές (Albers, 2003).

Αξίζει να τονισθεί ακόμη, ότι η χρήση της τεχνολογίας είναι ένας κρίσιμος παράγοντας, που συμβάλλει στη διάδοση και την απόκτηση γνώσεων, τόσο στο εργατικό δυναμικό των υπηρεσιών πληροφόρησης της δικαιοσύνης, όσο και των υπόλοιπων ενδιαφερομένων επί του θέματος. Επιπλέον, η τεχνολογία αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία (Buscaglia, 1999), που μειώνουν το χρόνο, ο οποίος αφιερώνεται για την αναζήτηση νομικών πληροφοριών. Αναλυτικότερα, χρησιμοποιούνται για πολλούς και διαφορετικούς σκοπούς, από τους δικαστές και το προσωπικό των δικηγορικών γραφείων, αλλά και από άλλους οργανισμούς, ενώσεις και υπουργεία, που ασχολούνται με νομικά ζητήματα. Για παράδειγμα, οι δικαστές και το προσωπικό των γραφείων κάνουν τις πρακτικές τους στο γραφείο μέσω υπολογιστών. Εκτός από τις βασικές πρακτικές γραφείου, μπορούν να φτάσουν στον γραπτό νόμο, μέσω Διαδικτύου και ενδοδικτύου (CEPEJ, 2008). Σε αυτό το σημείο, θα αποτελούσε παράλειψη να μην αναφερθεί ότι, το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, έχει προχωρήσει σε ορισμένες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες με την βοήθεια των νέων τεχνολογιών, μπορούν και παρέχουν στους πολίτες, πιο άμεση και αποτελεσματική εξυπηρέτηση των αναγκών τους, σε νομικές πληροφορίες. Πρόκειται κυρίως, για ηλεκτρονικές και ψηφιακές υπηρεσίες παροχής νομικών πληροφοριών, αλλά και αρχειακών και βιβλιοθηκονομικών εργασιών. Επομένως, οι υπηρεσίες πληροφόρησης της δικαιοσύνης, πρέπει να διαθέτουν μια ισχυρή φυσική και τεχνολογική υποδομή.

Πιο συγκεκριμένα, σε ό, τι αφορά την φυσική υποδομή υπηρεσιών πληροφόρησης δικαιοσύνης, έγινε λόγος σε προηγούμενη ενότητα, η οποία αναφέρεται στις νομικές βιβλιοθήκες. Με λίγα λόγια, οι νομικές βιβλιοθήκες, μέσω των συλλογών και των υπηρεσιών τους, διαθέτουν νομικές πληροφορίες, που σχετίζονται με το νομικό σύστημα και προωθούν τη νομική γνώση, μάθηση και εκπαίδευση. Στις συλλογές των εν λόγω βιβλιοθηκών, περιλαμβάνονται νομοθεσίες, βιβλία, έγγραφα, κατάλογοι και άλλο υλικό,

το οποίο περιέχει νομικές πληροφορίες και βοηθά στη νομική ερευνητική διαδικασία. Για την αποτελεσματική λοιπόν, οικοδόμηση και συγκρότηση μιας νομικής βιβλιοθήκης, οφείλουν οι βιβλιοθηκονόμοι, να λάβουν υπόψη, τις πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών τους. Εκτός όμως από τη φυσική παρουσία των βιβλιοθηκών, υπάρχει και το φυσικό αρχείο, η συγκρότηση του οποίου βοηθά, στην αναζήτηση συγκεκριμένων νομικών πληροφοριών, που σχετίζονται συνήθως, με διάφορα στοιχεία μιας υπόθεσης. Ωστόσο, την τελευταία δεκαετία, λόγω της τεχνολογικής ανάπτυξης, η οποία έχει εισχωρήσει και συμβάλει με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο, στην παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης, η δημιουργία του ηλεκτρονικού αρχείου, στις εκάστοτε υπηρεσίες πληροφόρησης δικαιοσύνης, βοηθά σημαντικά, στην αναζήτηση και τη διαχείριση μεγάλου όγκου πληροφοριών.

Στα παραδείγματα υπηρεσιών πληροφόρησης της δικαιοσύνης, θα αποτελούσε παράλειψη να μην γίνει αναφορά, στις υπηρεσίες και τα εργαλεία, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από το διοικητικό και εργατικό δυναμικό, των δικαστηρίων, δικηγορικών γραφείων, συλλόγων και ενώσεων. Αναλυτικότερα, μέχρι την έκδοση της απόφασης, για μια υπόθεση, προηγείται μία σειρά εργασιών, κατά τις οποίες κρίνεται απαραίτητη πλέον, η χρήση της τεχνολογίας, για την διευκόλυνση του προσωπικού των δικαστηρίων. Αρχικά, όταν μία υπόθεση φτάσει στο δικαστήριο, αυτό σημαίνει ότι, οι υπεύθυνοι της γραμματείας, π. χ. της Εισαγγελίας Πρωτοδικών, οφείλουν να προβούν στην κλήτευσή της. Η διαδικασία της κλήτευσης, αφορά τα έγγραφα και τα τεκμήρια, όπως και άλλες πληροφορίες, που σχετίζονται με τον κατηγορούμενο. Οι πληροφορίες αυτές είναι το ονοματεπώνυμο, το όνομα του πατέρα και της μητέρας, η ημερομηνία γέννησης, ο τόπος γέννησης και τέλος, η ημέρα της δικασίμου του εναγόμενου. Όλες αυτές οι πληροφορίες, πρέπει να καταχωρηθούν σε μία βάση δεδομένων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, προκειμένου να εκδοθεί το Ποινικό Μητρώο του κατηγορουμένου.

Αυτό το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, για την καταχώρηση Ποινικών Μητρώων, εκτός από τις παραπάνω πληροφορίες που διαθέτει για τον κατηγορούμενο, αποσκοπεί και στην παρεμπόδιση της δυσλειτουργικότητας μεταξύ της διοίκησης των δικαστηρίων, με τις κεντρικές βάσεις Ποινικού Μητρώου του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ελλάδας, αλλά και με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ομοσπονδία Νομικών Επιχειρήσεων Ελλάδας, 2010). Επιπλέον, αυτές οι βάσεις δεδομένων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν και από άλλες αρχές, πέρα από τις δικαστικές, όπως είναι η πρεσβεία ή τα προξενεία, οι διευθυντές των σωφρονιστικών καταστημάτων, οι αρχές οι οποίες είναι υπεύθυνες για τον διορισμό των Σωμάτων Ασφαλείας, των δικαστικών λειτουργών, των εκπαιδευτικών, τα αστυνομικά τμήματα. Όλες, λοιπόν, οι αρχές, όπως και οι στρατιωτικές, πολιτικές, εκκλησιαστικές, μπορούν να επωφεληθούν από την συγκεκριμένη βάση δεδομένων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, ώστε να προχωρήσουν στην ηλεκτρονική κατάθεση αίτησης ή λήψης αντιγράφου, για οτιδήποτε κρίνεται απαραίτητο από το νόμο.

Στο σημείο αυτό, χρειάζεται επίσης να σημειωθεί ότι, εντός των δικαστηρίων, ως υπηρεσία απονομής της δικαιοσύνης, έχουν δημιουργηθεί και άλλες εφαρμογές, οι οποίες στηρίζονται στην εξυπηρέτηση των αναγκών των δικαστικών υπαλλήλων, που αφορούν την οργάνωση και την διαχείριση των νομικών πληροφοριών, την επιτέλεση της νομικής έρευνας, καθώς και την παραγωγή εγγράφων για την σύσταση των νομικών αρχείων. Για

παράδειγμα, χρησιμοποιούνται εφαρμογές σύνταξης αποφάσεων, οι οποίες βοηθούν στην ταξινόμηση των ποινών, καθώς και εφαρμογές υποστήριξης έκδοσης αποφάσεων, μέσω των οποίων καταβάλλεται μεγάλη προσπάθεια, προκειμένου να αντιμετωπισθούν σοβαρά ζητήματα, που προκύπτουν στο επίπεδο της πρόσβασης σε νομικές πληροφορίες. Ωστόσο, η κυριότερη υπηρεσία πληροφόρησης, νομικής φύσεως, είναι το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ- ΠΠ). Στην ουσία πρόκειται, για μια κεντρική βάση δεδομένων (Κατράς, 2017), ενός ενιαίου συστήματος διαχείρισης νομολογίας, το οποίο χρησιμοποιεί ένα σύστημα διοικητικής πληροφόρησης, με σκοπό να παρέχονται νομικές ηλεκτρονικές υπηρεσίες στους φορείς της δικαιοσύνης, αλλά και στους πολίτες.

2.6.1 ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ (IFLA)

Η IFLA, είναι ένας διεθνής, μη κερδοσκοπικός φορέας (Vries, 1976), ο οποίος ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, καθώς επίσης φροντίζει να εξασφαλίζει τις απαιτήσεις των χρηστών. Για τη σύσταση της Διεθνούς Ομοσπονδίας Συλλόγων και Ιδρυμάτων Βιβλιοθηκών, σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος, διότι μετά το τέλος του πολέμου, αναβίωσε η ιδέα ενός διεθνούς οργανισμού, που θα σχετίζεται με τις βιβλιοθήκες και το επάγγελμα του βιβλιοθηκονόμου. Παράλληλα με αυτό, κατευθυντήριο μοχλό, αποτέλεσε το έτος 1876, κατά το οποίο ιδρύθηκε η Αμερικανική Ένωση Βιβλιοθηκών και έκτοτε, άρχισαν να ακολουθούν και άλλες χώρες, όπως το Λονδίνο. Στην ουσία η IFLA, είναι ένας φορέας, που κύριο μέλημά του ήταν και είναι η συνεργασία με άλλους διεθνείς φορείς, προς όφελος της ανθρώπινης γνώσης και επικοινωνίας, όπου Ημερομηνία ίδρυσης, είναι η 30^η Σεπτεμβρίου του 1927.

Επιπροσθέτως, είναι γεγονός ότι, η IFLA συστάθηκε προκειμένου να αποτελέσει ένα θεσμό μεταξύ των βιβλιοθηκών. Συγκεκριμένα, στόχος της ίδρυσής της, ήταν να εκτείνει τις διεθνείς σχέσεις και συνεργασίες ανάμεσα στις βιβλιοθήκες. Στην αρχή, μεριμνούσε και για τα πρακτικά διάφορων συνεδρίων, που λάβαιναν χώρα σε πολλές πόλεις της Ευρώπης. Για παράδειγμα, πριν από την σύστασή της, είχε πραγματοποιηθεί ένα συνέδριο, στο οποίο αναφέρονταν θέματα, τα οποία σχετίζονταν με τον επιστημονικό κλάδο της βιβλιοθηκονομίας, όπως είναι η ιστορία των βιβλίων και των βιβλιοθηκών, η έκδοση των βιβλίων και η βιβλιογραφία, καθώς και τα εμπόδια τα οποία δημιουργούνται στις ερευνητικές και δημόσιες βιβλιοθήκες, αλλά και τη συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκών (Málek, 1970). Με αφορμή λοιπόν, του συγκεκριμένου συνεδρίου, προτάθηκε η ιδέα της σύστασης, ενός διεθνούς οργανισμού, ο οποίος θα συγκεντρώνει και θα συντονίζει διάφορες συλλογές βιβλιοθηκών.

Από τότε και στο εξής, ο οργανισμός, επηρέασε σημαντικά τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τις βιβλιοθήκες και το επάγγελμα του βιβλιοθηκονόμου, αφού επιτράπηκε η ανταλλαγή και ο δανεισμός μεταξύ βιβλιοθηκών. Ωστόσο, άσκησε μεγάλη επίδραση στην εκπαίδευση, στη γνώση και στην ανταλλαγή πληροφοριών σε διάφορους τομείς, που ασχολούνται με την επιστήμη της τεχνολογίας. Στο πλαίσιο αυτό, εξαιρετικής σημασίας κρίθηκε και η συμβολή του Κογκρέσου, διότι ενθάρρυνε τους

βιβλιοθηκονόμους από πολλές χώρες, να προβούν στην ενέργεια μιας διεθνούς συνεργασίας, ώστε να συντελέσουν στην ανάδειξη του κύρους των βιβλιοθηκών, καθώς και του επαγγέλματος του βιβλιοθηκονόμου.

Με άλλα λόγια, η IFLA (Ranganathan, 1954), έχει έναν ισχυρό χαρακτήρα, καθώς προσπαθεί να συλλέγει πληροφορίες από όλες τις βιβλιοθήκες του κόσμου, αξιοποιώντας πάντα, τις ικανότητες και τις δυνατότητες των καλύτερων επαγγελματιών αυτού του κλάδου. Επίσης, μέσα από τα προγράμματά της, προσπαθεί να έρχεται σε επικοινωνία και να συνεργάζεται με κυβερνητικές και μη κυβερνητικές υπηρεσίες, όπως είναι η UNESCO και η ISO. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της, εντάσσονται διάφορες εργασίες που απαιτούνται για τη συγκέντρωση, φύλαξη, διατήρηση και ακεραιότητα, του υλικού της, οι οποίες αλληλοσυνδέονται και με τις αρχειονομικές εργασίες, όπως είναι η ταξινόμηση, η καταλογογράφηση και η τεκμηρίωση. Εκτός των άλλων, λαμβάνει μέριμνα, ώστε να δημιουργηθούν κατάλληλες υπηρεσίες, για όλους τους τύπους και τα είδη των βιβλιοθηκών, όπως είναι για παράδειγμα οι ειδικές βιβλιοθήκες, που μία κατηγορία από αυτές είναι και οι νομικές, που παρουσιάζονται στην εν λόγω εργασία. Συμπληρωματικά, και ίσως με έναν μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας, είναι οι ειδικές βιβλιοθήκες, που υπάγονται σε κάποιο νοσοκομείο και περιλαμβάνουν υπηρεσίες, οι οποίες αφορούν κυρίως, ασθενείς με αναπηρίες, όπως είναι οι ασθενείς με μειωμένη έως καθόλου όραση, ή ακόμη και οι ασθενείς που είναι κρατούμενοι φυλακών.

Όπως προκύπτει, η IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions, 2019), δημοσιεύει περιοδικά, εκθέσεις, εκδόσεις και αναφορές. Αναλυτικότερα, διαθέτει το IFLA Journal, το οποίο δημοσιεύεται τέσσερις φορές το χρόνο και κάθε τεύχος περιλαμβάνει άρθρα, που σχετίζονται με τις υπηρεσίες πληροφόρησης και βιβλιοθηκών, με θέματα που καλύπτουν διάφορα κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα, τα οποία επηρεάζουν την πρόσβαση των πληροφοριών. Ακόμη, ασχολείται με θέματα που αφορούν τον κανονισμό και τη νομοθεσία αυτών των υπηρεσιών, τα οποία αναφέρονται και στη μεγάλη σειρά εκδόσεων που διαθέτει. Στην προσπάθεια συγκέντρωσης του υλικού της, έχουν βοηθήσει πολλοί βιβλιοθηκονόμοι και επιστήμονες της πληροφόρησης, αλλά και επιχορηγήσεις από ιδρύματα και κυβερνητικούς φορείς, όπως και δωρεές από εθνικές και πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες. Το κυριότερο από όλα όμως, είναι ότι η βιβλιοθήκη της IFLA, συγκεντρώνει όλους τους ψηφιακούς της πόρους, σε μια ενιαία διαδικτυακή τοποθεσία για να διευκολύνει την προσβασιμότητα και αναζήτηση.

2.6.2 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ (EUROPEANA)

Η ίδρυση της Europeana (e-Europeana pro, 2008), αποτελεί τη μεγαλύτερη ψηφιακή βιβλιοθήκη, η οποία συγκεντρώνει το σπουδαίο έργο της πολιτισμικής κληρονομιάς όλου του κόσμου. Αρχικά, η ιδέα της ίδρυσής της, προήλθε το 2005 από το Γάλλο πρόεδρο Jacques Chirac, με τη συναίνεση και άλλων αρχηγών κρατών, στέλνοντας μια επιστολή, προς τους αξιωματούχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό να υποστηρίξουν το όραμά τους, για τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής ψηφιακής βιβλιοθήκης. Έτσι, το έτος 2008, ιδρύθηκε εν λόγω βιβλιοθήκη, η οποία συγκεντρώνει συλλογές βιβλίων διαφόρου

περιεχομένου, μουσείων, αρχείων, οπτικοακουστικών τεκμηρίων κ. ά., σε ψηφιακή μορφή, δημιουργώντας ένα δικτυακό τόπο, ο οποίος αποτελεί κοινό σημείο πρόσβασης στην πολιτισμική κληρονομιά της Ευρώπης.

Ιδιαίτερα σημαντικό επίτευγμα της Europeana, αποτελεί το γεγονός ότι, το 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την αναγνώρισε, ως «την κεντρική έκθεση αναφοράς για τη διαδικτυακή πολιτισμική κληρονομιά της Ευρώπης», καθώς και το γεγονός ότι, το 2012 τα μεταδεδομένα της, μπορούσαν πλέον να είναι διαθέσιμα και προσβάσιμα για κάθε είδους χρήση, κάτι το οποίο ευνοεί και προωθεί τη δημιουργικότητα και καινοτομία, στο ψηφιακό περιβάλλον. Επιπλέον, το 2015 η Europeana έγινε μία από τις Υποδομές Ψηφιακών Υπηρεσιών (DSI) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίες παρέχουν όλες τις δικτυωμένες διασυνοριακές υπηρεσίες για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις δημόσιες διοικήσεις. Ουσιαστικά, πρόκειται για μια οικοδόμηση, η οποία ενισχύει την ευρωπαϊκή ταυτότητα (ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ, 1992), καθώς συμβάλλει στην ανάπτυξη των πολιτισμών όλων των κρατών-μελών της Ευρώπης.

Αξίζει να τονισθεί ότι, η Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Βιβλιοθήκη προσπαθεί να συγκεντρώνει το υλικό όλων των βιβλιοθηκών, των αρχείων και των μουσείων σε έναν κοινό διαδικτυακό τόπο, αξιολογώντας την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των συλλογών και δεδομένων τους, συμβάλλοντας παράλληλα και στον οικονομικό τομέα (Καραχάλιου, 2010). Οι κινήσεις αυτές γίνονται, προκειμένου να καταφέρουν οι πολίτες, οι οργανισμοί, τα ιδρύματα και υπηρεσίες πληροφόρησης, να εξοικειωθούν και να αποκτήσουν πρόσβαση σε πληροφορίες, μέσω ενός ψηφιακού διαδικτυακού τόπου. Εξάλλου, η πρόσβαση σε ψηφιακές πληροφορίες, και η αναζητήσή τους με νέους τρόπους, εργαλεία και τεχνολογίες, ισορροπούν στα νέα δεδομένα, τα οποία απορρέουν από τις κοινωνικές, οικονομικές και τεχνολογικές μεταβολές.

Επομένως, πρόκειται για μία υπηρεσία, η οποία συγκεντρώνει πληροφορίες και τεκμήρια από πολλούς και διαφορετικούς επιστημονικούς κλάδους και άλλες υπηρεσίες πληροφόρησης, με στόχο την συνεργασία, τη δημιουργικότητα και καινοτομία, λειτουργώντας σύμφωνα με τις πολιτικές και στρατηγικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με αυτόν τον τρόπο, η Europeana, υλοποιεί τους στόχους των οργανισμών και υπηρεσιών πολιτισμικής κληρονομιάς, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να επεκτείνουν το περιεχόμενο των συλλογών τους σε ψηφιακή μορφή, με σκοπό να ανταποκριθούν με αποτελεσματικότητα στις ανάγκες του 21^{ου} αιώνα. Αποτέλεσμα όλων αυτών των προσπαθειών και ενεργειών είναι ότι, από τις αρχές του 2020 (e-Europeana pro, 2008), η Europeana παρέχει πρόσβαση σε 58 εκατομμύρια ψηφιακά βιβλία, αρχεία, οπτικοακουστικό υλικό κ. ά., προωθώντας νέα εργαλεία αναζήτησης, καθώς και πολλές θεματικές συλλογές, εκθέσεις, γκαλερί και ιστολόγια.

2.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ανακεφαλαιώνοντας, οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες πληροφόρησης, ιδίως από τον 19^ο αιώνα έως σήμερα, αναδύονται λόγω της ανάπτυξης των τεχνολογικών και κοινωνικών παραγόντων, οι οποίοι επηρεάζουν όλους εκείνους τους τομείς, που σχετίζονται με το περιβάλλον της Επιστήμης της Πληροφόρησης, αλλά και γενικότερα

την ανάγκη των ανθρώπων για εμπλουτισμό ιδεών και ανέλιξη των γνώσεων τους. Γι' αυτό το λόγο, οι σύγχρονες βιβλιοθήκες, ακολουθούν ορισμένες διαδικασίες και πρακτικές, ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στο νέο και μεταβαλλόμενο περιβάλλον, υιοθετώντας καινοτόμες ιδέες, υπηρεσίες, προγράμματα και τεχνολογικά συστήματα. Στο πλαίσιο αυτό, οι βιβλιοθηκονόμοι και επιστήμονες της πληροφόρησης, οφείλουν, να λαμβάνουν υπόψη τα νέα δεδομένα και να φροντίζουν να καλλιεργούν τις ήδη υπάρχουσες γνώσεις και ικανότητες τους στο συγκεκριμένο τομέα, αλλά παράλληλα να αναπτύσσουν διαρκώς νέες δεξιότητες, αναλαμβάνοντας κι αυτοί με τη σειρά τους νέους ρόλους.

Αυτή η νέα πραγματικότητα, η οποία αντιπροσωπεύει την εξέλιξη στον επιστημονικό κλάδο της πληροφόρησης και της βιβλιοθηκονομίας, αντανάκλαται και στις βιβλιοθήκες νομικού ενδιαφέροντος, η οποία διαδραματίζει ενεργό και ουσιαστικό ρόλο, στον τρόπο με τον οποίο θα δημιουργηθούν οι συλλογές και θα πλακισιωθούν χρήσιμες υπηρεσίες στις νομικές βιβλιοθήκες. Αναμφίβολα, χαρακτηριστικά των νομικών πληροφοριών είναι η ποιότητα, ακεραιότητα και εγκυρότητα αυτών, με αποτέλεσμα να προωθηθεί η νομική έρευνα, γνώση, μάθηση και εκπαίδευση. Επιπλέον, λόγω του ότι, οι συγκεκριμένες πληροφορίες περιλαμβάνουν όρους, οι οποίοι δεν είναι γνωστοί στο μέσο άνθρωπο, πέρα από τους επαγγελματίες νομικούς και σπουδαστές νομικής, κρίνεται απαραίτητη η συγκρότηση νομικών βιβλιοθηκών, που θα είναι ελκυστικές, με ευανάγνωστο και κατανοητό περιεχόμενο, ως προς όλους τους χρήστες.

Για τους παραπάνω λόγους, γίνεται αντιληπτό ότι, ο ρόλος του νομικού βιβλιοθηκονόμου είναι απαιτητικός. Ειδικότερα, οφείλουν να αποκτήσουν νομικές γνώσεις, τόσο σε ό, τι αφορά το νομικό περιεχόμενο, όσο και τα νομικά συστήματα. Έχουν καθήκον, να εξοικειωθούν με νομικούς όρους, όπως είναι το διεθνές ή το ιδιωτικό δίκαιο, ώστε να καταφέρουν, να συγκροτήσουν μία νομική βιβλιοθήκη, η οποία θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των χρηστών. Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι, στο συγκεκριμένο επάγγελμα, παρουσιάζονται αρκετές δυσκολίες και εμπόδια, διότι η ανάπτυξη της τεχνολογίας, επέφερε μία υπερφόρτωση, σε ότι αφορά τις νομικές βιβλιοθήκες.

Επιπροσθέτως, ο ρόλος των βιβλιοθηκονόμων, που δραστηριοποιούνται στις νομικές βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης, είναι αρκετά βοηθητικός και ενημερωτικός, ως προς τους δικηγόρους, και όλους τους δικαστικούς υπαλλήλους, ακόμη και στους φοιτητές νομικής, καθώς έχουν πληροφορικές και τεχνολογικές γνώσεις και δεξιότητες. Αυτές λοιπόν τις γνώσεις, όπως είναι η απαιτούμενη τεχνολογική κατάρτιση ή η γνώση της νομικής βιβλιογραφίας, στις οποίες εξειδικεύονται οι βιβλιοθηκονόμοι, ενδεχομένως να μην τις έχει το ανθρώπινο δυναμικό των νομικών υπηρεσιών. Ας σημειωθεί ακόμη ότι, η γνώση της νομικής βιβλιογραφίας, είναι ένα πολύ σημαντικό προνόμιο, στο οποίο στηρίζεται η έρευνα για την προσθήκη του κατάλληλου υλικού, σε μια νομική βιβλιοθήκη.

Για τους παραπάνω λόγους και κυρίως της νέας κοινωνικό-τεχνολογικής εξέλιξης, η οποία διαφάνηκε και από τα παραδείγματα των νομικών βιβλιοθηκών και υπηρεσιών, που παραχωρήθηκαν σε προηγούμενη ενότητα, προβάλλεται με ιδιαίτερη βαρύτητα, η ισχύς του ψηφιακού περιβάλλοντος. Ειδικότερα, στο αναδυόμενο αυτό περιβάλλον, μέσω του οποίου απορρέουν ποικίλες προκλήσεις, αλλά και δυνατότητες, οι βιβλιοθηκονόμοι,

έχουν χρέος να εκπαιδευτούν σε αυτό το πλαίσιο, το οποίο γεννιέται λόγω της άνθισης της ψηφιακής εποχής, έτσι ώστε οι σύγχρονες βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης, να εκσυγχρονιστούν, με σκοπό να συμβαδίζουν με την κοινωνική και τεχνολογική πρόοδο του 21^{ου} αιώνα. Τέλος, οι βιβλιοθηκονόμοι, οφείλουν να ανταποκριθούν στους μεταβαλλόμενους ρόλους τους, προκειμένου να μπορέσουν να υποστηρίξουν τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου και μέσων, την επεξεργασία και ανάλυση των πληροφοριών στο ψηφιακό χώρο, ώστε να ικανοποιούν τις ανάγκες των χρηστών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΙΣΑΓΩΓΗ (ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑ)

Σε αυτό το κεφάλαιο, έχοντας ως δεδομένα τις παραπάνω αναφορές και παρατηρήσεις, οι οποίες αφορούν τις βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης της δικαιοσύνης, όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί μέχρι και σήμερα, θα παρουσιαστούν σε επόμενες ενότητες, η σημασία της ανάπτυξης περιβάλλοντος, οι στρατηγικές, ενέργειες και βήματα, που οφείλουν να διαμορφώσουν και να ακολουθήσουν οι βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης. Από τις προαναφερθέντες έννοιες, θα ανασχηματισθούν ορισμένες προτάσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες, που παρέχει η σύγχρονη κοινωνία και η αναπτυσσόμενη τεχνολογία του 21^{ου} αιώνα, στις βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης και ιδίως, εκείνες που ασχολούνται με νομικά θέματα. Κύριο παράδειγμα του συγκεκριμένου κεφαλαίου, θα αποτελέσει η βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και σύμφωνα με το προφίλ της συγκεκριμένης βιβλιοθήκης και ιδρύματος, θα αναπτυχθούν στη συνέχεια ποικίλες προτάσεις και αναλύσεις, ως προς το σχεδιασμό ανάπτυξης και λειτουργίας βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης δικαιοσύνης.

Πριν μελετηθεί η συλλογή, οι δραστηριότητες, καθώς και οι υπηρεσίες που προσφέρει η βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, είναι σκόπιμο να κατανοηθεί, τί σημαίνει ο σχεδιασμός ανάπτυξης και λειτουργίας βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, ποιος είναι ο σκοπός του και ποιους αφορά. Αρχικά, δεν υπάρχει αμφιβολία στο γεγονός ότι, όλες οι υπηρεσίες, οργανισμοί και ιδρύματα, οφείλουν να έχουν ένα όραμα, το οποίο θα αντικατοπτρίζει, τη μελλοντική πορεία, τους στόχους, και τις ενέργειες του εκάστοτε οργανισμού, ιδρύματος ή υπηρεσίας, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στην προνοητικότητα, καθώς όσο εξελίσσεται η κοινωνία, τόσο εξελίσσεται η τεχνολογία, με απώτερο αποτέλεσμα οι πολίτες και οι χρήστες βιβλιοθηκών και υπηρεσιών, να έχουν αυξημένες και απαιτητικές ανάγκες. Ουσιαστικά, ο σχεδιασμός ορίζει το όραμα των μητρικών οργανισμών (Carri, 1992), την κατεύθυνση πάνω στην οποία πρέπει να κινηθούν, τις δραστηριότητες και τις αλλαγές στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον, όπως και την αναγνώριση και αξιολόγηση των πόρων που διαθέτει, ώστε να προέλθουν τα ανάλογα αποτελέσματα. Με άλλα λόγια, πρόκειται για τη σχέση του μητρικού οργανισμού και του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο αναπτύσσονται διάφορες επιχειρησιακές, διοικητικές και οργανωτικές δραστηριότητες.

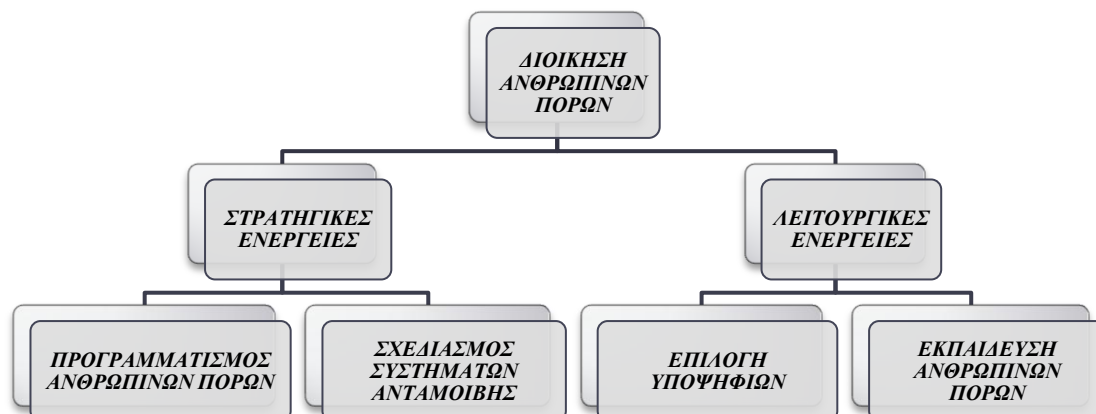
Στο σημείο αυτό, να τονισθεί ότι, ο σχεδιασμός ανάπτυξης αφορά όλες τις ενέργειες και πρακτικές που έχει υιοθετήσει η υπηρεσία ή οργανισμός, οι οποίες μπορεί να έχουν προηγηθεί είτε στο παρελθόν, είτε στο παρόν και μέσω αυτών προκύπτουν οι νέες θέσεις του στρατηγικού σχεδιασμού, ούτως ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι, που έχουν θέσει οι υπηρεσίες. Από την άλλη μεριά, ο σχεδιασμός θα μπορούσε να συσχετισθεί και με τη διαχείριση ανάπτυξης (Drucker, 1984), διότι εκτός από το όραμα, απαραίτητη κρίνεται και η αποτελεσματικότητα του τρόπου ρύθμισης των πόρων, των εκάστοτε βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης. Πιο συγκεκριμένα, οι στόχοι θα πρέπει να προσανατολίζονται σε τέσσερις τομείς, οι οποίοι είναι η εκτίμηση των οικονομικών πόρων ή του ανθρώπινου δυναμικού, η κατάσταση του εσωτερικού και εξωτερικού

περιβάλλοντος της υπηρεσίας ή της βιβλιοθήκης, οι οποίες μάλιστα συνδέονται με τις κοινωνικές, οικονομικές, τεχνολογικές και πολιτικές συνθήκες, καθώς και η αξιολόγηση εμποδίων και περιορισμών, που ενδέχεται να παρουσιασθούν πριν την επίτευξη του τελικού στόχου.

Το πιο σημαντικό από όλα είναι ότι, ο σχεδιασμός ανάπτυξης και λειτουργίας βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, πρέπει να στηρίζεται και να διαμορφώνεται, βάση της πραγματικής συνθήκης, στην οποία βρίσκεται η βιβλιοθήκη. Γι' αυτό το λόγο, απαιτείται μία αυτό-ανάλυση, με σκοπό να καταγραφεί η πραγματική και ήδη υπάρχουσα κατάσταση, ώστε με τον κατάλληλο σχεδιασμό, να αναπτυχθούν νέα βήματα και πρακτικές, για την υλοποίηση των στόχων και την ικανοποίηση των αναγκών κάθε υπηρεσίας πληροφόρησης. Επιπλέον, ο έλεγχος είναι ένα από τα κυριότερα στάδια του σχεδιασμού, διότι μέσω αυτού, θα γνωστοποιηθεί στο ανθρώπινο δυναμικό, το τί πραγματικά μπορεί να προσφέρει η βιβλιοθήκη και παράλληλα, να εκτιμήσει τις ανάγκες και τις προσδοκίες των χρηστών, αλλά και να προσαρμόσει νέες υπηρεσίες, με σκοπό να γίνει περισσότερο ελκυστική προς το κοινό, με αποτέλεσμα να επιφέρει και περισσότερους χρήστες. Επίσης, στο αρκτικόλεξο SWOT, που είναι ουσιαστικά η διαγνωστική ανάλυση ή μία αναλυτική προσέγγιση και αποτελεί εργαλείο του στρατηγικού σχεδιασμού (Steiner, 1979), καταγράφονται τα πλεονεκτήματα, οι αδυναμίες, οι ευκαιρίες και οι απειλές, που προκύπτουν από το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον του οργανισμού και θα αναλυθεί στη συνέχεια σε επόμενη ενότητα.

Επιπροσθέτως, ιδιαίτερα σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης του στρατηγικού σχεδιασμού σε μια βιβλιοθήκη ή υπηρεσία πληροφόρησης, αποτελεί η συμβολή και η ικανότητα του ανθρώπινου δυναμικού, να εκπληρώσει το όραμα και την αποστολή τους. Σε αυτή την περίπτωση, γίνεται λόγος για μια σειρά στρατηγικών και λειτουργικών βημάτων, τα οποία αφορούν τη διοίκηση ανθρωπίνων πόρων. (βλ. Διάγραμμα 4.) Αναλυτικότερα, η διοίκηση ανθρωπίνων πόρων περιλαμβάνει τον προγραμματισμό και την ανάλυση εργασίας (Χυτήρης, 2013), δηλαδή την αξιολόγηση των μελλοντικών αναγκών της κάθε υπηρεσίας, οι οποίες όπως αναφέρθηκε παραπάνω προκύπτει από την αναλυτική προσέγγιση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος, καθώς και της ανάλυσης των δραστηριοτήτων, που θα εκτελέσει το κάθε άτομο ξεχωριστά, σύμφωνα με τις δεξιότητες και ικανότητες που κατέχει.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΟΚΗΣΕΩΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ.

Εκτός από αυτά, περιλαμβάνει την προσέλκυση και την κατάλληλη επιλογή των ενδιαφερομένων, την εκπαίδευσή τους, προκειμένου να ανταπεξέλθουν σε νέες απαιτήσεις, που συνεπάγεται και ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού, η οποία όμως μπορεί να επιτευχθεί και μέσω της προκήρυξης νέων θέσεων εργασίας. Η ανταμοιβή του ανθρώπινου δυναμικού, είναι ένα ακόμη σημαντικό στοιχείο της διοίκησης ανθρώπινων πόρων, όπως και οι σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των εργαζομένων και τέλος, ο σκοπός εφαρμογής αυτών των βημάτων, είναι η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του ανθρώπινου δυναμικού, δηλαδή ο βαθμός απόδοσής του, ως προς τα καθήκοντα που έχει αναλάβει ο καθένας ξεχωριστά. Πολύ σημαντική επίσης, κρίνεται η ενθάρρυνση του προσωπικού και η ανάπτυξη κινήτρων (Coulson-Thomas, 1989), καθώς αποτελούν ισχυρό παράγοντα επιτυχίας των στόχων, που έχει ορίσει η οποιαδήποτε υπηρεσία πληροφόρησης, ενώ παράλληλα αναγνωρίζεται και η αξία της θέσης, που καταλαμβάνουν οι εργαζόμενοι μέσα σε αυτές.

Με δεδομένα τα παραπάνω και με αφετηρία τις αλλαγές που προκύπτουν από το μεταβαλλόμενο περιβάλλον πληροφόρησης, δεν εκπλήσσει το γεγονός ότι, ο σχεδιασμός ανάπτυξης και λειτουργίας βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης και ειδικότερα αυτών που ασχολούνται με νομικές πληροφορίες και τεκμήρια, αφορά το στάδιο προσαρμογής του εσωτερικού περιβάλλοντος, το οποίο επηρεάζεται από τις εξωτερικές συνθήκες, όπως έχουν διαμορφωθεί κατά τον 21^ο αιώνα. Αυτές οι αλλαγές πρέπει να λαμβάνονται ως ευκαιρίες, παρά ως περιορισμοί στον τομέα της πληροφόρησης και της τεχνολογίας. Παρατηρείται ότι (Mayo, 1989), αρκετοί οργανισμοί δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στις νέες προκλήσεις, ακόμη κι αν έχουν εφαρμόσει το στρατηγικό σχεδιασμό και αυτό συμβαίνει διότι, είτε δεν έχουν προετοιμασθεί καταλλήλως, είτε εφαρμόζοντας τον με λάθος τρόπο, καθώς αντιλαμβάνονται τις αλλαγές ως εμπόδιο. Ως εκ τούτου, το ανθρώπινο δυναμικό των υπηρεσιών πληροφόρησης, αποτελεί την κατευθυντήριο δύναμη, του σχεδιασμού, της ανάπτυξης και τέλος, της λειτουργίας των υπηρεσιών και αυτό γιατί, χρειάζεται ανάπτυξη των ικανοτήτων και δεξιοτήτων, της γνώσης, των πολιτιστικών αξιών του μητρικού οργανισμού και τη δημιουργία ιδανικού περιβάλλοντος, προκειμένου να υποστηριχθούν οι υπηρεσίες πληροφόρησης των βιβλιοθηκών.

Στο πλαίσιο αυτό, θα αναλυθεί εκτενέστερα σε επόμενη ενότητα, η στρατηγική ανάπτυξης βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης δικαιοσύνης και θα παρατεθούν οι ενέργειες και τα βήματα, που οφείλουν να ακολουθηθούν από τα κέντρα και τους ερευνητές των πληροφοριών. Ειδικότερα, θα παρουσιαστεί το προφίλ της βιβλιοθήκης της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Συγκεκριμένα θα γίνει αναφορά στο ιστορικό και στην οργάνωση συλλογής της βιβλιοθήκης, όπως και στις δωρεές και τα νέα αποκτήματά της, καθώς και στον κανονισμό, ο οποίος αφορά την προσβασιμότητα στις συλλογές, την κυκλοφορία και τη χρήση του υλικού και εγκαταστάσεων της. Τέλος, μέσα από την παρουσίαση της βιβλιοθήκης, θα αναπτυχθεί το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον, όπως επίσης θα προκύψει και η διαγνωστική ανάλυση της υπηρεσίας. Τα αποτελέσματα και οι προτάσεις σχεδιασμού που θα επακολουθήσουν, στηρίζονται στην ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών οποιουδήποτε οργανισμού. Σκοπός της ανάπτυξης του συγκεκριμένου κεφαλαίου είναι, να καταφέρουν οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες τους, να παρέχουν στους χρήστες τις πληροφορίες που χρειάζονται με εύκολες και γρήγορες μεθόδους και παράλληλα, να ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες τους.

3.1 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΤΗΡΙΟΥ

Η βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης, Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίου Αθηνών, 2013), στεγάζεται στο κτήριο του Παλαιού Χημείου του Πανεπιστημίου, το οποίο εγκαινιάστηκε τον Ιανουάριο του 1890, από τον ιδρυτή Αναστάσιο Χρηστομάνο (1841-1906), ο οποίος υπήρξε και πρύτανης του Πανεπιστημίου. Στην αρχή της ίδρυσής του, στο συγκεκριμένο χώρο, πραγματοποιούνταν μαθήματα Φυσικής και Χημείας, για περισσότερο από εκατό χρόνια. Αξίζει να σημειωθεί ακόμη ότι, για την αρχιτεκτονική δομή του κτηρίου, ασχολήθηκαν σπουδαίοι καλλιτέχνες, στους οποίους οφείλεται και η ανακήρυξη του κτηρίου, ως μνημείο της Ιστορίας της Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης των Φυσικών Επιστημών στην Ελλάδα.

Αρχικά, το κτήριο ήταν διώροφο, με ημιυπόγειο, στο οποίο κιόλας λειτούργησε για πρώτη φορά πανεπιστημιακό οινοποιείο, αλλά το καλοκαίρι του 1911, λόγω εξωγενών παραγόντων και συγκεκριμένα μιας πυρκαγιάς, προκλήθηκαν σημαντικές καταστροφές και το μεγαλύτερο μέρος του κτηρίου κάηκε ολοσχερώς. Χρειάστηκε να περάσουν πέντε χρόνια, ώστε το έτος 1916, να αναστηλωθούν οι φθορές και να μπορέσουν να χτιστούν ακόμη δύο όροφοι, όπου στον πρώτο από αυτούς στεγάστηκε το Κεντρικό Αμφιθέατρο και στο δεύτερο πραγματοποιούνταν μαθήματα της Φαρμακευτικής Χημείας, καθώς με το πέρασμα του χρόνου, επεκτάθηκαν οι εκπαιδευτικές ανάγκες της σχολής. Αργότερα, στο κτήριο, στεγάστηκαν διάφορες εταιρείες, οργανισμοί και μουσεία και συγκεκριμένα,

το Εθνικό Χημείο, το Γενικό Χημείο του Κράτους, το Εθνικό Γραφείο Μέτρων και Σταθμών, η Θαλασσογραφική Εταιρεία, η Φυσιοδιφική Εταιρεία, η Γεωδαιτική Επιτροπή, ο Ραδιοφωνικός Σταθμός του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο Όμιλος Φίλων Ασυρμάτου, το Μουσείο Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας, όπως και το Βοτανικό Μουσείο.

Εξίσου σημαντικό θεωρείται το γεγονός ότι, το κτήριο στο οποίο στεγάζεται σήμερα η βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής, διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην Κατοχική Εποχή μέχρι την άνοδο της Δημοκρατίας, καθώς ο ραδιοφωνικός σταθμός του Πανεπιστημίου μετέφερε πρώτος τα νέα για την απελευθέρωση της Ελλάδας το 1944. Για το λόγο αυτό, έχει τοποθετηθεί τιμητική πινακίδα στην κεντρική είσοδο του κτηρίου. Επίσης, στο κτήριο του Παλαιού Χημείου αναπτύχθηκαν τα φοιτητικά κινήματα, τα οποία διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο σε διάφορες καταλήψεις, όπως αυτής της εξέγερσης του Πολυτεχνείου. Παρ' όλα αυτά, μετά από περίπου είκοσι χρόνια, τα εργαστήρια που στεγάζονταν μέχρι τότε στο κτήριο, μεταφέρθηκαν σε χώρους της Σχολής Θετικών Επιστημών κι έτσι, το κτήριο του Παλαιού Χημείου λειτούργησε, ως Μουσείο Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας (1996-2006). Αργότερα, στο κτήριο στεγάστηκαν παράλληλα, η Κεντρική Βιβλιοθήκη και το Κέντρο Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων του Πανεπιστημίου Αθηνών, ενώ κάποιοι από τους μουσειακούς χώρους χαρακτηρίστηκαν ως διατηρητέοι. Πλέον, στο συγκεκριμένο κτήριο λειτουργεί η Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής και παράλληλα, αναδεικνύονται διάφορα αντικείμενα του Μουσείου Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας.

3.1.1 Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Η ενιαία βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής, άρχισε να λειτουργεί το 2016, η οποία όμως δημιουργήθηκε από τα Νομικά Φροντιστήρια-Σπουδαστήρια, που αποτέλεσε και την εξέλιξή τους. Η ιδέα δημιουργίας μιας ενιαίας βιβλιοθήκης προήλθε από το γεγονός ότι, αυξήθηκαν οι ανάγκες και οι απαιτήσεις των σπουδαστών και εκπαιδευομένων και μέχρι πριν την δημιουργία της, οι συλλογές που κατείχε η βιβλιοθήκη δεν ήταν κατανεμημένες με τρόπο, ώστε να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να αναζητήσουν με ευκολία το υλικό που χρειαζόνταν, καθώς οι συλλογές ήταν διαιρεμένες σε πολλά και διαφορετικά μέρη. Αυτό συνέβαινε, διότι οι συλλογές που αφορούσαν τη Νομική Σχολή ήταν διασπασμένες σε όλες τις βιβλιοθήκες Νομικής του ΕΚΠΑ. Έτσι, η δημιουργία της υπάρχουσας βιβλιοθήκης, διευκόλυνε στην αναζήτηση των πληροφοριών και συλλογών, στην καλύτερη διαχείριση του υλικού, όπως είναι η ταξινόμηση, καταλογογράφηση, ευρετηρίαση, διατήρηση και συντήρηση, αλλά και στην προσθήκης νέων και καινοτόμων νομικών υπηρεσιών πληροφόρησης.

Αξίζει να σημειωθεί ακόμη ότι, η Νομική Σχολή ήταν μία από τις πρώτες σχολές που εντάθηκαν στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης, Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2013), το οποίο ιδρύθηκε τον Μάιο του 1837 και παράλληλα, το ίδιο έτος προστέθηκε και η πρώτη συλλογή νομικών βιβλίων. Αμέσως, άρχισαν να αναπτύσσονται οι συλλογές της βιβλιοθήκης, χάρη των δωρεών που πραγματοποιήθηκαν, από πολλούς καταξιωμένους

καθηγητές, οι οποίοι δίδασκαν στη Νομική Σχολή, αλλά και από δωρεές που πρόσφεραν άλλα πανεπιστήμια. Με το πέρασμα του χρόνου έως και σήμερα, η βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, κατάφερε να υλοποιεί τις επιθυμίες των ερευνητών, είτε αυτοί είναι σπουδαστές της Νομικής Σχολής, είτε καθηγητές, είτε απλά πολίτες οι οποίοι ενδιαφέρονται για το συγκεκριμένο επιστημονικό κλάδο και θέλουν να διευρύνουν τους γνωστικούς τους ορίζοντες. Το σημαντικότερο είναι ότι, μπορεί και παρέχει στους χρήστες εύκολη και ολοκληρωμένη πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες, οι οποίες υπάρχουν σε διάφορες μορφές, γεγονός το οποίο είναι αξιοσημείωτο, καθώς διανύεται ένας αιώνας, ο οποίος χαρακτηρίζεται από την τεχνολογική και κοινωνική πρόοδο. Γι' αυτό το λόγο, θεωρείται ότι είναι από τις πιο διακεκριμένες νομικές βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου, διότι περιλαμβάνει όλους τους κλάδους του αστικού και κοινού δικαίου.

3.1.2 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Είναι κοινά παραδεκτό ότι, οι συλλογές που περιλαμβάνονται στη Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής (Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης, Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2013), καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα ερευνητικών, εκπαιδευτικών και επιστημονικών αναγκών και πληροφοριών, γι' αυτό και θα μπορούσαν να συγκριθούν με τις συλλογές που υπάρχουν σε διάφορα καταξιωμένες βιβλιοθήκες της Ευρώπης. Επιπλέον, ο κανονισμός λειτουργίας της βιβλιοθήκης ακολουθεί τα διεθνή πρότυπα λειτουργίας και οργάνωσης των Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, η οποία όμως μπορεί και ανταπεξέρχεται στις ανάγκες των ερευνητών διαφόρων νομικών Ιδρυμάτων και Οργανισμών. Σήμερα η συλλογή της βιβλιοθήκης, περιλαμβάνει ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία, η οποία μάλιστα, υπολογίζεται περίπου στους 93.500 τόμους βιβλίων και 29.000 τόμους περιοδικών εκδόσεων, που αφορούν όλους τους κλάδους του Δικαίου. Στο σημείο αυτό, αξίζει να τονισθεί ότι, όλες οι συλλογές της βιβλιοθήκης, ανεξαρτήτως μορφής ή τύπου τεκμηρίου, έχουν καταχωριστεί στον ηλεκτρονικό κατάλογο των βιβλιοθηκών, που διαθέτει το ΕΚΠΑ, με όλες τις πληροφορίες και τα μεταδεδομένα που είναι απαραίτητα για την αναζήτηση τους, μέσω του διαδικτυακού τόπου των βιβλιοθηκών.

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, η ανάπτυξη της συλλογής επιτυγχάνεται κυρίως από τις δωρεές των καθηγητών, οι οποίοι δίδασκαν στο πανεπιστήμιο, ήδη από το έτος ίδρυσής της, αλλά και από μέλη ΔΕΠ της νομικής σχολής, είτε αυτά έχουν αποσυρθεί από το ίδρυμα, λόγω της περάτωσης των πανεπιστημιακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων τους, είτε είναι ιδιώτες. Αναμφίβολα, η βιβλιοθήκη διαθέτει και μεγάλο μέρος του προϋπολογισμού της, ώστε να ενισχύει σε τακτά χρονικά διαστήματα τις συλλογές της, με στόχο την ανάπτυξη του περιεχομένου, έχοντας τόσο, ως κριτήριο την ποιότητα του υλικού που θα προστεθεί, όσο και τις ανάγκες των χρηστών. Επιπροσθέτως, είναι απαραίτητο να υπογραμμισθεί ότι, οι συλλογές της βιβλιοθήκης, ενισχύουν και άλλες νομικές συλλογές Πανεπιστημίων, Συλλόγων και Οργανισμών, όπως είναι ο Συνήγορος του Πολίτη, ο οποίος καλύπτει όλους τους κλάδους του δικαίου, με σκοπό την υπεράσπιση των δικαιωμάτων του πολίτη.

Τέλος, η βιβλιοθήκη κατάφερε να προχωρήσει στη ψηφιοποίηση σημαντικού υλικού της συλλογής, συμπεριλαμβανομένων βιβλίων και περιοδικών, τα οποία έχουν προστεθεί από τα μέλη ΔΕΠ, αλλά και από έμπειρους επιστήμονες κατά τον 16^ο αιώνα, τα οποία είναι εξαιρετικής σημασίας, καθώς ικανοποιούν τις ανάγκες των επιστημονικών ερευνητών και ενισχύουν την διδασκαλία της νομικής σχολής. Βέβαια, η διαδικασία της ψηφιοποίησης, πραγματοποιήθηκε χάρη στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: “Ψηφιακή Σύγκλιση” του ΕΣΠΑ, το οποίο δραστηριοποιείται στον τομέα των ψηφιακών υπηρεσιών και προσπαθεί να παρέχει τη δυνατότητα της ανάπτυξης των υπηρεσιών αυτών ή της βελτίωσης των ήδη υπαρχουσών. Συμπληρωματικά, μεγάλο μέρος νομικών περιοδικών και συλλογικών έργων, έχει καταγραφεί σε δελτία και έχει ταξινομηθεί, βάσει ειδικών προτύπων.

3.1.3 ΔΩΡΕΕΣ - ΝΕΑ ΑΠΟΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Στη διαδικασία της αποδοχής των δωρεών στη Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει ο υπεύθυνος λειτουργίας της βιβλιοθήκης, σε συνεργασία με το Εφορευτικό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη τις ελλείψεις, που υπάρχουν στις συλλογές και στο υποστηρικτικό υλικό, ώστε να διαμορφωθεί το σχέδιο της ανάπτυξης συλλογής, με κριτήριο τις ανάγκες της βιβλιοθήκης και των χρηστών, το οποίο όμως θα μπορεί να υποστηρίζεται και από τις υπηρεσίες πληροφόρησης, που διαθέτει η νομική βιβλιοθήκη (Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης, Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2013). Αναλυτικότερα, εκτός από το κριτήριο των ελλείψεων του υλικού της βιβλιοθήκης, προκειμένου να γίνει αποδεκτή μία δωρεά, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην αξία του υλικού, το οποίο προορίζεται για δωρεά στη συγκεκριμένη βιβλιοθήκη, καθώς το υλικό που θα προστεθεί, θα πρέπει να βασίζεται στο παρελθόν, να ανταποκρίνεται στο παρόν, ώστε να έχει διαχρονική αξία στο μέλλον και να αποτελεί πρωτογενή πηγή, η οποία θα στηρίζεται στην εγκυρότητα των δεδομένων της, για να μπορεί να συμβάλλει στην έρευνα.

Επιπλέον, σημαντικό παράγοντα αποδοχής της δωρεάς είναι, η σύνδεση του περιεχομένου του οποιουδήποτε υλικού, με τις συλλογές και τον επιστημονικό κλάδο τον οποίο καλύπτει η νομική βιβλιοθήκη, ώστε να δημιουργείται μία άμεση σχέση και κατά κάποιο τρόπο αλληλεξάρτηση των συλλογών, που περιλαμβάνονται σε αυτή. Εξίσου πρωταρχικής σημασίας κρίνεται, η φυσική κατάσταση της δωρεάς, διότι το υλικό, ανάλογα με τη φυσική κατάσταση και το υπόστρωμα στο οποίο βρίσκεται, θα πρέπει να υπόκειται σε μία σειρά διαδικασιών διατήρησης και συντήρησης, ώστε να κρατάει εις το διηνεκές. Γι’ αυτό το λόγο, πριν γίνει δεκτή η δωρεά, πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα και για τη φυσική κατάσταση και τον έλεγχο διαθεσιμότητας του χώρου, στο οποίο θα εισαχθεί το νέο υλικό. Φυσικά, κριτήριο αποτελεί και το κόστος των συναφών εργασιών επεξεργασίας της δωρεάς, όπως είναι η συντήρηση ή ο τρόπος και τα μέσα αποθήκευσης που θα χρειαστούν.

Θα αποτελούσε παράλειψη να μην αναφερθούν ορισμένα νέα αποκτήματα της βιβλιοθήκης, που είναι: *Βιβλία Συγκριτικών Νομικών Σπουδών* (χρηματοδότηση ΠΜΣ Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο, Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών & Συγκριτικές Νομικές Σπουδές),

Βιβλία Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Συναλλαγών (χρηματοδότηση ΠΜΣ Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο, Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών & Συγκριτικές Νομικές Σπουδές), *Βιβλία Δικαίου Περιβάλλοντος* (χρηματοδότηση ΠΜΣ Δημόσιο Δίκαιο-Δημόσιες Πολιτικές), *Βιβλία Εγκληματολογίας* (χρηματοδότηση ΠΜΣ Ποινικές Επιστήμες), *Βιβλία Ναυτικού* (χρηματοδότηση ΠΜΣ Εμπορικό Δίκαιο), *Βιβλία Εμπορικού Δικαίου* (χρηματοδότηση ΠΜΣ Εμπορικό Δίκαιο), *Βιβλία Δημοσίου Δικαίου* (χρηματοδότηση ΠΜΣ Δημόσιο Δίκαιο), *Βιβλία Αστικού Δικαίου* (χρηματοδότηση ΠΜΣ Αστικό Δίκαιο).

3.1.4 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Οι υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, μπορούν να χρησιμοποιούνται από τους σπουδαστές του πανεπιστημίου, αλλά και από σπουδαστές διαφορετικών ΑΕΙ, ΑΤΕΙ και Ερευνητικών Κέντρων, καθώς και από τους πολίτες, οι οποίοι επιθυμούν να επισκεφτούν την εν λόγω βιβλιοθήκη, για να διεκπεραιώσουν την ερευνητική τους διαδικασία (Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης, Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίου Αθηνών, 2013). Όλες οι κατηγορίες χρηστών, έχουν το δικαίωμα χρήσης των υπηρεσιών, εφόσον τηρούν τις διατάξεις του κανονισμού της βιβλιοθήκης. Επιπροσθέτως, για την χρήση των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης, είναι απαραίτητη η ακαδημαϊκή ή η αστυνομική ταυτότητα των χρηστών. Φυσικά, τα προσωπικά δεδομένα των χρηστών της βιβλιοθήκης, προστατεύονται σύμφωνα με τον νόμο Ν. 2472/1997, με τις μέχρι σήμερα τροποποιήσεις και αποφάσεις της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

Οι ενδιαφερόμενοι, επιτρέπεται να έχουν πρόσβαση στις συλλογές της βιβλιοθήκης, τηρώντας τον κανονισμό, οι οποίες μάλιστα διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες και αυτές είναι: η *συλλογή ανοικτής πρόσβασης*, στην οποία περιλαμβάνονται διάφορα βιβλία, τιμητικοί τόμοι, περιοδικά και μονογραφίες, σε οποιαδήποτε μορφή, η *συλλογή περιορισμένης πρόσβασης*, στην οποία ανήκουν εξαιρετικής σημασίας εκδόσεις, οι οποίες είναι αποθηκευμένες σε έναν ειδικά διαμορφωμένο χώρο και μπορεί κάποιος να τον επισκεφτεί, μετά από συνεννόηση και άδεια εισόδου, από τη Γραμματεία της Βιβλιοθήκης, ωστόσο ο χρόνος περιήγησης και αναζήτησης είναι περιορισμένος. Επίσης, στην ειδική αυτή κατηγορία, ανήκει και το αρχείο περιοδικών, στο οποίο ισχύουν οι ίδιοι περιορισμοί εισόδου και παραμονής. Επόμενη κατηγορία αποτελεί, η *συλλογή κλειστής πρόσβασης*, η οποία δεν έχει τοποθετηθεί στο συγκεκριμένο κτήριο, κυρίως για λόγους εξοικονόμησης χώρου, καθώς περιλαμβάνονται πολλά αντίτυπα του υλικού της βιβλιοθήκης, όπως και εκδόσεις παρελθοντικών ετών. Τέλος, υπάρχουν και οι *ψηφιακές ή Online συλλογές*, στις οποίες περιλαμβάνεται το υλικό, που έχει καταχωρισθεί στο ψηφιακό αποθετήριο ΠΕΡΓΑΜΟΣ, όπως και άλλες βάσεις δεδομένων.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΥΛΙΚΟΥ

Σε ό, τι αφορά τον κανονισμό για την κυκλοφορία του υλικού, αξίζει να τονισθεί ότι, τα βιβλία, τα περιοδικά και γενικότερα το υλικό, που παρέχει η βιβλιοθήκη προς τους χρήστες για την προσωπική τους έρευνα, απαγορεύεται να εκτυπώνεται και να αποθηκεύεται, καθώς επίσης, δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιείται το υλικό αυτό, για εμπορικούς σκοπούς (Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης, Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2013). Ωστόσο, η βιβλιοθήκη φροντίζει να ανταποκρίνεται σε όλες τις ανάγκες των φοιτητών και των διδασκόντων, γι' αυτό το λόγο υπάρχει η δυνατότητα του δανεισμού, για ένα εύλογο χρονικό διάστημα, ώστε να μπορεί ολόκληρη η ακαδημαϊκή κοινότητα, να υποστηρίζεται από το υλικό της βιβλιοθήκης, με σκοπό να διευκολύνεται η εκπαιδευτική και ερευνητική διαδικασία. Η διαδικασία αυτή, γίνεται και με την παροχή αντιτύπων στους ενδιαφερόμενους χρήστες, γι' αυτό και υπάρχει μία διαδικασία χρέωσης/ξεχρέωσης του υλικού που έχουν δανειστεί οι χρήστες.

Οπωσδήποτε, αναγκαία κρίνεται η έκδοση κάρτας μέλους στη βιβλιοθήκη, προκειμένου να γίνει δεκτή και να ολοκληρωθεί η διαδικασία του δανεισμού. Στο σημείο αυτό, να αναφερθεί το γεγονός ότι, δεν υπόκεινται όλα τα τεκμήρια της βιβλιοθήκης προς δανεισμό, καθώς ορισμένα βιβλία έχουν χαρακτηριστεί, ως μη δανειζόμενα. Να σημειωθεί ότι, ο χρήστης μπορεί να προβεί και στην αναπαραγωγή φωτοαντιγράφων, μόνο εντός των εγκαταστάσεων της βιβλιοθήκης. Φυσικά, υπάρχουν και διατάξεις, οι οποίες αφορούν τον κανονισμό που ισχύει για τις επιστροφές των τεκμηρίων και συγκεκριμένα, ο χρήστης που έχει προμηθευτεί το υλικό, οφείλει να το επιστρέψει μισή ώρα τουλάχιστον πριν το κλείσιμο της βιβλιοθήκης, ενώ η καθυστέρηση επιστροφής, αφαιρεί από το χρήστη το δικαίωμα να δανεισθεί οποιοδήποτε υλικό για επτά ημέρες.

Επιπλέον, στον κανονισμό της βιβλιοθήκης, που αφορά και την κυκλοφορία του υλικού προς τους φοιτητές, αλλά και τη χρήση των υπηρεσιών και εγκαταστάσεων της, περιλαμβάνεται και η παραγγελία άρθρων επιστημονικών περιοδικών, αλλά το πιο σημαντικό απ' όλα είναι ότι, λαμβάνει μέριμνα για τους φοιτητές με ειδικές ανάγκες. Αυτό σημαίνει ότι, προσπαθεί να διευκολύνει, τόσο την πρόσβασή τους στο χώρο της βιβλιοθήκης, δηλαδή να βελτιώσει την υποδομή των εσωτερικών χώρων, ώστε να μπορούν να κινηθούν με ασφάλεια, όσο και την παροχή των υπηρεσιών που διαθέτει, με απώτερο σκοπό την υποδομή περισσότερων υπηρεσιών, οι οποίες θα βοηθήσουν τους φοιτητές με περιορισμένη ή καθόλου όραση, ακοή, κινητικότητα και άλλου είδους αναπηρία. Για τη συγκεκριμένη κατηγορία χρηστών, το Πανεπιστήμιο του ΕΚΠΑ, συνεργάζεται με τη Μονάδα Προσβασιμότητας για φοιτητές με αναπηρία, προκειμένου να ικανοποιήσουν τις ανάγκες όλων των φοιτητών. Ταυτόχρονα, στον κανονισμό περιλαμβάνονται εκτός των δωρεών και της ανάπτυξης συλλογών, οι ξεναγήσεις στο χώρο της βιβλιοθήκης, η υποστήριξη των μεταπτυχιακών και διδακτορικών διατριβών, αλλά και η εκπαίδευση των χρηστών.

ΧΡΗΣΗ ΥΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Η βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών έχει θεσπίσει ορισμένους κανόνες, οι οποίοι οφείλουν να ακολουθούνται από όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, ώστε να επιτυγχάνεται η εύρυθμη λειτουργία

της βιβλιοθήκης, στοχεύοντας παράλληλα, στην ανάπτυξη της συνεργασίας και της επικοινωνίας, μεταξύ των χρηστών και του προσωπικού (Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης, Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2013). Αυτοί οι κανόνες αφορούν τη συμπεριφορά του ανθρώπινου δυναμικού και των χρηστών της βιβλιοθήκης και είναι:

Γενικοί Κανόνες

- ✓ Όλοι οι χρήστες, έχουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τις διατάξεις του κανονισμού και να υπακούν στις παρατηρήσεις του προσωπικού της βιβλιοθήκης.
- ✓ Όλοι οι χρήστες, οφείλουν να έχουν μαζί τους, την αστυνομική ή φοιτητική ταυτότητα, ώστε να μπορέσουν να εισέλθουν στη βιβλιοθήκη και να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες της. Αφού εισέλθουν, υποχρεούνται να λάβουν το ειδικό κλειδί, που αντιστοιχεί σε κάθε ερμάριο και να τοποθετήσουν σε αυτό, όλα τα προσωπικά τους αντικείμενα. Την στιγμή της αποχώρησης τους από τη βιβλιοθήκη, έχουν χρέος να πάρουν όλα τα προσωπικά τους αντικείμενα, να παραδώσουν το κλειδί που έλαβαν για τα ερμάρια και να λάβουν πίσω την ταυτότητά τους.
- ✓ Όλοι όσοι βρίσκονται στο κτήριο, έχουν υποχρέωση να τηρούν ησυχία, ώστε να επιτυγχάνεται η εύρυθμη λειτουργία της βιβλιοθήκης, με σκοπό να μπορούν όλοι οι χρήστες να αναζητούν και να μελετούν ανενόχλητοι.
- ✓ Το υλικό, το οποίο θα χρησιμοποιηθεί από τους χρήστες, δεν επιτρέπεται να το επιστρέφουν οι ίδιοι στη τοποθεσία, όπου βρισκόταν. Η εργασία της επανατοποθέτησης του υλικού, είναι υποχρέωση του προσωπικού της βιβλιοθήκης.
- ✓ Κανένας δεν έχει το δικαίωμα καταστροφής των τεκμηρίων και του τεχνολογικού εξοπλισμού της βιβλιοθήκης, ειδικά η φθορά που θα προκληθεί, θα πρέπει να αντικατασταθεί και όποιος έχει καταστρέψει υλικό, υποχρεούται να αναλάβει ο ίδιος το κόστος της υποκατάστασης.
- ✓ Κρίνεται απαραίτητη, η αποφυγή κινητών τηλεφώνων ή άλλων αντικειμένων, τα οποία μπορούν να προκαλέσουν θόρυβο και να αποσπάσουν την προσοχή των ερευνητών.
- ✓ Για την παραμονή στο κτήριο, δεν επιτρέπεται η κατανάλωση τροφίμων και ποτών, εκτός του νερού. Ο καφές επιτρέπεται μόνο στον εξωτερικό χώρο της βιβλιοθήκης και στο αναγνωστήριο του δεύτερου ορόφου. Ωστόσο, οι χρήστες μπορούν να ξεκουραστούν και να τραφούν, είτε στον εξωτερικό χώρο, είτε στον πρώτο όροφο, όπου υπάρχει ένας κατάλληλα διαμορφωμένος χώρος, τηρώντας πάντοτε τους κανόνες ησυχίας και καθαριότητας.
- ✓ Στο κτήριο της βιβλιοθήκης, υπάρχουν ειδικοί κάδοι ανακύκλωσης και απορριμμάτων και παρακαλείται, όλοι οι χρήστες να φροντίζουν για την καθαριότητα.
- ✓ Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στα αντικείμενα, που κατέχουν οι χρήστες, καθώς υπάρχει περίπτωση ορισμένα αντικείμενα, να είναι εύφλεκτα και να προκαλέσουν

καταστροφές στον τεχνολογικό εξοπλισμό, που διαθέτει η βιβλιοθήκη, αλλά και σε ολόκληρο το κτήριο.

- ✓ Οι χρήστες έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν τη γνώμη τους, σχετικά με τη λειτουργία και την οργάνωση της βιβλιοθήκης, όπως και των αναγκών που ενδέχεται να μην υποστηρίζονται από τις υπηρεσίες της, καθώς και να παραχωρήσουν τις τυχόν προτάσεις, που μπορεί να έχουν, ώστε να βελτιωθούν αυτές οι υπηρεσίες. Γι' αυτό το σκοπό, μπορούν να απευθυνθούν στο Γραφείο Εξυπηρέτησης και Πληροφόρησης του ισογείου ή να αποστείλουν ηλεκτρονικό μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, που διαθέτει η βιβλιοθήκη της νομικής σχολής. Εκτός των παραπάνω, διαμορφώνονται ειδικά ερωτηματολόγια, για αυτούς τους λόγους, σε τακτά χρονικά διαστήματα, από τη βιβλιοθήκη.
- ✓ Το κάπνισμα απαγορεύεται σε όλους τους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους της βιβλιοθήκης.
- ✓ Η ασφάλεια και η κατάλληλη συμπεριφορά των παιδιών, τα οποία συνοδεύονται από ενήλικους, δεν είναι αρμοδιότητα του ανθρώπινου δυναμικού της βιβλιοθήκης, αλλά των υπευθύνων που τα συνοδεύουν.
- ✓ Οι οδηγίες που δίνονται από το προσωπικό της βιβλιοθήκης, σε περίπτωση πυρκαγιάς, σεισμού ή άλλου σοβαρού κινδύνου, οφείλουν να ακολουθούνται από όλους τους χρήστες.
- ✓ Όλες οι συλλογές, τα έγγραφα, αλλά και τα διάφορα τεκμήρια της βιβλιοθήκης επιβλέπονται από συστήματα ασφαλείας.
- ✓ Οι παραπάνω κανόνες, εγκρίθηκαν από το Εφορευτικό Συμβούλιο της βιβλιοθήκης, οι οποίοι ισχύουν έως σήμερα.

3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Στην προηγούμενη ενότητα, έγινε μία παρουσίαση της βιβλιοθήκης της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Σε αυτήν την περιγραφή, αναφέρθηκε το ιστορικό, η οργάνωση συλλογής, οι δωρεές, τα νέα αποκτήματα και οι κανόνες που πρέπει να εφαρμόζονται κατά την είσοδο, παραμονή και έξοδο των χρηστών και του προσωπικού από τη βιβλιοθήκη. Οποσδήποτε, η βιβλιοθήκη προσφέρει κάποιες υπηρεσίες, οι οποίες θα παρατεθούν στη συνέχεια, προκειμένου να αναλυθεί σε αυτό το στάδιο, ποια είναι η σημασία και η συμβολή της ανάπτυξης περιβάλλοντος σε μια βιβλιοθήκη, ποιος είναι ο σκοπός και ποια τα αποτελέσματα που προκύπτουν από αυτή τη διαδικασία. Σημειωτέον ότι, η συγκεκριμένη βιβλιοθήκη, εκτός του ότι είναι μία ειδική βιβλιοθήκη, καθώς προσφέρει και διαχειρίζεται νομικές πληροφορίες, είναι παράλληλα μία βιβλιοθήκη, η οποία υπάγεται στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, δηλαδή είναι μία ακαδημαϊκή νομική βιβλιοθήκη. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο λοιπόν, λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες, τις ελλείψεις και τις ανάγκες των χρηστών, θα μελετηθεί η ανάπτυξη περιβάλλοντος των βιβλιοθηκών, με απώτερο σκοπό τη παρουσίαση και διερεύνηση του οργανογράμματος της.

Αρχικά, εκείνο που προέχει, είναι να επισημανθεί το γεγονός ότι, όλες οι εργασίες και οι υπηρεσίες, που προσφέρει οποιαδήποτε βιβλιοθήκη, υπόκεινται στην ευθύνη του ανθρώπινου δυναμικού, που την στελεχώνει. Για παράδειγμα, οι διαδικασίες της ανάπτυξης και της διαχείρισης συλλογών βιβλιοθηκών, η δυνατότητα παροχής τεχνολογιών και υπηρεσιών πληροφόρησης, η καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των χρηστών, είναι διαδικασίες, οι οποίες διενεργούνται από το υπαλληλικό προσωπικό των βιβλιοθηκών. Στη συγκεκριμένη μελέτη περίπτωσης, που αφορά την ανάπτυξη περιβάλλοντος σε ακαδημαϊκή νομική βιβλιοθήκη, είναι προφανές ότι, το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί το σημαντικότερο παράγοντα επιτυχίας των στόχων του μητρικού οργανισμού, ο οποίος θα πρέπει να υποστηρίζεται από καινοτόμες παροχές υπηρεσιών. Επομένως, πρωταρχικός σκοπός της βιβλιοθήκης της νομικής σχολής του ΕΚΠΑ, αλλά και όλων των βιβλιοθηκών, οφείλει να είναι η ανάπτυξη ενός δυναμικού περιβάλλοντος εργασίας και η ανάπτυξη μιας οργανωτικής δομής, η οποία αποτελεί ταυτόχρονα, ένα είδος στρατηγικού σχεδιασμού, καθώς στοχεύει στην πρόοδο των βιβλιοθηκών, μέσω της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού.

Η βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, λόγω του ότι είναι μία ακαδημαϊκή νομική βιβλιοθήκη, επηρεάζεται συχνότερα από τις μεταβολές, που προκύπτουν από το εκπαιδευτικό, τεχνολογικό, οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό περιβάλλον (Nawe, 2003), σε σχέση με άλλες βιβλιοθήκες. Ειδικότερα, πρέπει να προσαρμόζεται γρήγορα σε αυτές τις εξελίξεις, οι οποίες προβάλλουν νέες και πιο απαιτητικές προκλήσεις στο περιβάλλον των βιβλιοθηκών, όπως είναι οι αυξημένες προσδοκίες των χρηστών, λόγω της τεχνολογικής προόδου. Αυτό σημαίνει αυξανόμενο κόστος, ικανοποιητικότερη παροχή υπηρεσιών και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, προκειμένου να ανταπεξέλθουν οι βιβλιοθήκες στο ανταγωνιστικό περιβάλλον της πληροφόρησης. Η ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος (Χυτήρης, 2013), με σημαντικότερο το στάδιο της ανάπτυξης του εργατικού δυναμικού, σε συνδυασμό με την ανάλυση του εσωτερικού περιβάλλοντος, δηλαδή την ανάλυση των θέσεων εργασίας και την περιγραφή των προσόντων και καθηκόντων του ανθρώπινου δυναμικού, αποτελούν τις πρώτες ενέργειες, που πρέπει να πραγματοποιηθούν από τα στελέχη της βιβλιοθήκης.

Αδιαμφισβήτητα, η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού στις βιβλιοθήκες, προάγει την αποτελεσματικότητα των στόχων του οργανισμού, καθώς αποτυπώνονται με σαφή τρόπο οι ικανότητες, οι δεξιότητες, οι γνώσεις και τα καθήκοντα των εργαζομένων στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδιασμού. Καθότι, οι βιβλιοθήκες του 21^{ου} αιώνα (Mcnicol, 2005), κατέχουν μία διαφορετική θέση, ως προς την ανάδειξη του πολιτισμού, κρίνεται απαραίτητη η συμβολή του ανθρώπινου δυναμικού, ώστε να μπορεί η βιβλιοθήκη, να λειτουργεί με βέλτιστο τρόπο και να εξυπηρετεί τις ανάγκες των χρηστών. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι, το ποσοστό των δυνητικών υποψηφίων, που επιθυμεί να εργαστεί σε μια βιβλιοθήκη, μπορεί να μεγάλο, γι' αυτό το λόγο δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην επιλογή των υποψηφίων, λαμβάνοντας υπόψη τις ήδη υπάρχουσες γνώσεις και ικανότητες, έχοντας ως κατευθυντήριο άξονα, την δυνατότητα ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων, όπως και την ενίσχυση των υπαρχουσών. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, δηλαδή της ανάπτυξης περιβάλλοντος σε μία ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη, κύριοι υποψήφιοι είναι οι βιβλιοθηκονόμοι και επιστήμονες της πληροφόρησης, καθώς και οι εκπαιδευτικοί νομικών σχολών, αφού πρόκειται για μία ακαδημαϊκή νομική βιβλιοθήκη.

Το πιο σημαντικό από όλα είναι ότι, η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού των βιβλιοθηκών, θα πρέπει να συμβαδίζει με την ανάπτυξη του στρατηγικού σχεδιασμού, η οποία σχετίζεται με την επιχειρησιακή στρατηγική, που θα ακολουθήσει η βιβλιοθήκη, η οποία πρέπει να οργανωθεί έτσι ώστε, να αξιοποιούνται οι γνώσεις και οι ικανότητες των εργαζομένων. Πρώτα απ' όλα, αυτό που οφείλει να κάνει η διεύθυνση της βιβλιοθήκης, προκειμένου να ενισχύσει το ανθρώπινο προσωπικό, με σκοπό να επιτευχθούν οι στόχοι του στρατηγικού σχεδιασμού είναι, η ανάλυση των θέσεων εργασίας. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η ανάλυση θέσεων εργασίας, είναι μία από τις λειτουργικές διαδικασίες της διοίκησης ανθρωπίνων πόρων, ώστε να καταφέρουν οι εργαζόμενοι, να ανταποκριθούν με επιτυχία στο έργο τους. Η συγκεκριμένη διαδικασία, αφορά την συγκέντρωση πληροφοριών (Χυτήρης, 2013), οι οποίες βοηθούν την διεύθυνση της βιβλιοθήκης, να κατηγοριοποιήσει τις θέσεις εργασίας, βάσει των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων, που αρμόζουν σε κάθε μία από αυτές, λαμβάνοντας υπόψη τις γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες του δυνητικού υποψηφίου, αναγνωρίζοντας παράλληλα τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, που προκύπτουν από τις συνθήκες του εργασιακού και φυσικού περιβάλλοντος.

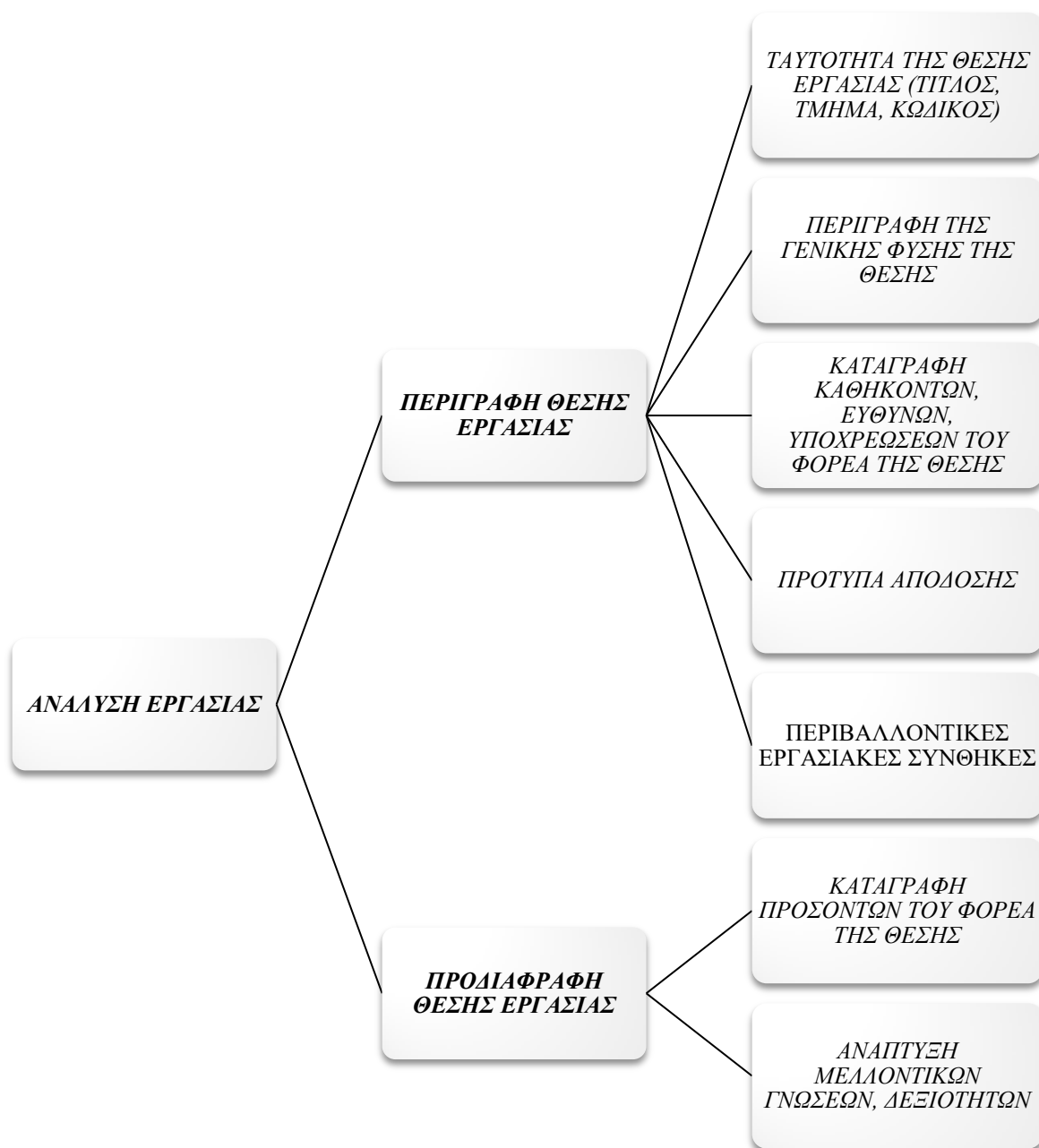
3.2.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η διαδικασία της ανάλυσης εργασίας, περιλαμβάνει δύο ενέργειες, που είναι η περιγραφή και η προδιαγραφή της θέσης. Αναλυτικότερα, η περιγραφή της θέσης εργασίας σε οποιονδήποτε οργανισμό, επικεντρώνεται στον προσδιορισμό των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων, που θα πρέπει να αναλάβει ο υπεύθυνος μιας συγκεκριμένης θέσης εργασίας, ενώ η προδιαγραφή της θέσης, δρα συμπληρωματικά σε αυτό, καθώς αναλύονται τα απαραίτητα χαρακτηριστικά, που οφείλει να κατέχει ο φορέας της θέσης, όπως είναι οι γνώσεις, οι ικανότητες και οι δεξιότητες, που δεν πρέπει να περιορίζονται μόνο σε ό, τι αφορά την δική του θέση εργασίας, αλλά θα πρέπει να ενημερώνεται και να εκπαιδεύεται συνεχώς, με σκοπό να κυριαρχεί η αλληλοβοήθεια μεταξύ όλων των θέσεων (Mathis, 2004). Για παράδειγμα, στο ανθρώπινο δυναμικό των βιβλιοθηκών, όπου είναι απαραίτητοι οι βιβλιοθηκονόμοι, οι αρχειονόμοι, αλλά και γενικότερα οι επιστήμονες της πληροφόρησης, όπως είναι και οι πληροφορικοί, κρίνεται αναγκαίο να ενημερώνονται όλοι για τις νέες τάσεις, που εφαρμόζονται στον τομέα της τεχνολογίας, όπως επίσης και οι βιβλιοθηκονόμοι οφείλουν, να γνωρίζουν τις αρχειονομικές εργασίες και το αντίστροφο, που είναι απαραίτητες σε μία βιβλιοθήκη, ώστε να επιτυγχάνονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, οι στόχοι του στρατηγικού σχεδιασμού της βιβλιοθήκης.

Επιπροσθέτως, τα βασικά στοιχεία, που πρέπει να περιλαμβάνονται στην περιγραφή θέσης εργασίας είναι οπωσδήποτε, ο τίτλος της εργασίας (Pennell, 2010), για παράδειγμα αν πρόκειται για την βιβλιοθήκη της νομικής σχολής του ΕΚΠΑ, ένας τίτλος για θέση εργασίας θα μπορούσε να είναι, η θέση του βιβλιοθηκονόμου. Εκτός από τον τίτλο, πρέπει να έχουν καταγραφεί τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης θέσης, ώστε να προσελκύονται άτομα, τα οποία κατέχουν τις γνώσεις και τις ικανότητες που απαιτούνται, αλλά και άτομα τα οποία θα είναι ευέλικτα, ως προς αυτά τα

χαρακτηριστικά, καθώς κρίνεται αναγκαία η συνεχής εκπαίδευση και ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων από το ανθρώπινο δυναμικό. Φυσικά, η διεύθυνση της οποιαδήποτε υπηρεσίας πληροφόρησης, οφείλει να γνωστοποιεί και να συμπεριλαμβάνει στην περιγραφή της θέσης, τις συνθήκες που επικρατούν στο περιβάλλον εργασίας, ακόμη κι αν είναι δεδομένο ότι, το εξωτερικό, εσωτερικό και φυσικό περιβάλλον των υπηρεσιών πληροφόρησης, υπόκειται σε συνεχείς αλλαγές, γι' αυτό και ο χώρος εργασίας θα πρέπει να προσαρμόζεται στα νέα και μεταβαλλόμενα δεδομένα (βλ. Διάγραμμα 5.). Με αυτά τα δεδομένα λοιπόν, γίνονται ευκολότερα αντιληπτές οι ευθύνες, που έχει να αναλάβει ο υποψήφιος της συγκεκριμένης θέσης.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.
ΣΤΑΔΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Εκείνο που αξίζει να τονισθεί σε αυτό το σημείο είναι ότι, παρατηρείται η τάση, να συμπεριλαμβάνονται στην περιγραφή των θέσεων εργασίας, πιο ευέλικτα ζητούμενα, δηλαδή ορισμένες περιγραφές στοχεύουν στην ανάδειξη του ρόλου των υπεύθυνων (Joinson, 2001), των θέσεων εργασίας και δεν επικεντρώνονται τόσο στις δεξιότητες. Αυτό συμβαίνει διότι, οι σύγχρονες βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης, φροντίζουν μέσω εκπαιδευτικών και άλλων προγραμμάτων, για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, που στελεχώνει αυτές τις υπηρεσίες. Στην

περίπτωση αυτή, θεωρείται ότι η περιγραφή των ρόλων, που οφείλει να αναλάβει ο υπεύθυνος μιας συγκεκριμένης θέσης, προσφέρει στη διεύθυνση της υπηρεσίας, τη δυνατότητα ευελιξίας, ως προς την εναλλαγή των εργασιών και αυτή η δυνατότητα θεωρείται αρκετά σημαντική, καθώς έχει διαπιστωθεί ότι, ο στρατηγικός σχεδιασμός καθίσταται πιο αποτελεσματικός. Η συγκεκριμένη στρατηγική, έχει ευεργετήσει αρκετές υπηρεσίες πληροφόρησης, διότι παρέχει μία οργανωτική ευελιξία στον τρόπο και στις μεθόδους στελέχωσης. Εξάλλου, η ευελιξία θα πρέπει να είναι προσόν όλων των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης του 21^{ου} αιώνα, καθώς τη σημερινή εποχή, οι προσδοκίες των χρηστών πολλαπλασιάζονται και οι μεταβαλλόμενες ανάγκες τους, οφείλουν να ικανοποιηθούν από το ανθρώπινο δυναμικό αυτών των υπηρεσιών.

Εκτός των παραπάνω, κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικό να σημειωθεί ότι, η ανάλυση των θέσεων εργασίας, σχετίζεται άμεσα με τον προγραμματισμό των ανθρωπίνων πόρων, καθώς προσδιορίζονται ταυτόχρονα και οι ανάγκες των θέσεων εργασίας, που θα προκύψουν στο μέλλον, αλλά και με άλλες στρατηγικές και λειτουργικές ενέργειες της διοίκησης ανθρωπίνων πόρων (βλ. διάγραμμα Ωστόσο, εξίσου βαρύνουσας σημασίας είναι η προσέλκυση και η επιλογή των υποψηφίων (Proctor, 1982), που θα στελεχώσουν το ανθρώπινο δυναμικό των υπηρεσιών πληροφόρησης, διότι η επιτυχία και η αποδοτικότητα μιας βιβλιοθήκης ή άλλης υπηρεσίας πληροφόρησης, εξαρτάται από την αποτελεσματικότητα των εργαζομένων. Αδιαμφισβήτητα, η λειτουργία και η ανάπτυξη μιας βιβλιοθήκης και πόσο μάλλον, μιας ακαδημαϊκής νομικής βιβλιοθήκης, που είναι και η μελέτη περίπτωσης της υπάρχουσας εργασίας, βασίζεται στο υλικό το οποίο αποτελεί τις συλλογές και στις υπηρεσίες που μπορεί αυτή να προσφέρει, αλλά δεν θα μπορούσε μια βιβλιοθήκη να είναι αποδοτική και να ικανοποιεί τις ανάγκες των χρηστών, εάν η διεύθυνση δεν επικεντρωνόταν στην κατάλληλη προσέλκυση και επιλογή των υποψηφίων εργαζομένων. Γι' αυτό το λόγο, οι θέσεις εργασίας, θα πρέπει να καλύπτονται από ικανούς ανθρώπους. Βέβαια, οι νέοι υπάλληλοι οφείλουν να προσαρμόζουν τις γνώσεις και τις ικανότητές τους, στο όραμα και την αποστολή οποιασδήποτε υπηρεσίας. Από την άλλη μεριά, η υπηρεσία οφείλει να γνωστοποιεί κατά την προσέλκυση υποψηφίων, τους στόχους αλλά και τους εξωτερικούς παράγοντες, οι οποίοι ενδέχεται να επηρεάσουν τον τρόπο λειτουργίας της.

Αφού λοιπόν, ολοκληρωθούν οι διαδικασίες της προσέλκυσης και επιλογής των υποψηφίων, η διεύθυνση της βιβλιοθήκης είναι υπεύθυνη για την πρόσληψη τους, η οποία θα πρέπει να βασίζεται στην κατάλληλη επιλογή των εργαζομένων, οι οποίοι θα πληρούν τα προσόντα και τις απαραίτητες γνώσεις της εκάστοτε θέσης. Ωστόσο, η διεύθυνση έχει χρέος, να λάβει υπόψη τις ανάγκες ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού (Proctor, 1982), που θα στελεχώσει τη βιβλιοθήκη, ώστε να προβεί στην πρόσληψη των πιο χρήσιμων επαγγελματιών, για την ανάπτυξη και λειτουργία της βιβλιοθήκης. Γι' αυτούς τους λόγους, η διαδικασία της ανάλυσης θέσεων εργασίας, συνδέεται άμεσα με την ανάπτυξη του περιβάλλοντος των βιβλιοθηκών, καθώς η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού προσφέρει νέες δυνατότητες και ευκαιρίες, τόσο στους ίδιους τους εργαζομένους, όσο και στις ανάγκες της βιβλιοθήκης, οι οποίες αφορούν είτε το παρόν, είτε το μέλλον της. Με άλλα λόγια, η ανάπτυξη μιας βιβλιοθήκης, απαιτεί την εσωτερική και εξωτερική αλλαγή του περιβάλλοντος, οι οποίες σχετίζονται με τις ατομικές και οργανωτικές αλλαγές, που οφείλει να πραγματοποιήσει η διοίκηση της βιβλιοθήκης, με

σκοπό η ανάπτυξη του περιβάλλοντος, να συμβαδίζει με την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, η οποία θα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της βιβλιοθήκης ή της υπηρεσίας.

Επιπλέον, η βασική αρχή της ανάπτυξης περιβάλλοντος στις βιβλιοθήκες, θα πρέπει να στηρίζεται στην παροχή ευκαιριών απέναντι στο ανθρώπινο δυναμικό, καθότι οι ικανότητες και δεξιότητες τους, οφείλουν να αναγνωρίζονται από τη διοίκηση και παράλληλα, να αναπτύσσονται νέα προσόντα, μέσω της εκπαίδευσης και ανάπτυξης των ανθρωπίνων πόρων. Είναι καθήκον της διοίκησης, να αναπτύσσει εκπαιδευτικά προγράμματα (Χυτήρης, 2013), τα οποία προάγουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες των εργαζομένων, αλλά και τις συμπεριφορές, οι οποίες θα φανούν ευεργετικές, ως προς την αποτελεσματικότητα των ρόλων της θέσης, που θα αναλάβουν. Από την άλλη μεριά, η ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων, στοχεύει σε μια διαδικασία απόκτησης γνώσεων και ανάπτυξης της προσωπικότητας του ανθρώπινου δυναμικού, με προτεραιότητα να αναπτυχθούν οι ίδιοι εργαζόμενοι, ως προσωπικότητες, για να καταφέρουν στο μέλλον, να ανταποκριθούν σε ένα ευρύ φάσμα απαιτήσεων της εργασίας τους. Οι συγκεκριμένες στρατηγικές, αφορούν όλα τα στελέχη, ανεξαρτήτως θέσης εργασίας ή θέσης στην ιεραρχική δομή του οργανογράμματος της βιβλιοθήκης, με σκοπό να μπορούν όλοι οι εργαζόμενοι, να πάρουν πρωτοβουλίες και να είναι σε θέση να επιλύσουν τυχόν προβλήματα, που θα δημιουργηθούν σε οποιονδήποτε τομέα. Συνεπάγεται λοιπόν ότι, μια πολιτική ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού, συνιστά την πρωταρχική διαδικασία ανάπτυξης του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, καθώς κατοχυρώνονται οι κατάλληλοι πλέον εργαζόμενοι στις νέες, αλλά και υπάρχουσες θέσεις εργασίας, αυξάνοντας παράλληλα το ποσοστό επίτευξης των στρατηγικών στόχων της υπηρεσίας.

3.2.2 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΤΗ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Είναι κοινά παραδεκτό ότι, η διαδικασία της ανάλυσης θέσεων εργασίας και η διαδικασία της οργάνωσης των στελεχών και της διεύθυνσης ανθρωπίνων πόρων, αποτελούν τα δύο βασικότερα βήματα της ανάπτυξης περιβάλλοντος στις βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης. Προκειμένου να ανταπεξέλθει μία υπηρεσία στο μεταβαλλόμενο αυτό περιβάλλον, απαιτείται η κατάλληλη διαχείριση και οργάνωση σε όλους τους τομείς λειτουργίας της, η οποία συνεπάγεται οργάνωση της διεύθυνσης και των υπόλοιπων στελεχών, που αποτελούν το ανθρώπινο δυναμικό της υπηρεσίας. Η συγκεκριμένη στρατηγική, πρέπει να προσαρμόζεται στους στόχους, που έχει θέσει η οποιαδήποτε βιβλιοθήκη ή υπηρεσία πληροφόρησης, σε συνδυασμό με τις ανάγκες του μητρικού οργανισμού ή ιδρύματος, που υπάγεται. Στην περίπτωση της παρούσας μελέτης, που πρόκειται για την ακαδημαϊκή νομική βιβλιοθήκη του ΕΚΠΑ, διαπιστώνεται αμέσως ότι, η βιβλιοθήκη οφείλει να ικανοποιεί τις ανάγκες του Πανεπιστημίου και κατ' επέκταση τις απαιτήσεις της πανεπιστημιακής κοινότητας. Σε αυτό το σημείο, η έννοια και η σημασία της διαχείρισης (Lloyd, 2020), η οποία αναλύθηκε εκτενέστερα στο πρώτο κεφάλαιο, αποτελεί έναν πολύ σημαντικό παράγοντα

επιτυχίας των στόχων, που έχει θέσει η βιβλιοθήκη, καθώς η κατάλληλη διαχείριση στις στρατηγικές και οργανωτικές αποφάσεις, καθιστούν το μέγιστο ποσοστό αποδοτικότητας.

Επιπλέον, στο μεταβαλλόμενο περιβάλλον της πληροφόρησης και ειδικότερα σε ό, τι αφορά των σχεδιασμό ανάπτυξης και λειτουργίας βιβλιοθηκών, παρατηρείται ότι, κατά τον 21^ο αιώνα, όπου οι οικονομικές συνθήκες και η τεχνολογική εξέλιξη έχουν επηρεάσει το βαθμό αποδοτικότητας τους, οι διαθέσιμοι πόροι είναι περιορισμένοι, γι' αυτό το λόγο κρίνεται απαραίτητος, ο σχεδιασμός για την κάλυψη των οργανωτικών αναγκών. Σε αυτό το σημείο, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο, οι στρατηγικές που θα ακολουθήσουν οι διοικήσεις των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, με κατευθυντήριο άξονα τις αποφάσεις της διεύθυνσης τις εκάστοτε υπηρεσίες. Έτσι, καθήκον της διεύθυνσης των υπηρεσιών πληροφόρησης (Gemmell, 1992), είναι να διασφαλίσουν τον έλεγχο, το συντονισμό και την οργάνωση του διοικητικού και λοιπού ανθρώπινου δυναμικού. Οποσδήποτε, μία ικανή διεύθυνση και ειδικότερα, ένας ικανός ηγέτης μιας βιβλιοθήκης, είναι εκείνος ο οποίος ενισχύει την εκπαίδευση και τις γνώσεις των στελεχών και προσπαθεί να τους παρακινεί να αναπτύσσουν κίνητρα, καινοτόμες ιδέες και δημιουργικότητα, για το περιβάλλον μέσα στο οποίο δραστηριοποιείται ο τομέας του επαγγέλματός τους. Αδιαμφισβήτητα, η ανάπτυξη του εσωτερικού περιβάλλοντος των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης και συγκεκριμένα η στελέχωση ικανού προσωπικού, αποτελεί μία από τις κυριότερες πρακτικές του στρατηγικού σχεδιασμού.

Αναλυτικότερα, η διοίκηση όλων των υπηρεσιών πληροφόρησης, ανεξάρτητα από τον τομέα δραστηριοποίησης της, οφείλει να διασφαλίσει ότι, το ανθρώπινο δυναμικό της, μπορεί να ανταπεξέλθει στις ευθύνες και στους ρόλους, που θα του ανατεθεί, προκειμένου να εκπληρωθούν το όραμα και οι στόχοι της υπηρεσίας. Γι' αυτό, είναι απαραίτητη η συμμετοχή εξειδικευμένων ατόμων με γνώσεις στο αντικείμενο της επιστήμης της πληροφόρησης, οι οποίοι θα καλύψουν τις θέσεις που έχουν προκύψει από την ανάλυση των θέσεων εργασίας και θα αποτελέσουν το μέλλον της βιβλιοθήκης ή της υπηρεσίας. Στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να τονισθεί ότι, τα στελέχη των υπηρεσιών πληροφόρησης (Charan, 2001), θα πρέπει να επιλεγούν και ορισθούν σε τέτοιες θέσεις εργασίας, που θα μπορούν να αναπτύξουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους, αλλά και μέσα από δραστηριότητες και προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, θα είναι ικανά να καλύψουν μία ηγετική θέση, που ενδέχεται να υπάρξει στο μέλλον. Είναι σημαντικό, να μπορεί το μεγαλύτερο ποσοστό των στελεχών της βιβλιοθήκης, να μπορεί να ανταποκριθεί σε νέους ρόλους και ευθύνες, εκτός από αυτές που απαιτούνται για την προκαθορισμένη θέση εργασίας του. Συνεπώς, οι βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης, που προχωρούν στο οργανόγραμμα και το συντονισμό της διεύθυνσης και των στελεχών, παρέχοντας παράλληλα, τόσο εσωτερικές, όσο και εξωτερικές ευκαιρίες ανάπτυξης των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, καταφέρνουν να αποφύγουν τυχόν μελλοντικά εμπόδια, που προκύπτουν στο οργανωτικό πλαίσιο, αλλά και γενικότερα στον τομέα λειτουργικότητάς τους.

Με αφετηρία τα παραπάνω δεδομένα, η διοίκηση της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, θα πρέπει να εφαρμόσει τέτοιες στρατηγικές, οι οποίες θα ευνοήσουν τις εργασιακές συνθήκες, αναπτύσσοντας πρώτα απ' όλα, το αίσθημα της αποδοχής και της συνεργασίας σε όλα τα στελέχη της βιβλιοθήκης, ώστε να νιώσουν ότι ανήκουν στην υπηρεσία, με αποτέλεσμα να αναπτύξουν κίνητρα και ενδιαφέρον για το

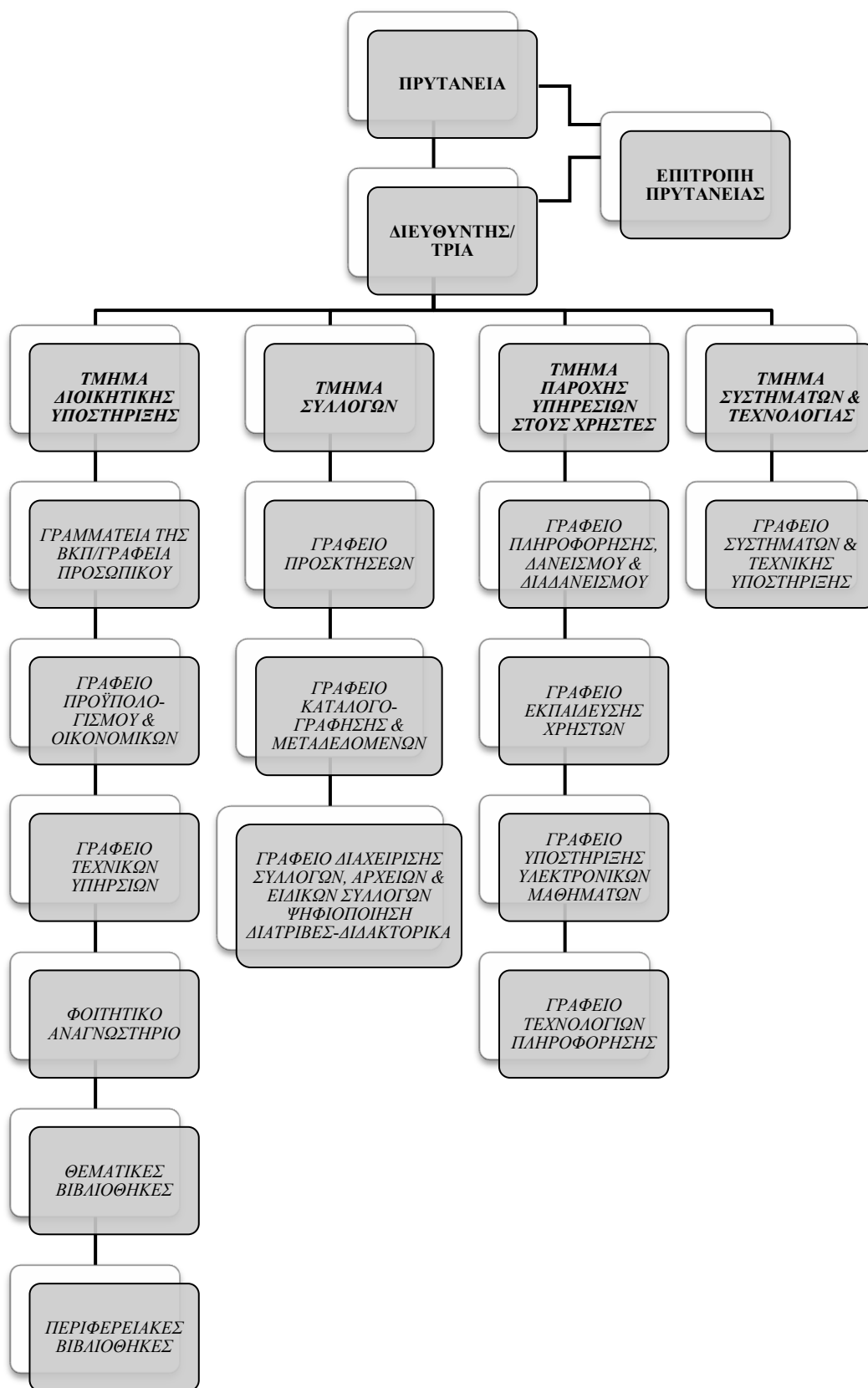
επάγγελμά τους. Ωστόσο, πρέπει να γίνει κατανοητό ότι, η εκπλήρωση των στόχων του μητρικού οργανισμού, συνδέεται άμεσα με τη διαχείριση και την ανάπτυξη της διεύθυνσης. Η επιθυμητή οργάνωση της διεύθυνσης, συνεπάγεται αποτελεσματική διαχείριση των ανθρωπίνων, οικονομικών και υλικών πόρων της βιβλιοθήκης, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και η ικανότητα της διεύθυνσης να προάγει στο ανθρώπινο δυναμικό την δημιουργικότητα και την συμμετοχή σε διάφορες εργασίες και δραστηριότητές της. Επιπλέον, οι διευθυντές των τμημάτων της βιβλιοθήκης έχουν χρέος (Mintzberg, 1973), να καθοδηγούν τα υπόλοιπα στελέχη, ώστε να ανταποκρίνονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στις αρμοδιότητες και τις ευθύνες της θέσης εργασίας τους, ώστε να μπορούν εκπληρώνονται οι στόχοι, που έχει θέσει η βιβλιοθήκη. Επομένως, οι διευθυντές, οφείλουν να διασφαλίζουν ότι, ο κάθε φορέας κατέχει την ιδανική θέση σύμφωνα με τα προσόντα και τις ικανότητες του και ότι εφαρμόζει πρακτικές, που συγκλίνουν με τους κατευθυνόμενους στόχους του στρατηγικού σχεδιασμού, ο οποίος βασίζεται σε ένα σύγχρονο σύστημα προγραμματισμού ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, που διαχειρίζονται νομικές πληροφορίες.

Ακόμη, αξίζει να σημειωθεί ότι, θα πρέπει να επικρατεί αμοιβαίος σεβασμός μεταξύ των διευθυντών και των υπαλλήλων και αυτή η σχέση που δημιουργείται ανάμεσά τους, οφείλει να στηρίζεται στην κατανόηση και στην αμοιβαία επιρροή ερεθισμάτων. Ως εκ τούτου, οι φορείς των θέσεων εργασίας (Graen, 1976), οι οποίοι δεν ασκούν μεγάλη επιρροή στις αποφάσεις σε σχέση με τους διευθυντές των τμημάτων, οφείλουν να τους εμπιστεύονται, ώστε να εκπληρώνονται οι ανάγκες και οι στόχοι της βιβλιοθήκης. Αυτή η σχέση εμπιστοσύνης, που αναπτύσσεται από τα στελέχη, αλλά και από τους υφισταμένους, ξεκινά αμέσως μετά την επιλογή του υποψηφίου στο ανθρώπινο δυναμικό της βιβλιοθήκης, όπου ο φορέας της θέσης εργασίας, αναλαμβάνει τους ρόλους και τις ευθύνες του, ενώ ο υφιστάμενος ελέγχει τις ικανότητες και τα προσόντα του, στον τομέα των επαγγελματικών εργασιών του. Ο συγκεκριμένος έλεγχος, παρέχει τη δυνατότητα στα στελέχη, να αναδείξουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους, ενώ παράλληλα αξιολογούνται, έτσι ώστε να τους δοθούν νέες ευκαιρίες και θέσεις ευθύνης, για την ανάδειξη ικανοτήτων, που δεν είχαν μέχρι πρότινος, την δυνατότητα να αναδείξουν.

Εκτός των άλλων, οι διευθυντές όλων των τμημάτων της βιβλιοθήκης, καθοδηγούν τα στελέχη σε πρακτικές, οι οποίες βοηθούν να επιτευχθούν οι στόχοι της υπηρεσίας (House, 1971), αλλά και οι στόχοι που θέτουν μεμονωμένα, οι εργαζόμενοι της κάθε θέσης εργασίας. Επίσης, είναι υπεύθυνοι να ενθαρρύνουν το ανθρώπινο δυναμικό στις προσπάθειες τους και να δηλώνουν την αναγνώριση του κόπου τους, μέσω των συστημάτων αμοιβής των εργαζομένων. Βέβαια, οι στόχοι που θέτουν μεμονωμένα οι φορείς των θέσεων εργασίας, σε συνεργασία με τους υφισταμένους των τμημάτων, θα πρέπει να συμβαδίζουν με τους στόχους, που έχει θέσει η βιβλιοθήκη συνολικά. Έτσι, κάποια από τα χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει ένας διευθυντής είναι η μέριμνα για τις προσωπικές ανάγκες του ανθρώπινου δυναμικού, η υποστήριξη και ο έλεγχος των ευθυνών των θέσεων εργασίας και η παροχή αντάξιων αμοιβών, είτε οικονομικών, είτε ηθικών. Εξίσου σημαντικό προσόν αποτελεί, το αίσθημα της συνεργασίας, καθώς ο διευθύνων, οφείλει να δέχεται τις συμβουλές των στελεχών, πριν τη λήψη κάποια απόφασης, που αφορά την ανάπτυξη και λειτουργία της βιβλιοθήκης. Εκείνο βέβαια που καθιστά ικανό, έναν υπεύθυνο μιας ανώτερης ιεραρχικά θέσης, είναι ο καθορισμός νέων

και πιο απαιτητικών στόχων, οι οποίοι θα ενθαρρύνουν το διοικητικό και λοιπό προσωπικό, το οποίο θα αποκτήσει αμέσως έναν ανταγωνιστικό χαρακτήρα, ο οποίος όμως είναι ωφέλιμος, ως προς την ανάπτυξη καινοτόμων δραστηριοτήτων. Επομένως, βάσει αυτών των στρατηγικών οργανωτικού σχεδιασμού στελέχωσης και διεύθυνσης, αλλά και των ιδανικών χαρακτηριστικών της διεύθυνσης της βιβλιοθήκης, επιτυγχάνεται η ευημερία μεταξύ του προσωπικού και της διοίκησης και εξασφαλίζεται ένα αισιόδοξο και πολλά υποσχόμενο περιβάλλον εργασίας. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, παρατίθεται το οργανόγραμμα της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, αλλά και γενικότερα άλλων βιβλιοθηκών (βλ. Διάγραμμα 6.).

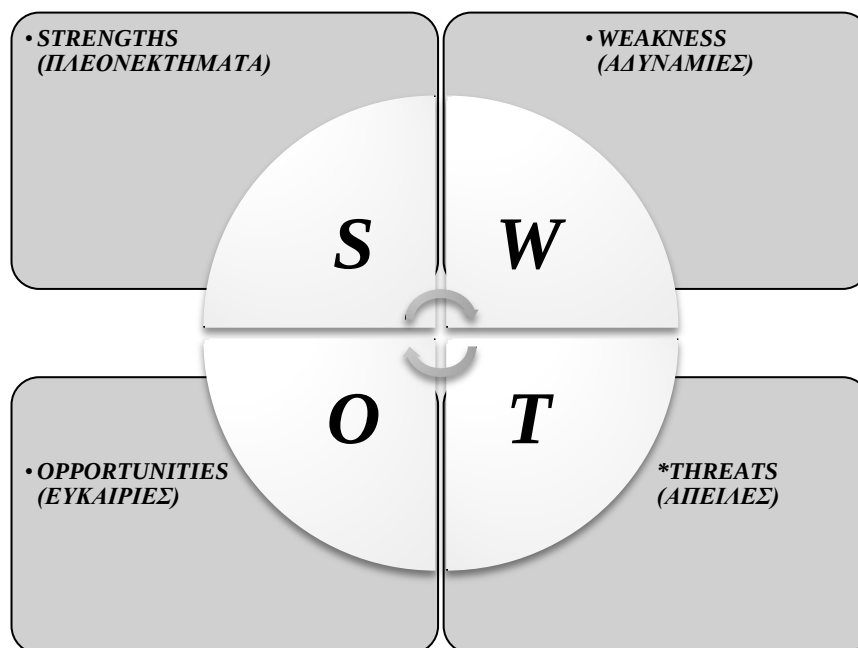
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.
ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ.

3.3 ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Είναι ευρύτατα διαδεδομένη η άποψη ότι, η διαγνωστική ανάλυση περιβάλλοντος των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης ή αλλιώς η περιβαλλοντική ανάλυση, αποτελούν μέρος του στρατηγικού σχεδιασμού ανάπτυξης, διαχείρισης και λειτουργίας όλων των υπηρεσιών πληροφόρησης. Η διαγνωστική ανάλυση, γίνεται βάσει του σχεδιαγράμματος S.W.O.T, στο οποίο καταγράφονται οι πιο κρίσιμες πληροφορίες, που επηρεάζουν (Pickton, 1998), είτε θετικά, είτε αρνητικά, την ανάπτυξη του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος των υπηρεσιών. Ειδικότερα, στην ανάλυση S.W.O.T περιλαμβάνονται στοιχεία, τα οποία αφορούν τα πλεονεκτήματα, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και απειλές, που παρουσιάζονται στον εκάστοτε οργανισμό, επιχείρηση ή υπηρεσία (βλ. Σχεδιάγραμμα 3.). Αυτά λοιπόν, τα ζητούμενα, είναι απαραίτητα να καταγραφούν στην περιβαλλοντική ανάλυση, προκειμένου να εξαχθούν τα συμπεράσματα και να προβεί η διεύθυνση της οποιαδήποτε υπηρεσίας, στην λήψη συμφερούσων αποφάσεων, για την ανέλιξη και αποδοτικότητα της λειτουργίας της.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.
ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΟ SWOT. ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ.

Στην παρούσα περίπτωση, της βιβλιοθήκης της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, η οποία αφορά τις διαδικασίες σχεδιασμού ανάπτυξης και λειτουργίας μιας βιβλιοθήκης, που οφείλει να ικανοποιεί τις ανάγκες και τις απαιτήσεις ολόκληρης της πανεπιστημιακής κοινότητας, διαπιστώνεται ότι, πρόκειται για την ανάλυση περιβάλλοντος, μιας

πολυσύνθετης υπηρεσίας πληροφόρησης. Με τη διαγνωστική ανάλυση επιχειρείται (Panagiotou, 2005), να αποκομισθούν οι δυνατότητες και οι ευκαιρίες, να περιορισθούν οι αδυναμίες και τέλος, να αντιμετωπισθούν οι απειλές, που θα προκύψουν. Ουσιαστικά, η ανάλυση S.W.O.T επικεντρώνεται στις πληροφορίες και τα ζητούμενα, που κρίνονται απαραίτητα, ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της υπηρεσίας. Κατά μία έννοια, προσδιορίζονται οι εσωτερικοί και εξωτερικοί παράγοντες, ώστε να ελέγχεται το περιβάλλον εργασίας σε οργανωτικό επίπεδο. Επιπλέον, τα στοιχεία που θα παρουσιαστούν στην περιβαλλοντική ανάλυση, μπορούν να αφορούν διαφόρους τομείς της υπηρεσίας ή της βιβλιοθήκης, όπως είναι τα οικονομικά, τεχνολογικά, νομικά, κανονιστικά ή ακόμη και περιβαλλοντικά θέματα.

Αρχικά, εκείνο που αξίζει να σημειωθεί είναι ότι, όλες οι υπηρεσίες πληροφόρησης, είτε πρόκειται για βιβλιοθήκες, είτε άλλες υπηρεσίες, που διαχειρίζονται πληροφορίες διαφόρων μορφών, συνήθως έχουν να αντιμετωπίσουν καταστάσεις και συνθήκες, οι οποίες απορρέουν από εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες. Εκ πρώτης όψεως, αυτοί οι παράγοντες μπορούν να επηρεάσουν θετικά και αρνητικά την λειτουργικότητα και τους στόχους, που έχει θέσει η υπηρεσία ή η βιβλιοθήκη (Houben, 1999), γι' αυτό απαιτείται ένας σχεδιασμός ανάπτυξης και λειτουργίας, ο οποίος περιλαμβάνει και την ανάλυση περιβάλλοντος, προκειμένου να καταγραφούν, επεξεργαστούν και αξιολογηθούν οι συγκεκριμένοι παράγοντες. Καθότι, οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, ανεξαρτήτως θέματος συλλογών, αναπτύσσονται σε ένα εξαιρετικά μεταβαλλόμενο περιβάλλον, καθίσταται αυτονόητο ότι, αυτό το βήμα του στρατηγικού σχεδιασμού, θα πρέπει να είναι σαφές και να παρουσιάζει ακριβώς τα πλεονεκτήματα, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της βιβλιοθήκης. Το σημαντικό είναι ότι, η διαγνωστική ανάλυση του περιβάλλοντος, διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό τους διευθυντές των υπηρεσιών πληροφόρησης, να αποκτήσουν μία ολοκληρωμένη εικόνα της κατάστασης, που επικρατεί στη βιβλιοθήκη, ώστε να παρθούν οι κατάλληλες αποφάσεις και να μεταβούν στις στρατηγικές και τα βήματα, τα οποία θα ωφελήσουν την πρόοδό της.

Ειδικότερα, οι εξωτερικοί παράγοντες, είναι εκείνοι, που υπάρχουν εκτός της βιβλιοθήκης, αλλά μπορούν να επηρεάσουν το εσωτερικό περιβάλλον της και φυσικά, πολλές φορές δεν βρίσκονται υπό την εποπτεία και τον έλεγχο της διοίκησης της βιβλιοθήκης. Υπάρχουν ωστόσο, οι εξωτερικοί παράγοντες, που επηρεάζουν άμεσα το εσωτερικό περιβάλλον, όπως είναι η επιρροή που ασκείται απέναντι στα στελέχη και γενικότερα τη διοίκηση, αλλά και αυτοί που επηρεάζουν έμμεσα το εσωτερικό περιβάλλον της βιβλιοθήκης και είναι μακράς διάρκειας, οι οποίοι σχετίζονται με τα οικονομικά, νομικά, πολιτικά, κοινωνικό-πολιτισμικά και τεχνολογικά θέματα. Από την άλλη μεριά, το εσωτερικό περιβάλλον της βιβλιοθήκης, επηρεάζεται από παράγοντες, οι οποίοι υπάρχουν και δραστηριοποιούνται μέσα στο περιβάλλον της, οι οποίοι έχουν έναν μακροπρόθεσμο αντίκτυπο στην λειτουργικότητά της (Wheeler, 1987). Αυτοί οι παράγοντες, αφορούν κυρίως, το οργανωτικό πλαίσιο της βιβλιοθήκης, όπως είναι οι εργασιακές σχέσεις και γενικότερα οι συνθήκες που επικρατούν, οι πόροι, είτε αυτοί είναι υλικοί, οικονομικοί, είτε ανθρώπινοι, αλλά και οι στόχοι που έχουν τεθεί. Σε αυτό το σημείο κρίνεται απαραίτητο, να σχεδιαστούν κατάλληλα βήματα και ενέργειες, που θα

ακολουθήσει η διοίκηση της βιβλιοθήκης, τα οποία στο τέλος θα αξιολογηθούν και ελεγχθούν, ώστε να διαπιστωθεί, αν ανταποκρίνονται στο πρωταρχικό όραμά της.

Με βάση τα παραπάνω γίνεται κατανοητό ότι, ο κύριος στόχος μιας ανάλυσης S.W.O.T είναι, να καταγραφούν οι παράγοντες του εξωτερικού περιβάλλοντος μιας βιβλιοθήκης, υπηρεσίας, επιχείρησης ή εταιρείας, οι οποίοι επηρεάζουν είτε θετικά, είτε αρνητικά το εσωτερικό περιβάλλον τους. Οι εξωτερικοί παράγοντες, αναλύονται και καταγράφονται στο πλαίσιο των ευκαιριών και απειλών, ενώ οι εσωτερικοί παράγοντες καταγράφονται στα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες ενός περιβάλλοντος εργασίας. Επιπλέον, είναι σκόπιμο, να αναλύεται πρώτα το εξωτερικό περιβάλλον (Bryson, 1988), στην προκειμένη περίπτωση μιας βιβλιοθήκης, διότι οι υπηρεσίες που παρέχει η βιβλιοθήκη στους χρήστες, οφείλουν να ανταποκρίνονται στα νέα δεδομένα του περιβάλλοντος πληροφόρησης και στις αυξανόμενες ανάγκες των χρηστών. Αυτό συμβαίνει, επειδή οι απειλές και οι ευκαιρίες μιας βιβλιοθήκης, σχετίζονται με σημαντικούς παράγοντες των κοινωνικών, πολιτικών, κοινωνικό-πολιτισμικών, οικονομικών και τεχνολογικών συνθηκών, όπως έχουν διαμορφωθεί κατά τον 21^ο αιώνα. Από την άλλη μεριά, το εσωτερικό περιβάλλον διαμορφώνεται βάσει των εργασιακών σχέσεων, την κουλτούρα δηλαδή, που έχει υιοθετήσει η βιβλιοθήκη, αλλά και από τους στόχους που έχει θέσει. Σε αυτό το σημείο, είναι εξαιρετικά σημαντική η συμβολή του ανταγωνισμού, εντός και εκτός της βιβλιοθήκης, με άλλα λόγια, πώς ο ανταγωνισμός επιδρά στο στρατηγικό σχεδιασμό.

Στο σημείο αυτό είναι ιδιαίτερα να σημαντικό, να αναφερθούν οι παράγοντες, που μπορούν να καταγραφούν στα τέσσερα ξεχωριστά πεδία, τα οποία περιλαμβάνει η ανάλυση S.W.O.T. (βλ. Πίνακα 2.). Αρχικά, στο πλαίσιο των ευκαιριών και απειλών (Kearns, 1992), το οποίο πρέπει να αξιολογηθεί πρώτο, διότι αφορά τους εξωτερικούς παράγοντες περιβάλλοντος, οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων, που στην περίπτωση των βιβλιοθηκών, δεν μπορεί παρά να είναι η διεύθυνση της οποιαδήποτε βιβλιοθήκης, οφείλουν να διακρίνουν τις ευκαιρίες και τις απειλές, που πηγάζουν από το εξωτερικό περιβάλλον πληροφόρησης και κατ' επέκταση που επηρεάζουν το εσωτερικό περιβάλλον δραστηριοποίησης της βιβλιοθήκης. Αφού πραγματοποιηθεί η κατάλληλη αξιολόγηση, έχουν καθήκον να εξετάσουν τα δεδομένα, που θα συγκεντρώσουν και να τα προσαρμόσουν βάσει των πλεονεκτημάτων, που ήδη κατέχει η βιβλιοθήκη, προκειμένου να διαπιστώσουν, ποια από τα πλεονεκτήματα θα μπορούσαν να δράσουν ευεργετικά προς την αποτροπή απειλών και αντίστοιχα, στην αποκόμιση ευκαιριών, προς όφελος της αποδοτικότητας, της βιβλιοθήκης. Το ίδιο πρέπει να αναρωτηθούν σε σχέση με την επίδραση, που θα έχουν οι αδυναμίες της βιβλιοθήκης, προς όφελος της αποτελεσματικότητάς της. Η καταγραφή των συγκεκριμένων δεδομένων, θα βοηθήσει τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων, να προχωρήσουν, στην εκτίμηση των πλεονεκτημάτων και των αδυναμιών του εσωτερικού περιβάλλοντος της βιβλιοθήκης, που διαμορφώνονται βάσει των ευκαιριών και απειλών του εξωτερικού περιβάλλοντος. Παρατηρείται λοιπόν, μία αλληλεπίδραση μεταξύ των παραγόντων του εξωτερικού και εσωτερικού περιβάλλοντος εργασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	
	<i>ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ</i>	<i>ΑΠΕΙΛΕΣ</i>
<i>ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ</i>	<i>ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ (σε σχέση με άλλες βιβλιοθήκες)</i>	<i>ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΕΓΚΑΙΡΗΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ/ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗΣ</i>
<i>ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ</i>	<i>ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ/ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ</i>	<i>ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ</i>

3.3.1 ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ (SWOT ANALYSIS)

Με αφετηρία των όσων αναφέρθηκαν παραπάνω και σύμφωνα με τις πληροφορίες και τα δεδομένα, που αντλούνται από την ηλεκτρονική σελίδα της βιβλιοθήκης της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, θα παρουσιαστούν παρακάτω τα πλεονεκτήματα, οι αδυναμίες, οι ευκαιρίες και οι απειλές, που προκύπτουν από το εξωτερικό και εσωτερικό περιβάλλον της βιβλιοθήκης, σε ένα από τα εργαλεία του στρατηγικού σχεδιασμού, που δεν είναι άλλο, από το αρκτικόλεξο SWOT. Αρχικά, αξίζει να σημειωθεί ότι, η βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής παρέχει αρκετές υπηρεσίες στους χρήστες (Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης, Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2013), όπως είναι ο ηλεκτρονικός κατάλογος OPAC, ο δανεισμός και διαδανεισμός βιβλίων, αλλά και διδακτικών συγγραμμάτων, οι ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, οι οποίες είναι ανοιχτής πρόσβασης, άλλοι ηλεκτρονικοί κατάλογοι πέρα από το βασικό κατάλογο OPAC, που ως επί των πλείστων διαθέτουν όλες οι βιβλιοθήκες και διάφορες τεχνολογικές εγκαταστάσεις, όπως είναι οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές.

Ωστόσο, οι πιο σημαντικές υπηρεσίες που προσφέρει είναι, η δυνατότητα αναζήτησης πληροφοριών σε συγκεκριμένες βάσεις νομικών δεδομένων, γεγονός το οποίο διευκολύνει αρκετά τους διδάσκοντες, τους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές της Νομικής Σχολής, αλλά και χρήστες εκτός της πανεπιστημιακής κοινότητας. Είναι εξίσου σημαντικό όμως, ότι παρέχει προσβασιμότητα σε χρήστες με προβλήματα κινητικότητας, από μία συγκεκριμένη οδό του κτηρίου. Παράλληλα, καταβάλλονται προσπάθειες προσαρμογής της υποδομής εντός και εκτός του χώρου, για να ικανοποιούνται οι ανάγκες όλων των ατόμων με αναπηρία. Αυτά τα δεδομένα λοιπόν, θα αξιολογηθούν και θα καταχωρηθούν στο αρκτικόλεξο SWOT (βλ. Πίνακα 3.), λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τις αδυναμίες, που μπορεί να υπάρχουν στις ήδη εγκαταστημένες υπηρεσίες πληροφόρησης, άλλες υπηρεσίες, που δεν διαθέτει η

βιβλιοθήκη, αλλά και τους εξωτερικούς παράγοντες, που ενδέχεται να επηρεάσουν την αποδοτικότητα και λειτουργικότητά της.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑ.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
❖ Τοποθεσία βιβλιοθήκης σε αναπτυσσόμενη πόλη.	❖ Περιορισμένα σεμινάρια επιμόρφωσης και εκπαιδευτικά προγράμματα για το ανθρώπινο δυναμικό.
❖ Νέο κτήριο και εγκαταστάσεις.	❖ Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.
❖ Εργονομικός σχεδιασμός χώρου.	❖ Ισχνή κατανομή του υλικού στους ορόφους της βιβλιοθήκης.
❖ Ικανοποιητικός τεχνολογικός εξοπλισμός.	❖ Ανεπαρκής εξοπλισμός για άτομα με ειδικές ανάγκες.
❖ Πρόσβαση σε βάσεις νομικών δεδομένων.	❖ Εμπλουτισμός συλλογών.
❖ Πρόσβαση σε πόρους του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.	❖ Αργή ταχύτητα του διαδικτύου στους χώρους της βιβλιοθήκης.
❖ Πρόσβαση σε συλλογές και πληροφορίες άλλων βιβλιοθηκών.	❖ Λιγοστό ποσοστό ψηφιοποίησης του υλικού.
❖ Εξειδικευμένο προσωπικό.	❖ Αργή τοποθέτηση των συλλογών στα ράφια.
❖ Άμεση εξυπηρέτηση από τους διαχειριστές της βιβλιοθήκης.	❖ Ανεπαρκής χρηματοδότηση.
❖ Συνεργασία με μέλη ΔΕΠ της βιβλιοθήκης.	❖ Σταθεροί προϋπολογισμοί με αυξημένες ανάγκες των χρηστών και αυξανόμενο κόστος παροχής υπηρεσιών.
❖ Συνεργασία με άλλες βιβλιοθήκες.	❖ Πενιχρή λειτουργικότητα του στρατηγικού σχεδιασμού της βιβλιοθήκης.
❖ Διοργάνωση εκπαιδευτικών, πολιτικών, κοινωνικών σεμιναρίων και συνεδρίων.	❖ Μη λειτουργικές διαδικασίες καταλογογράφησης και ταξινόμησης.
❖ Συμμετοχή στην κοινωνική δράση του ΕΚΠΑ για τους πρόσφυγες.	❖ Ελλιπείς μεταφρασμένες συλλογές σε άλλες γλώσσες, εκτός των ελληνικών και αγγλικών.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
❖ Συνεργασία μεταξύ της βιβλιοθήκης και άλλων πολιτιστικών ιδρυμάτων.	❖ Παγκόσμια ανάπτυξη του Διαδικτύου.
❖ Ένταξη της βιβλιοθήκης στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»	❖ Ανταγωνισμός μεταξύ άλλων πολιτιστικών ιδρυμάτων.
❖ Ανάπτυξη κοινοπραξιών.	❖ Εμπόδια διαφύλαξης των ανθρωπίνων πόρων.
❖ Απόκτηση δωρεών από διαφορετικούς οργανισμούς νομικών συλλογών.	❖ Μη διασφάλιση της ποιότητας των υπηρεσιών.
❖ Προώθηση νέων τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας.	❖ Δυσκολία προστασίας του εσωτερικού περιβάλλοντος της βιβλιοθήκης.
❖ Διάδοση των εμπειριών μεταξύ του ανθρώπινου δυναμικού.	❖ Δυσκολίας προστασίας των εργασιακών σχέσεων του ανθρώπινου δυναμικού.
❖ Ενίσχυση των πόρων μέσω τεχνολογικών συμβούλων και προγραμμάτων κατάρτισης.	❖ Αδυναμία προσέλκυσης νέων χρηστών.
❖ Χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και από το Υπουργείο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.	❖ Ανησυχία λόγω της οικονομικής αστάθειας της χώρας.
❖ Παροχή θέσεων εργασίας για πρακτική άσκηση φοιτητών.	❖ Ανεπαρκείς οικονομικοί πόροι.

Όπως αναγράφεται στον παραπάνω πίνακα, η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, ανταποκρίνεται σημαντικά στις ανάγκες των χρηστών της και έχει υιοθετήσει μία αρκετά αποτελεσματική κουλτούρα, όσον αφορά το οργανωτικό και λειτουργικό πλαίσιο της βιβλιοθήκης. Αυτό όμως, δεν σημαίνει ότι, δεν επηρεάζεται τόσο θετικά, όσο και αρνητικά από τους εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες. Αναλυτικότερα, η εν λόγω βιβλιοθήκη, χάρη στην καταλληλότητα της τοποθεσίας της, μπορεί να προσελκύσει χρήστες από διάφορες περιοχές της Αθήνας, καθώς βρίσκονται κοντά της πολιτιστικά κέντρα, όπως το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο και το Μουσείο Μπενάκη Ελληνικού Πολιτισμού, αλλά και διάφοροι οργανισμοί, όπως ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών και κυρίως, χάρη στην κεντρική της θέση, η οποία διασταυρώνεται με οδούς μεγάλου ενδιαφέροντος, όπως το Μοναστηράκι, η οδός Σταδίου και η Ομόνοια. Σε ό, τι αφορά την παροχή υπηρεσιών αναφέρθηκε ότι, παρέχει πρόσβαση σε βάσεις νομικών δεδομένων, σε πόρους του Πανεπιστημίου, αλλά και σε βιβλιοθήκες πολλών Πανεπιστημίων, έχοντας

έναν ικανοποιητικό τεχνολογικό εξοπλισμό. Επίσης, καταρτίζεται από ένα ικανό ανθρώπινο δυναμικό, συνεργάζεται με μέλη του Πανεπιστημίου και άλλες βιβλιοθήκες και τέλος, διοργανώνει διάφορα κοινωνικά και πολιτικά σεμινάρια.

Ωστόσο, παρουσιάζονται ορισμένοι παράγοντες, που δυσχεραίνουν την λειτουργικότητα και ανάπτυξη της βιβλιοθήκης, οι οποίες διαγράφονται σε διάφορους παράγοντες, όπως είναι η ανεπαρκής χρηματοδότηση, η οποία συνεπάγεται αδυναμία εμπλουτισμού συλλογών και άλλων τεκμηρίων της βιβλιοθήκης, αλλά και αδυναμία ανάπτυξης νέων μορφών διαχείρισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, λόγω του σταθερού προϋπολογισμού, ο οποίος δεν ανταποκρίνεται στο αυξανόμενο κόστος παροχής εξοπλισμού και υπηρεσιών. Επιπλέον, παρατηρείται ότι, οι διάφορες προεργασίες του υλικού, όπως είναι οι διαδικασίες της καταλογογράφησης και ταξινόμησης, καθίσταται σχεδόν αναποτελεσματικές. Αυτό που αξίζει να σημειωθεί είναι ότι, μόνο ένα ελάχιστο ποσοστό του συνολικού υλικού, που διαθέτει η βιβλιοθήκη έχει ψηφιοποιηθεί, ενώ κρίνεται αναγκαίο να πραγματοποιηθούν προσπάθειες μεγαλύτερου ποσοστού ψηφιοποίησης. Επίσης, παρόλο που η βιβλιοθήκη διαθέτει συγκεκριμένη οδό προσβασιμότητας από άτομα με ειδικές ανάγκες, παρατηρείται ότι δεν διαθέτει κατάλληλο τεχνολογικό εξοπλισμό, για τα συγκεκριμένα άτομα, γεγονός το οποίο απομακρύνει αυτήν την κατηγορία χρηστών.

Από την άλλη μεριά, μπορεί να εκμεταλλευτεί διάφορους εξωτερικούς παράγοντες, οι οποίοι θα ενεργήσουν θετικά στην ανάπτυξη και αποδοτικότητα της βιβλιοθήκης. Πιο συγκεκριμένα, η βιβλιοθήκη μπορεί να ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης και στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Η ένταξη σε αυτά τα προγράμματα, με την παράλληλη συνεργασία με άλλα πολιτιστικά ιδρύματα, θα ενισχύσει τους οικονομικούς πόρους, με αποτέλεσμα την εγκατάσταση νέου τεχνολογικού εξοπλισμού και την ανάπτυξη των συλλογών της βιβλιοθήκης. Εξίσου σημαντική κρίνεται, η διάθεση και παροχή θέσεων εργασίας για την πρακτική άσκηση των φοιτητών, γεγονός το οποίο θα γνωστοποιήσει τη βιβλιοθήκη σε ένα ευρύτερο κοινό, προσελκύοντας ταυτόχρονα κόσμο από διαφορετικές περιοχές της Ελλάδας. Η υλοποίηση του συγκεκριμένου βήματος, αποσκοπεί και στην συνεργασία της βιβλιοθήκης με πιθανούς μελλοντικούς υποψηφίους, για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού. Ωστόσο, λόγω της οικονομικής κατάστασης, ο ανταγωνισμός μεταξύ των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης διογκώνεται, οι παρούσες κοινωνικές, πολιτικές και πολιτιστικές συνθήκες, όπως και η παγκόσμια εξέλιξη του διαδικτύου επιδρούν σε σημαντικό βαθμό στο εσωτερικό περιβάλλον της βιβλιοθήκης, αυξάνοντας παράλληλα τις ευθύνες και τους ρόλους, που οφείλουν να αναλάβουν οι επιστήμονες της πληροφόρησης, με συνέπεια να κυριαρχεί άγχος και ανησυχία στο εργασιακό περιβάλλον.

3.4 ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑ

Από τις πληροφορίες και τα δεδομένα, που αντλούνται από την ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου

Αθηνών, όπως και από τα δεδομένα, που προέκυψαν από την ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της εν λόγω βιβλιοθήκης, συνάγονται ορισμένες ευκαιρίες και απειλές, στηριζόμενες στα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, που παρουσιάζονται σε όλους τους τομείς δράσης της βιβλιοθήκης. Είναι σημαντικό, να αναπτυχθούν προτάσεις σχεδιασμού ανάπτυξης και λειτουργίας της βιβλιοθήκης της Νομικής Σχολής, καθώς πρόκειται για μία βιβλιοθήκη, η οποία πέρα από τον ειδικό χαρακτήρα που κατέχει, λόγω του αντικειμένου δραστηριοποίησής της, πρόκειται παράλληλα για μία βιβλιοθήκη, που απευθύνεται πρωτίστως σε φοιτητές, διότι υπάγεται σε μια ακαδημαϊκή κοινότητα.

Όπως διαφαίνεται και στο προηγούμενο κεφάλαιο, η συγκεκριμένη βιβλιοθήκη παρουσιάζει αρκετά σημαντικά πλεονεκτήματα, όπως είναι η τοποθεσία της. Καθώς η Αθήνα είναι η πρωτεύουσα της χώρας, συνεπάγεται αμέσως ότι, πρόκειται για την περισσότερο αναπτυσσόμενη πόλη της Ελλάδας. Αυτό ταυτόχρονα σημαίνει, πολύς πληθυσμός με αρκετές ανάγκες. Μία πόλη, με αρκετά πανεπιστήμια και πολλούς επιστήμονες. Η κεντρική τοποθεσία της βιβλιοθήκης, βοηθάει στην προσέλκυση των ενδιαφερομένων και των ερευνητών ανεξαρτήτως επαγγελματικής κατάρτισης, μόνιμης κατοικίας κ. ά. Γι' αυτό το λόγο, η βιβλιοθήκη έχει κατασκευαστεί και σχεδιαστεί έτσι ώστε, να ανταποκρίνεται στις κύριες ανάγκες των χρηστών, τόσο σε εσωτερικό, όσο και σε εξωτερικό επίπεδο. Αναλυτικότερα, η βιβλιοθήκη στεγάζεται σε ένα νέο κτήριο και περιέχει τον κατάλληλο εργονομικό σχεδιασμό, ώστε να εξυπηρετούνται οι χρήστες, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Επιπροσθέτως, η βιβλιοθήκη παρέχει τεχνολογικό εξοπλισμό, αλλά και διάφορες υπηρεσίες, που δίνουν τη δυνατότητα στους χρήστες, να χρησιμοποιούν βάσεις δεδομένων και να περιηγούνται σε υλικό, που κατέχει η βιβλιοθήκη, αλλά και σε ιστότοπους άλλων βιβλιοθηκών. Όπως συμπεραίνεται, η βιβλιοθήκη επιδιώκει τη συνεργασία με άλλες βιβλιοθήκες και με συνεχείς δράσεις, όπως είναι τα εκπαιδευτικά, κοινωνικά και πολιτικά συνέδρια ή σεμινάρια, προσπαθεί να διευρύνει το ενδιαφέρον των χρηστών και άλλων πολιτών.

Ωστόσο, παρουσιάζονται ορισμένες αδυναμίες, οι οποίες με τις κατάλληλες προτάσεις σχεδιασμού ανάπτυξης, για την βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, θα μπορούσαν να αντιμετωπισθούν. Αρχικά, αξίζει να σημειωθεί ότι, η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, αποτελεί ίσως και τον σημαντικότερο παράγοντα αποτελεσματικότητας και λειτουργικότητας όλων των βιβλιοθηκών. Γι' αυτό προτεραιότητα της βιβλιοθήκης, πρέπει να είναι η ενσωμάτωση και η στελέχωση ικανών και εξειδικευμένων υποψηφίων. Αυτές οι διαδικασίες ανάπτυξης του εργατικού δυναμικού, μπορούν να επιτευχθούν, δημιουργώντας ειδικές φόρμες δήλωσης ενδιαφέροντος, αλλά και μέσα από τη διεξαγωγή συνεντεύξεων και τη δημοσίευση αγγελιών. Ειδικότερα, στη συγκεκριμένη περίπτωση, που πρόκειται για μια ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη, θα ήταν σκόπιμο, να δημοσιευτούν οι κενές θέσεις εργασίας, σε ιστοσελίδες άλλων πανεπιστημίων και βιβλιοθηκών, προκειμένου να ενημερωθούν περισσότεροι ενδιαφερόμενοι, ιδίως απόφοιτοι των επαγγελμαμάτων, που σχετίζονται με τον γνωστικό κλάδο της πληροφόρησης.

Επιπλέον, βάση της διαγνωστικής ανάλυσης του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της βιβλιοθήκης, παρατηρείται ότι, ενώ διεξάγονται αρκετά σεμινάρια και συνεδρία, εκλείπουν δράσεις ανάπτυξης σεμιναρίων και προγραμμάτων, τα οποία έχουν

εκπαιδευτικό χαρακτήρα, προς όφελος της ανάπτυξης γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της βιβλιοθήκης. Γι' αυτό το λόγο, η διεξαγωγή των συγκεκριμένων δράσεων στο χώρο της βιβλιοθήκης, αλλά και ηλεκτρονικά, με σκοπό να μπορούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι να λάβουν μέρος, ανεξαρτήτως της τοποθεσίας, όπου βρίσκονται την εκάστοτε χρονική περίοδο, θα βοηθούσαν τη διοίκηση και τα στελέχη της βιβλιοθήκης, να αποκτήσουν νέες γνώσεις σχετικά με τις επαγγελματικές τους αρμοδιότητες και ευθύνες, στην ανάλογη θέση εργασίας. Η πρόσκληση, για τα συγκεκριμένα σεμινάρια και προγράμματα επιμορφωτικού χαρακτήρα, θα βοηθούσε να είναι ανοιχτή και σε φοιτητές του τμήματος, ώστε να αποκτήσουν μία πρώτη επαφή με αυτά τα ζητήματα. Εξάλλου, η συμμετοχή των σπουδαστών σε τέτοιες δράσεις, συνεπάγεται και νέες ιδέες, για την ανάπτυξη της βιβλιοθήκης σε όλους τους τομείς. Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι, η καταλληλότερη επιλογή του ανθρώπινου δυναμικού και η συνεχής εκπαίδευση, είναι παράγοντες οι οποίοι προωθούν την αποτελεσματικότητα στο χώρο εργασίας, τόσο σε ό, τι αφορά τις διαπροσωπικές σχέσεις, όσο και την διεκπεραίωση των καθηκόντων των εργαζομένων.

Μια εξίσου σημαντική αδυναμία, που παρουσιάζεται στη συγκεκριμένη βιβλιοθήκη είναι, η ολοκληρωμένη υποστήριξη αναγκών των χρηστών με ειδικές ανάγκες. Η παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης στην ειδική αυτή κατηγορία χρηστών, μπορεί να επιτευχθεί με ποικίλους τρόπους. Αρχικά, οι συλλογές της βιβλιοθήκης, μπορούν να ενισχυθούν με βιβλία Braille, αλλά και με βιβλία, τα οποία θα περιλαμβάνουν ήχο, ανάγλυφα γράμματα και αρκετές εικόνες. Είναι σημαντικό να τονισθεί ότι, υπάρχουν ορισμένα πρότυπα, όπως είναι το πρότυπο DAISY, το οποίο υποστηρίζει ηχητικό υλικό, ή υλικό το οποίο έχει ψηφιοποιηθεί. Από την άλλη μεριά, η βιβλιοθήκη διαθέτει ειδική είσοδο, για την προέλευση των χρηστών με κινητικά προβλήματα. Τέλος, για τον εμπλουτισμό και την ανάπτυξη των συλλογών, θα ήταν χρήσιμο, να προστεθούν βιβλία και άλλο υλικό και άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες, εκτός των ελληνικών ή ακόμη να μεταφραστεί κάποιο ποσοστό από τις συλλογές. Η μετάφραση και ο εμπλουτισμός συλλογών σε άλλες γλώσσες, αποτελούν σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης της βιβλιοθήκης, καθώς η Νομική Σχολή, περιλαμβάνει αρκετή ξένη ορολογία.

Από όλα τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι, η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, του τεχνολογικού εξοπλισμού και του εμπλουτισμού των συλλογών, συνδέεται με όλους τους υπόλοιπους τομείς ανάπτυξης και λειτουργίας των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, ανεξαρτήτως του αντικειμένου, το οποίο προωθούν. Όπως έγινε αντιληπτό, η βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, διαθέτει αρκετές υπηρεσίες παροχής πληροφοριών στους χρήστες και έχει αναπτύξει αξιοσημείωτες δραστηριότητες, προς όφελος της ικανοποίησης των αναγκών των χρηστών. Παρ' όλα αυτά, αναφέρθηκαν ορισμένες προτάσεις, περαιτέρω ανάπτυξης της βιβλιοθήκης, οι οποίες θα φανούν ευεργετικές, για την αντιμετώπιση ορισμένων αδυναμιών που παρουσιάζονται. Τελειώνοντας, αξίζει να τονισθεί ότι, οι ευθύνες ανάπτυξης και λειτουργίας όλων των βιβλιοθηκών, επιβαρύνουν τη διοίκηση και τα στελέχη της βιβλιοθήκης, οι οποίοι οφείλουν, να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τις γνώμες, ιδέες και ανάγκες των χρηστών της.

3.5 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενη ενότητα του κεφαλαίου, ο στρατηγικός σχεδιασμός αποτελεί το βασικό εργαλείο ανάπτυξης και λειτουργίας βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης. Οι ενέργειες και τα βήματα του στρατηγικού σχεδιασμού, θα πρέπει να εφαρμόζονται σε διάφορους τομείς, που αφορούν την ανάπτυξη των υπηρεσιών πληροφόρησης (Χυτήρης, 2013), όπως είναι ο προγραμματισμός ανθρωπίνων πόρων, η περιγραφή και ο προσδιορισμός των θέσεων εργασίας, η διαδικασία προσέλκυσης και επιλογής των δυνητικών υποψηφίων, οι διαδικασίες ανάπτυξης των ανθρωπίνων πόρων, με βάση τις ευθύνες των θέσεων εργασίας, ή την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους της υπηρεσίας ή της βιβλιοθήκης. Ακόμη, ο στρατηγικός σχεδιασμός μπορεί, να εφαρμοστεί στην πολιτική και τα συστήματα αμοιβών του ανθρώπινου δυναμικού, στα κριτήρια και τα πρότυπα απόδοσης των εργαζομένων και τέλος, στις εργασιακές σχέσεις μεταξύ των ανθρωπίνων πόρων, καθώς μπορεί να καθοριστεί ένας κανονισμός σχέσεων εργασίας. Από όλα τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι, ο στρατηγικός σχεδιασμός βασίζεται στο χαρακτηριστικό της οργάνωσης και της διαχείρισης, σε όλους τους τομείς ανάπτυξης των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης και χωρίς τις συγκεκριμένες ενέργειες και πρακτικές, όλες οι υπηρεσίες πληροφόρησης, θα επηρεάζονταν συνεχώς από τους εξωτερικούς, αλλά και εσωτερικούς παράγοντες περιβάλλοντος.

Αφού έχουν αναλυθεί οι παραπάνω διαδικασίες στρατηγικού σχεδιασμού, είναι σκόπιμο να παρουσιαστούν ορισμένα βήματα και ενέργειες ανάπτυξης στο πλαίσιο των ψηφιακών υπηρεσιών, οι οποίες τα τελευταία χρόνια έχουν προκαλέσει νέες απαιτήσεις στο περιβάλλον των βιβλιοθηκών και τον ρόλο και τις ευθύνες των βιβλιοθηκονόμων και επιστημόνων της πληροφόρησης. Εκείνο που έχει ιδιαίτερη σημασία είναι ότι, οι δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου αποσκοπεί στην ευχέρεια προσβασιμότητας σε πληροφορίες και στην προώθηση νέων μορφών ανάκτησης και διαχείρισης πληροφοριών. Σημαντικό ρόλο στη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου διαδραματίζουν οι ψηφιακές υπηρεσίες (Buchanan, 2010), καθώς προσφέρουν δυνατότητες χρήσης νέων εργαλείων, για την αναζήτηση πληροφοριών και δεδομένων, όπως είναι οι ψηφιακές συλλογές. Εκτός των άλλων, ο σχεδιασμός ψηφιακού περιβάλλοντος βιβλιοθηκών, διευκολύνει στη μακροχρόνια επιμέλεια και προστασία των συλλογών και διαφόρων τεκμηρίων, ενώ παράλληλα θα δοθούν νέες δυνατότητες στο εκπαιδευτικό σύστημα και σε άλλους δημόσιους τομείς, όπως είναι και το υγειονομικό σύστημα. Άρα, χωρίς στρατηγικό σχεδιασμό στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες πληροφόρησης, δεν θα μπορούσαν να συνεργαστούν με άλλους πολιτιστικούς οργανισμούς, όπως είναι τα αρχεία και τα μουσεία, γεγονός το οποίο θα είχε ευνοϊκό αντίκτυπο στην ανάπτυξη των ψηφιακών συλλογών.

Είναι σημαντικό να τονισθεί ότι, οι στρατηγικές ανάπτυξης των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, πρέπει να σχεδιάζονται σύμφωνα με τις ανάγκες και τους στόχους, που έχει θέσει ο μητρικός οργανισμός, καθώς οι νέες και οι συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες στο περιβάλλον της πληροφόρησης, μπορούν να επηρεάσουν ανά πάσα στιγμή το εσωτερικό περιβάλλον των υπηρεσιών πληροφόρησης. Μία πρόταση

στρατηγικής ανάπτυξης, θα μπορούσε να διακριθεί σε επτά βήματα (Allison, 2015), η οποία θα περιλαμβάνει την προετοιμασία των διευθυντών, υφισταμένων και στελεχών της βιβλιοθήκης για μακροχρόνια ανάπτυξη του περιεχομένου και των υπηρεσιών της, τον καθορισμό των στόχων και των αξιών της, όπως επίσης και την κατανόηση αυτών, την ανάλυση και περιγραφή των εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων του περιβάλλοντος της βιβλιοθήκης ή της υπηρεσίας πληροφόρησης, την αξιολόγηση των προτεραιοτήτων, έπειτα την καταγραφή του στρατηγικού σχεδιασμού, την εφαρμογή του και τέλος, τον έλεγχο αποδοτικότητας των στρατηγικών ανάπτυξης (βλ. Σχεδιάγραμμα 4.).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.
ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (Allison, 2015).

Το πρώτο στάδιο των στρατηγικών βημάτων για την ανάπτυξη των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης είναι ουσιαστικά η ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος και ο καθορισμός των στόχων του οργανισμού, οι οποίες διαδικασίες αφορούν την ετοιμότητα σε θέματα, που σχετίζονται με την ανάπτυξη του περιεχομένου, των οικονομικών και ανθρωπίνων πόρων, της υποδομής και παροχής υπηρεσιών, δηλαδή γενικότερα το οργανωτικό πλαίσιο της οποιαδήποτε υπηρεσίας πληροφόρησης. Στο δεύτερο στάδιο, που είναι η διατύπωση, περιλαμβάνει ενέργειες, οι οποίες προκύπτουν από τα αποτελέσματα του προηγούμενου σταδίου του στρατηγικού σχεδιασμού, λαμβάνοντας υπόψη τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες που παρουσιάστηκαν και έτσι, προσδιορίζονται οι προτεραιότητες της υπηρεσίας. Στο τρίτο στάδιο, που αφορά την εφαρμογή του στρατηγικού σχεδιασμού, είναι σκόπιμο να αξιολογηθεί πρώτα, ο προϋπολογισμός που διαθέτει η υπηρεσία, ενώ παράλληλα πρέπει να αναπτυχθεί και ένας

νέος κανονισμός εργασίας, σύμφωνα με την αξιολόγηση του περιβάλλοντος που προηγήθηκε. Στο τελευταίο στάδιο της αξιολόγησης, αποσαφηνίζεται η αποδοτικότητα των βημάτων του στρατηγικού σχεδιασμού (McMenemy, 2008), καθώς επίσης ελέγχονται τα οφέλη και το κόστος που προσκομίστηκαν κατά την υλοποίηση και εφαρμογή της στρατηγικής ανάπτυξης της βιβλιοθήκης ή υπηρεσίας πληροφόρησης. Στο σημείο αυτό, κρίνεται αναγκαίο να τονισθεί ότι, τη σημερινή εποχή, όπου το διαδικτυακό και ψηφιακό περιβάλλον παρουσιάζουν μία αλληλεξάρτηση μεταξύ τους, διαμορφώνονται νέες ευκαιρίες διαχείρισης και ανάπτυξης των υπηρεσιών πληροφόρησης, γι' αυτό το λόγω είναι απαραίτητος ο σχεδιασμός στρατηγικών ενεργειών.

Από όλα τα παραπάνω καθίσταται σαφές ότι, ο σχεδιασμός ανάπτυξης και λειτουργίας βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, είναι ο κατευθυντήριος άξονας σε όλες τις στρατηγικές και λειτουργικές ενέργειες, που οφείλει να ακολουθήσει. Συγκεκριμένα, αποτελείται από μια σειρά στρατηγικών βημάτων και διαδικασιών (Earl, 1989), τα οποία στοχεύουν στην ανάπτυξη και τη διαχείριση των πόρων, του περιεχομένου, των τεχνολογικών εγκαταστάσεων και συστημάτων, αλλά και του ανθρώπινου δυναμικού της υπηρεσίας πληροφόρησης. Επιπροσθέτως, αξίζει να σημειωθεί ότι, στο σύγχρονο περιβάλλον πληροφόρησης, η συμβολή της συνεργασίας μεταξύ των βιβλιοθηκών και άλλων πολιτιστικών οργανισμών (Beckett, 2005), δεν κρίνεται αναγκαία μόνο, ως στρατηγική ανάπτυξης, αλλά κυρίως, ως αναγκαιότητα, καθώς η συνεργασία είναι ζωτικής σημασίας, για τη μελλοντική πορεία των υπηρεσιών και οργανισμών πληροφόρησης. Ιδιαίτερα τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται ότι, οι βιβλιοθήκες δεν συνεργάζονται μόνο με τα αρχεία και τα μουσεία, αλλά ξεκίνησαν να εντάσσονται σε ιδρύματα υγειονομικής περίθαλψης, σε κοινωνικές υπηρεσίες, σε σωφρονιστικά καταστήματα, όπως και στην πρόωμη μάθηση.

Θα αποτελούσε παράλειψη να μην αναφερθεί ότι, ο στρατηγικός ανάπτυξης και λειτουργίας βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, σχετίζονται άμεσα με τους ορισμούς της καινοτομίας και της δημιουργικότητας στο περιβάλλον της πληροφόρησης. Αυτό συμβαίνει, διότι οι βιβλιοθήκες συνεχίζουν να αναπτύσσονται και να αλλάζουν στο 21^ο αιώνα, ενώ παρατηρείται έλλειψη δημιουργικότητας και καινοτομίας στις βιβλιοθήκες και ιδίως, στις ειδικές και ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, όπως είναι και η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ. Στο σημείο αυτό, αξίζει να αναφερθεί ότι, η δημιουργικότητα, ως έννοια, και ως πρακτική, μεταξύ των χρηστών και των υπαλλήλων της βιβλιοθήκης, μπορεί να τονώσει την αξία των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών και ειδικών βιβλιοθηκών. Στο πλαίσιο λοιπόν, του στρατηγικού σχεδιασμού, στόχος όλων των βιβλιοθηκονόμων, αλλά και των υπόλοιπων εργαζομένων των υπηρεσιών πληροφόρησης (Σιούτας, 2008), πρέπει να είναι η ανάπτυξη δημιουργικών ιδεών, ώστε να εξασφαλίζεται η αντιμετώπιση των διαφόρων εμποδίων, που ενδέχεται να προκύψουν στο οργανωτικό πλαίσιο, αλλά και στην παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης.

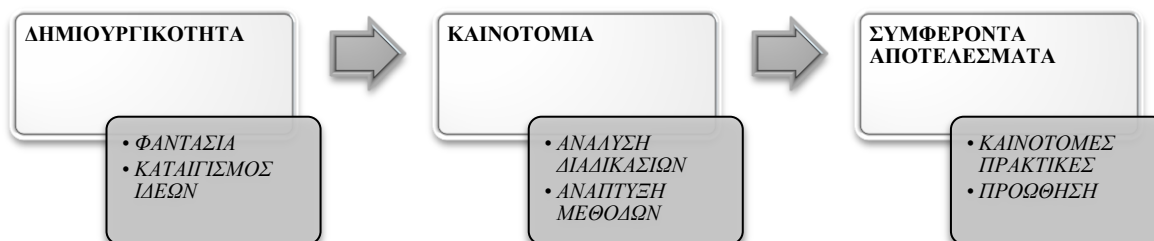
Συγκεκριμένα, η δημιουργικότητα είναι η διαδικασία της ανθρώπινης σκέψης που μπορεί να οδηγήσει στην παραγωγή νέων ιδεών. Αυτή η σκέψη απαιτεί κίνητρα, επιμονή και αφοσίωση για ένα εύλογο χρονικό διάστημα, ώστε να υλοποιηθούν οι ιδέες μας και να φέρουν ένα αξιόλογο αποτέλεσμα. Εν ολίγοις, η δημιουργικότητα αφορά, τόσο τη

γνωστική ικανότητα του ατόμου, όσο και εξ ολοκλήρου την προσωπικότητά του. Ειδικότερα, για να καλλιεργηθεί η δημιουργικότητα απαιτείται, η ανάπτυξη της αποκλίνουσας σκέψης, δηλαδή η ικανότητα να μπορούν να βρουν διαφορετικούς τρόπους επίλυσης μιας κατάστασης, αλλά και η απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων, δηλαδή η ανάπτυξη δεξιοτήτων, όπως για παράδειγμα, η σωστή χρήση και εξερεύνηση των νέων τεχνολογιών, που θα βοηθούσε στην καλλιέργεια της δημιουργικότητας, τόσο σε προσωπικό επίπεδο, όσο και σε εργασιακό. Ας σημειωθεί ακόμη ότι, στην συγκεκριμένη περίπτωση, η ικανότητα αποδοχής των νέων τάσεων, αποτελεί πρωταρχικής σημασίας χαρακτηριστικό, ώστε να προωθηθεί η δημιουργικότητα.

Σε οργανωτικό επίπεδο, η δημιουργικότητα σχετίζεται με τη δημιουργία πολύτιμων, χρήσιμων υπηρεσιών, ιδεών και διαδικασιών. Ειδικότερα (Walton, 2008), το ανθρώπινο δυναμικό των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης οφείλουν επίσης, να αναλάβουν ειδική ευθύνη, για να ενισχύσουν τη δημιουργικότητα στο χώρο εργασίας. Παράλληλα, ένας σημαντικός παράγοντας, που συμβάλλει στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας σε μια βιβλιοθήκη είναι να δημιουργηθούν ομάδες εργασίας, οι οποίες θα αποτελούνται από ανθρώπους με ποικίλες δεξιότητες και εμπειρία. Οι άνθρωποι αυτοί, οφείλουν να αντιλαμβάνονται τα καθήκοντά τους, να μοιράζονται τους ίδιους στόχους, και να συνεργάζονται, με σκοπό να συνδέουν τις ιδέες τους, ώστε να ανακαλύπτονται νέοι τρόποι εργασίας. Τέλος, όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενη ενότητα, καθοριστικός είναι ο ρόλος του επικεφαλής της βιβλιοθήκης, ο οποίος πρέπει να μεταφέρει το όραμα και τη γενική κατεύθυνση που πρέπει να λάβει η βιβλιοθήκη, προκειμένου να ευδοκιμήσει η δημιουργικότητα.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, δεν υπάρχει αμφιβολία πλέον, για το γεγονός ότι, οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες πληροφόρησης αντιμετωπίζουν συχνά, νέες προκλήσεις και αλλαγές. Από την μία μεριά, αυτές οι προκλήσεις μπορούν αντιμετωπιστούν, με την ανάπτυξη της δημιουργικότητας, τόσο σε ό, τι αφορά τους ίδιους τους επιστήμονες της πληροφόρησης, όσο και το περιβάλλον εργασίας τους, ως σύνολο. Από την άλλη μεριά, είναι απαραίτητο στοιχείο και δρα συμπληρωματικά με την έννοια της δημιουργικότητας, η ανάπτυξη της καινοτομίας (βλ. Σχεδιάγραμμα 5.). Αναλυτικότερα, ως καινοτομία ορίζεται γενικά η ιδέα, το αντικείμενο ή η πρακτική (Brundy, 2015), που εφαρμόζεται από ένα άτομο ή οργανωτική ομάδα και περιλαμβάνει τρία στάδια: τη σύλληψη της νέας ιδέας ή την βελτίωση μια ήδη υπάρχουσας, την αξιολόγησή της και τέλος την υλοποίησή της στην πράξη, τα οποία στάδια, είναι απαραίτητα και στο στρατηγικό σχεδιασμό. Η χρήση όμως, της γνώσης και των καινοτόμων ιδεών, για την βελτίωση και την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής, των σκέψεων, αξιολογείται ανταγωνιστικά. Αυτό συμβαίνει, διότι όσο καινοτόμες και να είναι ιδέες, υπάρχει περίπτωση να έχει προλάβει να τις υλοποιήσει, η διεύθυνση κάποιας άλλης βιβλιοθήκης ή υπηρεσίας πληροφόρησης.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.
ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.

Αβίαστα λοιπόν, συνάγεται το συμπέρασμα ότι, οι διαδικασίες και οι πρακτικές του στρατηγικού σχεδιασμού εφαρμόζονται σε όλο το φάσμα ανάπτυξης και λειτουργίας των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης. Συγκεκριμένα, διαγράφονται και κατανοούνται καλύτερα οι ευθύνες και οι ρόλοι των υπεύθυνων της οποιαδήποτε θέσης εργασίας, ενώ παράλληλα διατυπώνεται η αξία και οι στόχοι των βιβλιοθηκών. Επιπλέον, καταγράφονται βήματα και ενέργειες, που αποσκοπούν στην οργάνωση της διοίκησης, αλλά και στη συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των ατόμων, που στελεχώνουν το ανθρώπινο δυναμικό αυτών των υπηρεσιών. Με τον στρατηγικό σχεδιασμό, επιτυγχάνεται η λειτουργικότητα και αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών, που προσφέρει η βιβλιοθήκη, όπως και η δημιουργία νέων και καινοτόμων υπηρεσιών και συστημάτων πληροφόρησης. Στην ουσία, πρόκειται για την υλοποίηση και την εφαρμογή ορισμένων πρακτικών, οι οποίες δρουν ευεργετικά, τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό περιβάλλον των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, καθώς αναλύονται οι παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν θετικά και αρνητικά την αποδοτικότητά τους. Συνεπώς, ο συγκεκριμένος σχεδιασμός (Johnson, 1997), στοχεύει στην ανάπτυξη βημάτων και ενεργειών, που φέρουν μακροπρόθεσμα σχέδια δράσης, διαμορφώνοντας ένα πλαίσιο, μέσα στο οποίο οι βιβλιοθήκες, μπορούν να ανταποκριθούν στο μεταβαλλόμενο περιβάλλον πληροφόρησης, καλύπτοντας ταυτόχρονα τις ανάγκες και τις προσδοκίες των χρηστών τους.

3.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ανακεφαλαιώνοντας, η στρατηγική ανάπτυξης και λειτουργίας βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης περιλαμβάνει ενέργειες και βήματα, τα οποία καθορίζουν, διατυπώνουν και γνωστοποιούν στη διοίκηση, αλλά και στο ανθρώπινο δυναμικό, που στελεχώνουν αυτές τις υπηρεσίες, τους στόχους, το όραμα και την αξία του μητρικού οργανισμού, στο οποίο υπάγονται οι εκάστοτε βιβλιοθήκες ή υπηρεσίες πληροφόρησης.

Αναντίρρητα, υπάρχουν βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης, οι οποίες λειτουργούν αυτόνομα, ωστόσο οφείλουν κι αυτές να ικανοποιούν τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των χρηστών τους. Όπως αναφέρθηκε, ο στρατηγικός σχεδιασμός, είναι ένα εργαλείο, το οποίο διαμορφώνεται και εφαρμόζεται, προκειμένου να αναλυθεί το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον των υπηρεσιών, ώστε να ορισθούν συγκεκριμένες πρακτικές, οι οποίες θα ωφελήσουν τις βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης, ως προς την ανάπτυξη τους, σε όλους τους τομείς λειτουργίας τους, στην αποτελεσματικότητά τους, αλλά και στην επίτευξη των στόχων τους. Ο στρατηγικός σχεδιασμός, σχετίζεται άμεσα με την έννοια της διαχείρισης, καθώς παρέχει λύσεις, για τυχόν εμπόδια και δυσκολίες, που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι υπηρεσίες πληροφόρησης.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η διοίκηση και εργαζόμενοι των υπηρεσιών πληροφόρησης, πριν προβούν στην σχεδίαση των στρατηγικών βημάτων ανάπτυξης, έχουν χρέος να ορίσουν τους στόχους της βιβλιοθήκης ή άλλης υπηρεσίας πληροφόρησης, να αναγνωρίσουν, ποια είναι τα πλεονεκτήματα και οι αδυναμίες της υπηρεσίας, αλλά και οι ευκαιρίες και απειλές, που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον πληροφόρησης. Κυρίως όμως, οφείλουν να διαπιστώσουν, πώς η οργανωτική κουλτούρα, που έχουν υιοθετήσει, διευκολύνει στην επίτευξη των στόχων της υπηρεσίας, όπου εργάζονται. Οπωσδήποτε, για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση αυτών των ενεργειών, είναι απαραίτητο, να κυριαρχεί το στοιχείο της επικοινωνίας και συνεργασίας, ώστε να επιτυγχάνεται η ισορροπία και ευημερία στο εργασιακό περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να τονισθεί ότι, ο καθορισμός των ενεργειών και η εφαρμογή του στρατηγικού σχεδιασμού στις βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης, δεν είναι κάτι εύκολο, καθώς οι συγκεκριμένες υπηρεσίες αναπτύσσονται και λειτουργούν σε ένα συνεχώς ασταθές περιβάλλον, όπου οι στόχοι και οι ανάγκες των χρηστών, αλλάζουν με ταχύτερους ρυθμούς απ' ότι συνέβαινε τις προηγούμενες δεκαετίες, γεγονός το οποίο απορρέει από τις εξελίξεις στο τεχνολογικό, κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό και πολιτιστικό περιβάλλον.

Τελειώνοντας, στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, αναλύθηκε το εργαλείο S.W.O.T., το οποίο χρησιμοποιείται για την άρθρωση των διαδικασιών σχεδιασμού και ανάπτυξης των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης. Ως εκ τούτου, πρόκειται για ένα εργαλείο, που βοηθάει στον έλεγχο και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της οποιαδήποτε υπηρεσίας πληροφόρησης. Επίσης, μέσω του συγκεκριμένου εργαλείου, εξετάζονται όλοι οι εσωτερικοί και εξωτερικοί παράγοντες, οι οποίοι μπορούν να έχουν είτε θετικό, είτε αρνητικό αντίκτυπο στην αποδοτικότητα της υπηρεσίας. Σε αυτό το σημείο, δόθηκε βάση στη διαγνωστική ανάλυση της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, καθ' ότι αποτελεί και μελέτη περίπτωσης της παρούσας εργασίας. Ωστόσο, θα αποτελούσε παράλειψη να μην σημειωθεί ότι, η ανάπτυξη και η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού των υπηρεσιών πληροφόρησης, αποτελούν ίσως, τον σπουδαιότερο πόρο αυτών των οργανισμών και είναι ο σημαντικότερος παράγοντας, ο οποίος επηρεάζει την αποτελεσματικότητα ή αναποτελεσματικότητα των υπηρεσιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συμπερασματικά, από τα παραπάνω έχει καταστεί σαφές ότι, βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης του 21^{ου} αιώνα, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και προώθηση της γνώσης. Ήδη από τον 19^ο αιώνα, οι άνθρωποι άρχισαν να αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητα και τη συμβολή των βιβλιοθηκών, ως ένα μέσο παραγωγής και ανάπτυξης πληροφοριών και παροχής γνώσεων. Αναμφίβολα, όλες οι βιβλιοθήκες, αποτελούν τον πυρήνα της πληροφόρησης και της παιδείας. Ωστόσο, τις τελευταίες δεκαετίες, παρατηρείται μία έντονη τεχνολογική ανάπτυξη, η οποία έχει επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό, την ανέλιξη των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης. Συγκεκριμένα, η τεχνολογική εξέλιξη σε συνδυασμό με την ανάπτυξη άλλων κοινωνικών και πολιτισμικών παραγόντων, οδήγησαν τις βιβλιοθήκες, να λάβουν νέες αποφάσεις, ευθύνες και ρόλους, προκειμένου να συμβαδίσουν με τις αλλαγές στο περιβάλλον της πληροφόρησης, αλλά και της κοινωνίας. Η παραδοσιακή βιβλιοθήκη, αλλά και τα παραδοσιακά πληροφοριακά συστήματα, άρχισαν να αλλάζουν μορφή και αυτό είναι κάτι, το οποίο αποτέλεσε βασική προϋπόθεση, για την ανάπτυξη των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης του 21^{ου} αιώνα.

Ο ρόλος των βιβλιοθηκών έγινε πιο περίπλοκος, καθώς η ανάπτυξη νέων ιδρυμάτων, οργανισμών και υπηρεσιών, συνετέλεσε στη δημιουργία βιβλιοθηκών ποικίλων θεμάτων και ενδιαφερόντων. Το ίδιο συνέβη και σε σχέση με τις ευθύνες και τους ρόλους, που οφείλουν να αναλάβουν οι βιβλιοθηκονόμοι και επιστήμονες της πληροφόρησης. Καθώς, εξελίχθηκαν οι παραδοσιακές βιβλιοθήκες και τα πληροφοριακά συστήματα και εμφανίστηκαν νέες μορφές βιβλιοθηκών, όπως είναι οι υβριδικές και ψηφιακές βιβλιοθήκες, όφειλαν και οι βιβλιοθηκονόμοι, να εξελίσσουν τις ικανότητές τους, να αναπτύξουν νέες γνώσεις και δεξιότητες, τόσο στο πλαίσιο των εργασιακών καθηκόντων τους, όσο και στο πλαίσιο των νέων τεχνολογικών συστημάτων. Αξίζει να σημειωθεί ότι, στον επιστημονικό κλάδο της πληροφόρησης, η μάθηση και η καλλιέργεια νέων γνώσεων και ερεθισμάτων δεν σταματάει ποτέ, διότι όσο εξελίσσεται η κοινωνία, τόσο εξελίσσεται και ο πολιτισμός της, γι' αυτό οι βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης, έχουν χρέος να ανάγουν αυτόν τον πολιτισμό με τα κατάλληλα μέσα και το εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό.

Ο λόγος για τον οποίο αναλύθηκε η αξία και ο ρόλος των βιβλιοθηκών, αλλά και ο ρόλος και οι ευθύνες των βιβλιοθηκονόμων και επιστημόνων της πληροφόρησης αποσκοπεί, στο να γίνει αντιληπτό ότι, όλες οι βιβλιοθήκες ανεξαρτήτως περιεχομένου, έχουν να αντιμετωπίσουν νέες προκλήσεις και προσδοκίες των χρηστών, όπως συμβαίνει και με τις βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης δικαιοσύνης, που αποτελούν και μελέτη περίπτωσης της συγκεκριμένης εργασίας. Τα παραπάνω δεδομένα, ισχύουν και για τις βιβλιοθήκες νομικού περιεχομένου, όπως και για τους νομικούς βιβλιοθηκονόμους. Στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να τονισθεί ότι, οι νομικές βιβλιοθήκες, παρέχουν πληροφορίες, οι οποίες αποτελούν σπουδαία πηγή πληροφόρησης νομικών πληροφοριών, διότι διαχειρίζονται νομικά ζητήματα, τα οποία σχετίζονται με την ευρωπαϊκή ενοποίηση, την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών, τις συλλογικές ρυθμίσεις και νομοθεσίες, τους δημοκρατικούς θεσμούς, τα θεμελιώδη δικαιώματα του

κοινωνικού κράτους και γενικότερα τη νομική πληροφόρηση. Γι' αυτό το λόγο, κρίνεται αναγκαία η ανάπτυξη μεθόδων και έγκυρων εργαλείων, για την κατάλληλη οργάνωση και διαχείριση των νομικών συλλογών και πληροφοριών.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, υπάρχουν διάφορες νομικές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα, είτε αυτές υπάγονται σε κάποιο εκπαιδευτικό ίδρυμα, είτε σε δικηγορικούς συλλόγους, είτε σε οργανισμούς, ωστόσο θα έλεγε κανείς ότι, δεν είναι τόσο καλά οργανωμένες και ανεπτυγμένες, όπως θα άρμοζε. Αυτό παρατηρείται, διότι το εσωτερικό περιβάλλον των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, επηρεάζεται συνεχώς από εξωτερικές μεταβλητές του τεχνολογικού, οικονομικού και κοινωνικό-πολιτισμικού περιβάλλοντος. Αναντίρρητα, αυτό είναι κάτι αναπόφευκτο, καθώς το περιβάλλον της πληροφόρησης μεταβάλλεται με γοργούς ρυθμούς. Η λύση στα υπάρχοντα, αλλά και μελλοντικά εμπόδια που θα συναντήσουν οι βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης έγκειται στην αποδοχή λήψης των νέων ευθυνών και ρόλων και στη δεκτικότητα των νέων δεδομένων. Αναγνωρίζοντας λοιπόν οι βιβλιοθηκονόμοι, τις ευκαιρίες που απορρέουν από το σύγχρονο περιβάλλον πληροφόρησης και ιδίως της ψηφιοποίησης, θα καταφέρουν να υλοποιήσουν τους στόχους των εκάστοτε βιβλιοθηκών, οργανισμών και υπηρεσιών, καλύπτοντας παράλληλα τις αυξανόμενες ανάγκες των χρηστών, διαμορφώνοντας στρατηγικές ανάπτυξης.

Οι στρατηγικές ανάπτυξης και λειτουργίας βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης δικαιοσύνης, αλλά και γενικότερα όλων των ειδών υπηρεσιών πληροφόρησης, οφείλουν να σχεδιάζονται και τα διαμορφώνονται σύμφωνα με τους στόχους, που έχει θέσει η οποιαδήποτε υπηρεσία ξεχωριστά. Ο στρατηγικός σχεδιασμός, περιλαμβάνει ενέργειες και βήματα, τα οποία προωθούν την ανάπτυξη και την αποδοτικότητα του εκάστοτε οργανισμού. Λαμβάνοντας ως παράδειγμα, το ιστορικό και οργανωτικό πλαίσιο της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, παραχωρήθηκε το οργανόγραμμα της βιβλιοθήκης, το οποίο αντιπροσωπεύει μάλιστα, όλες τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της χώρας. Διαπιστώθηκε ότι, μέσω της ανάλυσης του οργανογράμματος της διοίκησης και των στελεχών των βιβλιοθηκών, γίνεται ευκολότερη η διαδικασία ανάλυσης των στοιχείων, που περιλαμβάνονται στον στρατηγικό και λειτουργικό προγραμματισμό των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης. Όπως αναφέρθηκε, οι σημαντικότερες πρακτικές, που είναι απαραίτητες να ακολουθηθούν από την διοίκηση των ανθρωπίνων πόρων, οι οποίοι παράλληλα, επιδρούν θετικά την λειτουργικότητα των βιβλιοθηκών, είναι ο προγραμματισμός ανθρωπίνων πόρων, η περιγραφή και προδιαγραφή των θέσεων εργασίας, η διαδικασία προσέλκυσης και επιλογής των υποψηφίων, η εκπαίδευση και η ανάπτυξη ανθρωπίνων πόρων, τα συστήματα ανταμοιβής των εργαζομένων, η διαδικασία αξιολόγησης της απόδοσής τους και τέλος, η κατάλληλη διαμόρφωση σχέσεων εργασίας.

Συνεπώς, δίνοντας προσοχή στην ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, αποτυπώθηκαν τα πλεονεκτήματα, οι αδυναμίες, οι ευκαιρίες και οι απειλές, που έχει να διαχειριστεί και να αντιμετωπίσει η βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ. Το εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού S.W.O.T., το οποίο χρησιμεύει γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, παρέχει λύσεις σε τυχόν εμπόδια και βοηθάει στην καλύτερη διαχείριση όλων των ζητημάτων των υπηρεσιών πληροφόρησης. Αβίαστα, λοιπόν, συνάγεται το συμπέρασμα ότι, με την

πρόοδο και την εξέλιξη της κοινωνίας, η οποία επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την επιστήμη της πληροφόρησης, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της τεχνολογίας, οι βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης, κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν προκλήσεις, σε μια σειρά επαναλαμβανόμενων αλλαγών. Αυτές οι αλλαγές, έχουν αντίκτυπο σε όλους τους τομείς ανάπτυξης και λειτουργίας των βιβλιοθηκών, όπως είναι η ανάπτυξη των συλλογών τους, οι διάφορες εργασίες, που επιβάλλονται για την καταλογογράφηση, ταξινόμηση, ευρετηρίαση, αποθήκευση, επεξεργασία και ψηφιοποίηση του περιεχομένου των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, όπως και το οργανωτικό διοικητικό τους πλαίσιο. Παρ' όλο, που το περιβάλλον της πληροφόρησης αλλάζει διαρκώς, οι χρήστες συνεχίζουν και θα είναι για πάντα, ο κατευθυντήριος άξονας ανάπτυξης της επιστήμης της πληροφόρησης. Δεδομένου, όλων το παραπάνω, γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι, όλες οι βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης και κυρίως, οι νομικές και ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, λόγω του ότι, απευθύνονται ιδίως σε συγκεκριμένο αναγνωστικό και ερευνητικό κοινό, οφείλουν να αναγνωρίσουν την αξία τους και να διαμορφώσουν σχέδια ανάπτυξης και δράσης, ώστε να ανταποκριθούν στο σύγχρονο και μεταβαλλόμενο περιβάλλον της κοινωνίας και της πληροφορίας.

4.1 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενα κεφάλαια, οι ρόλοι και οι ευθύνες των βιβλιοθηκών και επιστημόνων των υπηρεσιών πληροφόρησης, έχουν γίνει πιο απαιτητικοί από κάθε άλλη εποχή. Οι ρόλοι και ευθύνες έχουν αυξηθεί, λόγω των εξελίξεων που διαδραματίζονται στο περιβάλλον της πληροφόρησης, οι οποίοι προέρχονται κυρίως, από τις κοινωνικές, τεχνολογικές και οικονομικές μεταβολές. Όλες αυτές οι αλλαγές στον κόσμο της πληροφορίας, αλλά και της τεχνολογίας, όπως και η ανάπτυξη σε διάφορους τομείς της κοινωνικής ζωής, που έλαβαν χώρα ήδη από τις αρχές του 21^{ου} αιώνα, έχουν καθοριστικό ρόλο στο περιβάλλον της πληροφόρησης και ειδικότερα, στο μέλλον των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης. Γι' αυτούς τους λόγους, κρίνεται αναγκαία η ανάπτυξη των βιβλιοθηκών, οι οποίες αδιαμφισβήτητα, αποτελούν το κέντρο της παιδείας και του πολιτισμού κάθε λαού.

Αναλυτικότερα, οι βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης, έχουν χρέος να διαδίδουν πληροφορίες βασισμένες στην αυθεντικότητα και ακεραιότητα των πηγών, εμπλουτίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τις γνώσεις των πολιτών, ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας, επαγγελματικής κατάρτισης και κοινωνικής τάξης. Με άλλα λόγια, όλες οι υπηρεσίες πληροφόρησης του 21^{ου} αιώνα, ως εκπαιδευτικά, ερευνητικά και πνευματικά κέντρα, οφείλουν να παρέχουν στους χρήστες τους δυνατότητες ανάπτυξης της παιδείας, της μόρφωσης, της εκπαίδευσης και της κριτικής ικανότητας. Αναντίρρητα, αξίζει να σημειωθεί ότι, τον 21^ο αιώνα, παρατηρείται η δημιουργία και ένταξη βιβλιοθηκών σε οργανισμούς, υπηρεσίες και ιδρύματα διάφορων τομέων δραστηριοποίησης. Για τους παραπάνω λόγους, είναι αναγκαία η ανάπτυξη των συλλογών και των υπηρεσιών, που προσφέρουν οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες πληροφόρησης, καθώς αναπτύσσονται και λειτουργούν σε υπηρεσίες, οι οποίες οφείλουν να προάγουν γνώσεις και πληροφορίες στους πολίτες.

Επιπροσθέτως, κύριο μέλημα των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, πρέπει να είναι η απόκτηση και η συγκέντρωση τεκμηρίων κάθε μορφής, ώστε να μπορούν οι χρήστες να περιηγηθούν στη βιβλιοθήκη είτε δια ζώσης, είτε διαδικτυακά. Αυτό σημαίνει ότι, οι διαχειριστές και ειδικοί της συγκεκριμένης επιστήμης, οφείλουν να αναπτύξουν τις υπηρεσίες προσβασιμότητας στις συλλογές των βιβλιοθηκών με κάθε τρόπο. Σημαντική επίσης κρίνεται, η επαρκής βιβλιογραφία και η ανάπτυξη όλων των πόρων, είτε πρόκειται για το ανθρώπινο δυναμικό, είτε τον οικονομικό παράγοντα, ο οποίος μάλιστα με την κατάλληλη διαχείριση, ενισχύει τον εξοπλισμό και την υποδομή των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης. Επιπλέον, οι υπάλληλοι των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, μέσω του περιεχομένου αυτών των οργανισμών, οφείλουν να διαχειριστούν τις επικείμενες πληροφορίες, προάγοντας και αναδεικνύοντας την πολιτιστική κληρονομία της χώρας.

Κατά κύριο λόγο, ο προσανατολισμός ανάπτυξης όλων των υπηρεσιών πληροφόρησης, πρέπει να επικεντρωθεί στην ενίσχυση των συλλογών, οι οποίες θα ανάγουν και θα διευκολύνουν τη μάθηση, την έρευνα και τις γνώσεις των πολιτών, στην ανάπτυξη ηλεκτρονικών και ψηφιακών μεθόδων πρόσβασης σε πληροφορίες, στην καθιέρωση νέων δικαιωμάτων, που αφορούν την πρόσβαση των χρηστών σε πληροφορίες, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις ειδικές κατηγορίες του πληθυσμού. Επιπλέον, ιδιαίτερη σημασία, πρέπει να δοθεί στην ανάπτυξη βιβλιοθηκών, οι οποίες θα εμπλουτιστούν προς όφελος της ικανοποίησης των αναγκών των παιδιών, αλλά και στη συνεργασία των βιβλιοθηκών και υπηρεσιών πληροφόρησης, τόσο σε περιφερειακό, όσο και σε εθνικό επίπεδο. Προκειμένου να επιτευχθούν όλα τα παραπάνω, απαραίτητη προϋπόθεση κρίνεται, η χρηματοδότηση των βιβλιοθηκών από το κράτος.

Αναλυτικότερα, η ανάπτυξη των συλλογών των βιβλιοθηκών, μπορεί να εκπληρωθεί μέσω δωρεών, είτε αυτές προέρχονται από ιδιώτες, είτε από δημόσιους φορείς, που και ίδιοι ασχολούνται με τη διαφύλαξη και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας, όπως είναι για παράδειγμα τα Γενικά Αρχεία του Κράτους και τα μουσεία. Επίσης, πέρα από την χρηματοδότηση και τις δωρεές, για την ανάπτυξη των συλλογών, είναι απαραίτητη η καλή διαχείριση των τεκμηρίων από τους βιβλιοθηκονόμους και επιστήμονες της πληροφόρησης, ώστε να μπορέσουν να αναδειχθούν και να διατηρηθούν στο χρόνο, οι συλλογές που περιλαμβάνονται στην οποιαδήποτε βιβλιοθήκη. Εκτός από τα παραπάνω οι δημόσιες βιβλιοθήκες, οφείλουν να καλύπτουν μία ευρύτερη περιοχή θεμάτων. Ανεξαρτήτως όμως, τύπου και είδους βιβλιοθήκης, η ανάπτυξη επιβάλλει την ύπαρξη συλλογών και τεκμηρίων, σε διάφορες ευρωπαϊκές γλώσσες και υποστρώματα, όπου είναι εφικτό. Γενικότερα, η ανάπτυξη των συλλογών, αποτελείται από μια σειρά ενεργειών, οι οποίες αφορούν τόσο την απόκτηση και την καταλληλότερη επιλογή μεμονωμένων τεκμηρίων, όσο και από τις εργασίες που απαιτούνται από το ανθρώπινο δυναμικό, το οποίο στελεχώνει την εκάστοτε βιβλιοθήκη.

Ωστόσο, η ανάπτυξη των συλλογών, δεν μπορεί να επιτευχθεί αν δεν επαρκεί ο κατάλληλος τεχνολογικός εξοπλισμός και οι κατάλληλες παροχές υπηρεσιών στους χρήστες. Γι' αυτό το λόγο, το κράτος οφείλει να βοηθήσει τις βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης, να ενσωματώσουν τις νέες τεχνολογικές τάσεις και συστήματα, τα οποία θα διευκολύνουν, τόσο την εξερεύνηση και αναζήτηση των χρηστών σε πληροφορίες, όσο και την προσωπική ευελιξία των εργαζομένων των βιβλιοθηκών. Με αυτόν τον

τρόπο επιτυγχάνεται και η ελκυστικότητα των βιβλιοθηκών, καθώς θα εξυπηρετούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, οι ανάγκες και οι απαιτήσεις των χρηστών. Μία επίσης, ενδιαφέρουσα πρόταση για την ανάπτυξη των βιβλιοθηκών είναι, η δημιουργία νέων βάσεων δεδομένων και ιστοτόπων, που θα επιτρέπουν την πρόσβαση του κοινού σε πληροφορίες, οι οποίοι δεν θα απαιτούν τη χρήση ειδικών κωδικών πρόσβασης σε αυτές. Οπότε, σε αυτό το σημείο εξετάζεται και το δικαίωμα πρόσβασης και χρήσης των υπηρεσιών από τους χρήστες, το οποίο συνδέεται και με άτομα, τα οποία αντιμετωπίζουν κάποια αναπηρία. Συγκεκριμένα, για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, θα ήταν σκόπιμο να δημιουργηθεί ένας ειδικός χώρος στο κτήριο των βιβλιοθηκών, ο οποίος θα διαθέτει τον κατάλληλο φωτισμό για άτομα με περιορισμένη ή καθόλου όραση, αλλά και ειδικό τεχνολογικό εξοπλισμό, ο οποίος θα επιτρέπει την λειτουργία οπτικοακουστικών και ακουστικών συλλογών και τεκμηρίων. Επίσης, οι συλλογές μπορούν να ενισχυθούν με βιβλία Braille, αλλά και βιβλία, που θα περιλαμβάνουν ηχητικό σύστημα υποστήριξης, με σύμβολα τα οποία χρησιμοποιούνται στη νοηματική γλώσσα, ακόμη και βιβλία που περιλαμβάνουν ανάγλυφες εικόνες και γράμματα (IFLA, 2005). Σε αυτή την περίπτωση, σημαντική κρίνεται και η χρήση του προτύπου DAISY (Digital Accessible Information System), το οποίο παρέχει αρκετές βοηθητικές υπηρεσίες και χρησιμοποιείται για την υποστήριξη βιβλίων σε ψηφιακή μορφή, που περιλαμβάνουν ήχο.

Τελειώνοντας, σημαντικές δραστηριότητες, όπως η διεξαγωγή σεμιναρίων, συνεδρίων, εκπαιδευτικών προγραμμάτων και άλλων επιμορφωτικών εκδηλώσεων με κοινωνικό και πολιτιστικό ενδιαφέρον, θα προσέφεραν στις βιβλιοθήκες και υπηρεσίες πληροφόρησης μεγαλύτερο κύρος και ελκυστικότητα. Επίσης, οι υπηρεσίες που παρέχονται εντός των βιβλιοθηκών, θα ήταν εύλογο να ενσωματωθούν σε διάφορα ιδρύματα και οργανισμούς, στα οποία επιβάλλεται η παρουσία τους. Για παράδειγμα, στα καταστήματα κράτησης, παρατηρείται έντονα το φαινόμενο της θέλησης των κρατουμένων, για μόρφωση και παιδεία, κατά την παραμονή τους στα συγκεκριμένα κέντρα. Η διαμόρφωση και η ανάπτυξη βιβλιοθηκών σε αυτούς τους χώρους, θα βοηθούσε στην καλύτερη διαβίωσή τους και ενδεχομένως, θα αναπτύσσονταν νέα κίνητρα και αισθήματα ελπίδας, ακόμη και για την επανένταξή τους στην κοινωνία, μετά την αποφυλάκισή τους. Στην ίδια κατηγορία εντάσσονται και τα διάφορα ιδρύματα υγείας, όπως είναι τα νοσοκομεία, που η παραμονή των ασθενών και των συγγενών τους, μπορεί να διαρκέσει για μεγάλο χρονικό διάστημα. Όπως προκύπτει, η ανάπτυξη των βιβλιοθηκών στα νοσοκομεία, όπως και στα καταστήματα κράτησης, αφορούν όλες τις ηλικιακές ομάδες και γι' αυτό το λόγο κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία τους. Εύκολα, λοιπόν, μπορεί ο καθένας να συμπεράνει ότι, η ανάπτυξη και λειτουργία βιβλιοθηκών αποτελεί σημαντικό παράγοντα ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς και ανέλιξης της παιδείας.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΗ BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Aippersbach, C. & Moore, K. 2015, 'Reaching the diverse public of Alberta, Canada: How law librarians helped fill a gap in legal information delivery and access to justice through an innovative and collaborative new website ', *The future of law libraries: tales of existence and transformation-Law Libraries*, Vol. 209, pp. 1-12, viewed 14 August 2017.
- Alfonso, A., Schuknecht, L. & Tanzi, V. 2006, 'Public Sector Efficiency: Evidence for New EU Member States and Emerging Markets', *Applied Economics*, Vol. 42, No. 17, pp. 1-32.
- Allison, M. & Kaye, J. 2015, *Strategic Planning for Nonprofit Organizations: A Practical Guide for Dynamic Times*, 3rd edition, Wiley, New Jersey.
- Ambrogi, R. 2020, 'The Increasingly Essential Role of the Law Librarian', *ABOVE THE LAW*, viewed 13 July 2020.
- Beckett, R. C. 2005, 'Collaboration now strategic necessity', *Handbook of Business Strategy*, Vol. 6, No. 1, pp. 327-332, viewed 1 December 2005.
- Belkin, N.J 1978, 'Information Concepts for Information Science', *Journal of Documentation*, Vol. 34, No. 1, pp. 55-85, viewed 1 January 1978.
- Brundy, C. 2015, 'Academic Libraries and Innovation: A Literature Review', *Journal of Library Innovation*, Vol. 6, No. 1, pp. 22-39.
- Bryson, J. 1988, *Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations: A Guide to Strengthening and Sustaining Organizational Achievement*, 1st edition, Wiley, New Jersey.
- Buchanan, S. & Mcmenemy, D. 2010, 'Towards a Public Library Digital Service Taxonomy', *Research and Advanced Technology for Digital Libraries, 14th European Conference, ECDL 2010*, Glasgow, United Kingdom, pp. 425-428, «https://doi.org/10.1007/978-3-642-15464-5_48».
- Burke, L. 2001, 'The future role of librarians: in the virtual library environment', *The Australian Library Journal*, Vol. 51, No. 1, pp. 31-45, viewed 1 September 2001.
- Buscaglia, E. & Dakolias, M. 1999, 'Comparative international study of court performance indicators: a descriptive and analytical account', *The World Bank*, pp. 1-50, viewed 31 August 1999.
- Buscaglia, E. & Ulen, T. 1997, 'A quantitative assessment of the efficiency of the judicial sector in Latin America', *International Review of Law and Economics*, Vol. 17, No.2, pp. 275-291.
- Butler, B. W. 1977, 'Presiding Judges' Role Perceptions of Trial Court Administrators', *The Justice System Journal*, Vol. 3, No. 2, pp. 181-198.
- Carr, S. J. 1992, 'Strategic Planning in Libraries: An Analysis of a Management Function and Its Application to Library and Information Work', *Library Management*, Vol. 13, No. 5, pp. 4-17, viewed 1 May 1992.
- Charan, R., Drotter, S. & Noel, J. 2001, *The Leadership pipeline: How to Build the Leadership-Powered Company*, 2nd edition, Jossey-Bass, San Francisco.

- Cohen, M. 1990, 'Research in a Changing World of Law and Technology', *Dalhousie Journal*, Vol. 13, No. 1, viewed 5 January 1990.
- Coulson-Thomas, C. & Brown, R. 1989, *The Responsive Organization: People Management: The Challenge of the 1990s*, British Institute of Management, Corby.
- Council of Europe 2008, *Council of Europe European Commission for the efficiency of justice (CEPEJ)*, What are the objectives of the CEPEJ?, «<https://www.we.int/cepej>».
- Council of Europe 2008, *European Judicial Systems, Edition 2008 Data 2006: Efficiency and Quality of Justice (Cepej Studies)*, Council of Europe, Belgium.
- Crawford, W. & Gorman, M. 1995, *Future Libraries: Dreams, Madness, and Reality*, American Library Association, Chicago.
- Dahlkild, N. 2011, 'The Emergence and Challenge of the Modern Library Building: Ideal Types, Model Libraries and Guidelines from the Enlightenment to the Experience Economy', *Library Trends*, Vol. 60, No. 1, pp. 11-42.
- Darkey, E. 2008, 'Improving Services in Law Libraries: The Case of the Faculty of Law Library', *International Journal of Legal Information*, Vol. 36, No. 1, pp. 80-93, viewed 4 January 2008.
- Drucker, P. F. 1984, *Management: Tasks, Responsibilities, Practices*, 1st edition, Butterworth-Heinemann, Oxford.
- Earl, M. J. 1989, *Management strategies for information technology*, 1st edition, Practice-Hall, New Jersey.
- Echezona, R. 2007, 'The role of libraries in information dissemination for conflict resolution, peace, promotion and reconciliation', *African Journal of Library, Archives and Information Science*, Vol. 17, No. 2, pp. 143-152.
- Emezie, N. & Nwaohiri, N. 2013, '21st Century Librarians and Effective Information Service Delivery', *Journal of Information and Knowledge Management*, Vol. 4, No. 1.
- England, L., Lowe, R. & Owusu, E. 2017, 'ERM Ideas & Innovations', *Journal of Electronic Resources Librarianship*, Vol. 29, No. 3, pp. 171-179, viewed 13 September 2017.
- EPLO 2020, *European Public Law Organization*, EPLO History, viewed 14 July 2020, «<https://www1.eplo.int/history>».
- Europeana Foundation 2008, *e-Europeana pro*, European Commission, viewed 20 November 2008, «<https://pro.europeana.eu>».
- Ferguson, St. 2007, *Libraries in the Twenty-first Century: Charting Directions in Information Services*, 1st edition, Chandos Publishing, Cambridge.
- Filson, C.K. 2018, 'Comparative study of collection management practices of academic libraries', *Library Management*, Vol. 39, No. 1/2, pp. 66-77, viewed 8 January 2018.
- Gemmill, G. & Oakley, J. 1992, 'Leadership: An Alienating Social Myth?', *Human Relations*, Vol. 45, No. 2, pp. 113-129, viewed 1 February 1992.

- Giannakopoulos, G., Koulouris, A. & Kokkinos, D. 2014, 'Libraries in Crisis: A Glimpse over Greece and Cyprus', *Social and Behavioral Sciences*, Vol. 147, pp. 411-417, viewed 25 August 2014.
- Graen, G. 1976, *Role-making processes within complex organizations*, Rand McNally, Chicago.
- Hashim, L. & Mokhtar, W. N. W. 2002, 'Preparing new era librarians and information professionals: Trends and issues', *International Journal of Humanities and Social Science*, Vol. 2, No. 7, pp. 151-156.
- Haugen, B. 2005, 'The Impact of Globalization on Law Libraries', *International Journal of Legal Information*, Vol. 33, No. 3, pp. 471-478, viewed 1 January 2005.
- Hazelton, P. 1993, 'Law Libraries as Special Libraries: An Educational Model', *Library Trends*, Vol. 42, No. 2, pp. 319-341.
- Hazen, D. 1995, 'Collection Development Policies in the Information Age', *College and Research Libraries*, Vol. 56, No. 1, pp. 29-32.
- Hensiak, K. 2003, 'Too Much of a Good Thing: Information Overload and Law Librarians', *Legal Reference Services Quarterly*, Vol. 22, No. 2/3, pp. 85-98.
- Houben, G., Lenie, K. & Vanhoof, K. 1999, 'A knowledge-based SWOT-analysis system as an instrument for strategic planning in small and medium sized enterprises', *Decision Support Systems*, Vol. 26, No. 2, pp. 125-135.
- IFLA 2019, *International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA)*, last update 10 December 2019, <<https://www.ifla.org>>.
- Jain, P. 2013, 'A paradigm shift in the 21st century academic libraries and librarians: prospectus and opportunities', *European Journal of Academic Research*, Vol. 1, No. 3, pp. 133-147.
- Johnson, G. & Scholes, K. 1997, *Exploring Corporate Strategy*, 4th edition, Practice-Hall, London.
- Joinson, C. 2001, 'Refocusing Job Descriptions', *HR Magazine*, Vol. 46, No. 1, viewed 1 January 2001.
- Ju, Y. 2006, 'Leveraging levels of information services and developing knowledge services: The trend of information services in libraries', *Library Management*, Vol. 27, No. 6/7, pp. 354-361, viewed 1 July 2006.
- Kanne, S. 2019, 'Law Librarian Job Responsibilities', *The balance careers*, viewed 25 June 2019.
- Kasalu, J. & Ojiambo, J. 2015, 'Enhancing Access to Electronic Resources through Collaborations and E-document Delivery: Experiences of University Libraries in Kenya', IFLA WLIC 2015-Cupe Town, Kenya, South Africa.
- Kasalu, S. & Djiambo, J. B. 2012, 'Application of ICTs in collection development in private university libraries in Kenya', *Collection Building*, Vol. 31, No. 1, pp. 23-31, viewed 13 January 2012.
- Kearns, K. P. 1992, 'From comparative advantage to damage control: Clarifying strategic issues using swot analysis', *Nonprofit Management & Leadership*, Vol. 3, No. 1, pp. 3-22.

- Leiter, R. 2015, 'Law Librarians' Roles in Modern Law Libraries', *Academic Law Library Director Perspectives: Cases and Insights*, 1st edition, William S. Hein & Co., Inc, Getzville, United States of America.
- Librarians Association 1923, *Estonian Librarians Association (ELA)*, The 21st Century Library, viewed 1 March 2016.
- Lloyd, R. & Aho, W. 2020, *The Four Functions of Management-An essential guide to Management Principles*, FHSU Digital Press, Kansas.
- Malek, R. 1970, *On the origins of the International Organization of Librarians (IFLA)*, Loughborough University of Technology, Leiden.
- Mathis, R. L. & Jackson, J. H. 2004, *Human Resource Management*, 11th edition, Southwestern College, Trenton.
- Mayo, A. 1989, 'Business Strategies and Management Development-The ICL Experience', *Industrial and Commercial Training*, Vol. 21, No. 2, pp. 17-23, viewed 1 February 1989.
- McGee, R. 2006, 'Information technology (IT) strategic planning for libraries', *Library Management*, Vol. 27, No. 6/7, pp. 470-485, viewed 1 July 2006.
- Mcmenemy, D., Buchanan, S. & Rooney-Browne, C. 2008, 'Measurement of library services : to quantify or qualify?', *World Library and Information Congress: 74th IFLA General Conference and Council "Libraries without borders: Navigating towards global understanding"*, IFLA, Canada, «<https://strathprints.strath.ac.uk/id/eprint42236>».
- Mcnikol, S. 2005, 'The challenges of strategic planning in academic libraries', *New Library World*, Vol. 106, No. 11/12, pp. 496-509, viewed 1 November 2005.
- Mintzberg, H. 1973, *The Nature of Management Work*, 1st edition, HarperCollins College Div, Broadway.
- Mwaniki, P. 2018, 'Envisioning the future role of librarians: skills, services and information resources', *Library Management*, Vol. 39, No. 1/2, pp. 2-11, viewed 8 January 2018.
- Nawe, J. 2003, 'Planning and policy issues in academic libraries in Tanzania', *Library Management*, Vol. 24, No. 8/9, pp. 417-422, viewed 1 December 2003.
- Oladele, B. A. 2008, 'Globalization and African Libraries: The Challenge of Self-Discovery in a Digital World', *World Library and Information Congress: 74th IFLA General Conference and Council*, International Federation of Library Associations and Institutions, Quebec, Canada, pp. 1-19, 10-14 August 2008, «<https://www.ifla.org/IV/ifla74/index.htm>».
- Olatunji Olagio, P. & Akewukereke, M. A. 2006, 'Collection Development Policies: Ground Rules for Planning University Libraries', *Library Philosophy and Practice*, Vol. 9, No. 1, pp. 1-5.
- Oldman, C. 1977, 'Marketing Library and Information Services: The Strengths and Weaknesses of a Marketing Approach', *European Journal of Marketing*, Vol. 11, No. 6, pp. 460-474, viewed 1 June 1977.
- Opijnen, M. V. & Santos, C. 2017, 'On the concept of relevance in legal information retrieval', *Artificial Intelligence and Law*, Vol. 25, No. 1, pp. 65-87, viewed 4 March 2017.

- Oppenheim, Ch. & Smithson, D. 1999, 'What is the hybrid library?', *Journal of Information Science*, Vol. 25, No. 2, pp. 97-112, viewed 1 April 1999.
- Orr, L. 2014, 'Law Libraries and Access to Justice', *American Association of Law Libraries*, viewed 19 September 2014.
- Panagiotou, G. & van Wijnen, R. 2005, 'The telescopic observations framework: an attainable strategic tool', *Marketing Intelligence & Planning*, Vol. 23, No. 2, pp. 155-171, viewed 1 March 2005.
- Pennell, K. 2010, 'The role of flexible job descriptions in succession management', *Library Management*, Vol. 31, No. 4/5, pp. 279-290, viewed 18 May 2010.
- Pickton, D. W. & Wright, S. 1998, 'What's swot in strategic analysis', *Strategic Change*, Vol. 17, No. 2, pp. 101-109, viewed 4 December 1998.
- Pinfield, S., Eaton, J., Edwards, C., Russell, R., Wissenburg, A. & Wynne, P. 2009, 'Realizing the Hybrid Library', *New Review of Information Networking*, Vol. 4, No. 1, pp. 3-21, viewed 15 October 2009.
- Placzek, S. B. 2008, 'All in a Day's Work: What's a Reference Librarian to Do?', *Legal Reference Services Quarterly*, Vol. 19, No. 1/2, viewed 21 October 2008.
- Pound, R. 1943, *A University of Justice as a Means of Making Progress in Medicine Available to Courts and Legislatures*, The University of Chicago Law Review, Chicago, United States of America.
- Proctor, R. 1982, 'Selection and Recruitment of Library Staff', *Library Management*, Vol. 3, No. 2, pp. 3-60, viewed 1 February 1982.
- Ranganathan, S. R. 1954, *IFLA-what it should be and do*, University of Delhi, India.
- Roberts, A. 2011, 'Comparative International Law? The Role of National Courts in Creating and Enforcing International Law', *International & Comparative Law Quarterly*, Vol. 60, No. 57, pp. 57-92, viewed 22 April 2011.
- Seadle, M. & Greifeneder, E. 2007, 'Defining a digital library', *Library Hi Tech*, Vol. 25, No. 2, pp. 169-173, viewed 19 June 2007.
- Sherman, W. 2007, '33 Reasons Why Libraries and Librarians are Still Extremely Important', *Information Outlook*, Vol. 11, No. 6, pp. 67-78.
- Singh, S.P. 2004, 'Collection management in the electronic environment', *The Bottom Line*, Vol. 17, No. 2, pp. 55-60, viewed 1 June 2004.
- Steiner, G. A. 1979, 'Strategic Planning: What Every Manager Must Know', *International Journal of Business Communication*, Vol. 17, No. 1, pp. 1-383, viewed 1 October 1979.
- Tam, L. W. H. & Robertson, A. C. 2002, 'Managing Change: libraries and information services in the digital age', *Library Management*, Vol. 23, No. 8/9, pp. 369-377, viewed 1 December 2002.
- Taylor, R. S. 1986, *Value-Added Processes in Information Systems: (Communication and Information Science)*, 1st edition, Praeger, Westport.
- Vakkari, P. 1994, 'Library and Information Science: It's Content and Scope', *Advances in Librarianship*, Vol. 18, pp. 1-55, viewed 8 October 1994.
- Vries, J. L. 1976, 'The History of the International Federation of Library Associations: from its creations to the Second World War, 1927-1940', master's thesis, Loughborough University of Technology, Leiden.

- Walton, G. 2008, 'Theory, research, and practice in library management 4: creativity', *Library Management*, Vol. 29, No. 1/2, pp. 125-131, viewed 10 January 2008.
- Walton, G. 2008, 'Theory, research, and practice in library management 4: creativity', *Library Management*, Vol. 29, No. 1/2, pp. 125-131, viewed 10 January 2008.
- Web Accessibility Initiate 2020, *European Commission*, [«https://ec.europa.eu/info/index_el»](https://ec.europa.eu/info/index_el).
- Wheeler, T. L. & Hunger, J. D. 1987, *Strategic Management*, 2nd edition, Addison-Wesley Publishing, Boston.
- Yemisi, D. 2015, *Law Librarianship in Academic Libraries*, 1st edition, Chandos Publishing, Oxford.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αθανασίου, Τ. 2013, *Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης (Εθνικών Και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών)*, Ευρωπαϊκή Ένωση & Ψηφιακή Ελλάδα, [«www.lib.uoa.gr»](http://www.lib.uoa.gr).
- Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης 1998, *Βιβλιοθήκη Νομικής Ίωάννης Δεληγιάννης*’, Ευρωπαϊκή Ένωση-Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης & Ψηφιακή Ελλάδα, [«https://www.lib.auth.gr»](https://www.lib.auth.gr).
- Βιβλιοθήκη Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών 2012, *Βιβλιοθήκη Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών (Υπηρεσίες Νομικής Πληροφόρησης)*, [«www.dslib.gr»](http://www.dslib.gr).
- Βιβλιοθήκη Νομικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών 2013, *Βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ*, [«https://law.lib.uoa.gr/»](https://law.lib.uoa.gr/).
- Γερόλιμος, Μ. 2008, ‘Ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον πληροφόρησης’, Διδακτορική Διατριβή, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα.
- Διεθνής Ομοσπονδία Ενώσεων και Ινστιτούτων Βιβλιοθηκών (IFLA) 2005, αρ. 89, *Πρόσβαση σε βιβλιοθήκες από άτομα με αναπηρίες*, Διεθνής Ομοσπονδία Ενώσεων και Ινστιτούτων Βιβλιοθηκών, Χάγη, [«http://ifla.org»](http://ifla.org).
- Καζάκου, Ι. 2016, ‘Η τυπογραφία στους κινηματογραφικούς τίτλους’, Πτυχιακή Εργασία, Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδας, Πύργος.
- Καραχάλιου, Α. 2010, ‘Europeana: η ψηφιακή βιβλιοθήκη για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό’, *Αρχείο Τευχών: Καινοτομία, Έρευνα & Τεχνολογία*, τεύχος 80, σελ. 1-32, [«https://www.ekt.gr/el/magazines/features/19074»](https://www.ekt.gr/el/magazines/features/19074).
- Καρπαθάκης, Μ. 2016, ‘Η επιτάχυνση απονομής δικαιοσύνης και οι δυνατότητες βελτίωσης και ανασχεδιασμού της εν μέσω οικονομικής κρίσης’, Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Κόρινθος.
- Κέντρο Διεθνούς & Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου 2020, *Κέντρο Διεθνούς & Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου*, [«https://www.cieel.gr»](https://www.cieel.gr).
- Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου 2020, *Κέντρο Συνταγματικού Ευρωπαϊκού Δικαίου (Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου)*, [«https://www.cecl.gr»](https://www.cecl.gr).
- Κιολδέλης, Γ. 2000, *Σχολική Βιβλιοθήκη 3^ο Γυμνασίου Σερρών*, [«http://3gym-serron.ser.sch.gr/library/index1.htm»](http://3gym-serron.ser.sch.gr/library/index1.htm).

- Κυριακοπούλου, Χ., Πολίτης, Δ. & Δουκατά, Μ. 2008, 'Η ηθική χρήση της πληροφορίας στο περιβάλλον της Πληροφοριακής Παιδείας', 1^ο Επιστημονικό Συμπόσιο, Πληροφοριακή Παιδεία & Ελληνική Ανώτατη Εκπαίδευση: Η συμβολή των Έργων ΕΠΕΑΕΚ των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας: Βιβλιοθήκη & Κέντρο Πληροφόρησης, ΛΗΚΥΘΟΣ, Βόλος, Ελλάδα, σελ. 1-35, [«http://hdl.handle.net/10797/11790»](http://hdl.handle.net/10797/11790).
- Μαντά, Κ. 2017, *Ο μαγικός κόσμος των βιβλιοθηκών*, δημοσιεύτηκε 4 Φεβρουαρίου 2017.
- Μπενίση, Α. 1990, *Τμήμα Πολιτιστικών Θεμάτων-ΔΔΕ Α' Αθήνας*, [«http://dide-a-ath.att.sch.gr/grpolthem/»](http://dide-a-ath.att.sch.gr/grpolthem/).
- Μώκος, Γ. Δ. 2001, 'Διαχείριση της πληροφορίας: Οι υπηρεσίες', *Εισαγωγή στην Επιστήμη της Πληροφορίας*, 1^η έκδοση, Παπασωτηρίου, Αθήνα, σελ. 159-181.
- Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας 2014, *Ο.ΜΕ.Δ. (Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας)*, [«https://www.omed.gr»](https://www.omed.gr).
- Σακελλαροπούλου, Κ. 2017, 'Η συνταγματική διάσταση των δικαστικών ενώσεων', *Όμιλος "Αριστόβουλος Μάνεσης"*, δημοσιεύτηκε 14 Δεκεμβρίου 2017, [«https://www.constitutionalism.gr/2017-sakellaropoulou-dikastikes-enoseis/»](https://www.constitutionalism.gr/2017-sakellaropoulou-dikastikes-enoseis/).
- Σεμερτζάκη, Ε. 2006, 'Οι Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα από την Αρχαιότητα μέχρι σήμερα: σύντομη ιστορική αναδρομή', *Ημερίδα για τα 50 χρόνια από την ίδρυση του Ιδρύματος Ευγενίδου 19 Μαΐου 2006*, ΛΗΚΥΘΟΣ, Ελλάδα, Αθήνα, σελ. 1-39, 19 Μαΐου 2006, [«https://hdl.handle.net/10797/11609»](https://hdl.handle.net/10797/11609).
- Σεμερτζάκη, Ε. 2008, 'Σκιαγράφηση των βασικών δεξιοτήτων του βιβλιοθηκονόμου/επιστήμονα πληροφόρησης', *e-prints in library & information science*, Αρ. 1, σελ. 1-9, δημοσιεύτηκε 2 Οκτωβρίου 2014, [«http://hdl.handle.net/10760/12218»](http://hdl.handle.net/10760/12218).
- Σιούτας, Ν., Ζημιανίτης, Κ., Κουταλέλη, Ε. & Παναγοπούλου, Ε. 2008, *Δημιουργική Σκέψη – Παραγωγή Καινοτόμων και Πρωτότυπων Ιδεών*, Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΙΔΕΚΕ), Αθήνα.
- Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 1992, *Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση*, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Λουξεμβούργο.
- Συνήγορος του Πολίτη 1998, *Συνήγορος του Πολίτη-Ανεξάρτητη Αρχή*, [«https://www.synigoros.gr»](https://www.synigoros.gr).
- Χυτήρης, Δ. Σ. 2013, 'Στρατηγικός Προγραμματισμός Ανθρωπίνων Πόρων,' *Διοίκηση Ανθρωπίνων Πόρων*, 4^η έκδοση, Φαίδημος, Αθήνα, Ελλάδα, σελ. 27-42.